

ZAKON

O POTVRĐIVANJU OKVIRNOG SPORAZUMA O FINANSIJSKOM PARTNERSTVU IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE KOJU ZASTUPA VLADA REPUBLIKE SRBIJE I EVROPSKE KOMISIJE O PRAVILIMA ZA SPROVOĐENJE FINANSIJSKE POMOĆI EVROPSKE UNIJE REPUBLICI SRBIJI U OKVIRU INSTRUMENTA ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ (IPA III)

("Sl. glasnik RS - Međunarodni ugovori", br. 6/2022)

ČLAN 1

Potvrđuje se Okvirni sporazum o finansijskom partnerstvu između Republike Srbije koju zastupa Vlada Republike Srbije i Evropske komisije o pravilima za sprovođenje finansijske pomoći Evropske unije Republici Srbiji u okviru instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA III), potpisan, za i u ime Vlade Republike Srbije, u Beogradu dana 18. novembra 2022. godine i potpisan, za i u ime Komisije, u Briselu dana 20. aprila 2022. godine, u originalu na engleskom jeziku.

ČLAN 2

Tekst Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu između Republike Srbije koju zastupa Vlada Republike Srbije i Evropske komisije o pravilima za sprovođenje finansijske pomoći Evropske unije Republici Srbiji u okviru instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA III) u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na srpski jezik glasi:

OKVIRNI SPORAZUM O FINANSIJSKOM PARTNERSTVU IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE KOJU ZASTUPA VLADA REPUBLIKE SRBIJE I EVROPSKE KOMISIJE O PRAVILIMA ZA SPROVOĐENJE FINANSIJSKE POMOĆI EVROPSKE UNIJE REPUBLICI SRBIJI U OKVIRU INSTRUMENTA ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ (IPA III)

SADRŽAJ

ODELJAK I	OPŠTE ODREDBE	6
Član 1	Tumačenje	6
Član 2	Delimično nevažeće odredbe i nenamerne praznine	6
Član 3	Definicije	6
Član 4	Svrha i obim	7
Član 5	Opšti principi finansijske pomoći u okviru IPA III	7
Član 6	Uloga Nacionalnog IPA koordinatora	8
Član 7	Metode sprovođenja	9
Član 8	Finansijski sporazumi	9
Član 9	Sektorski sporazumi	10
ODELJAK II	PRAVILA INDIREKTOG UPRAVLJANJA OD STRANE KORISNIKA IPA III	10
PODODELJAK I	SISTEMI UPRAVLJANJA I KONTROLE	10
Član 10	Uspostavljanje struktura i organa za indirektno upravljanje od strane korisnika IPA III	10
Član 11	Funkcije i odgovornosti struktura i organa	11
PODODELJAK II	POSEBNE ODREDBE KOJE SE ODNOSU NA POVERAVANJE ZADATAKA U VEZI SA SPROVOĐENJEM BUDŽETA KORISNIKU IPA III	12
Član 12	Uslovi za poveravanje zadataka u vezi sa sprovođenjem budžeta korisniku IPA III	12
Član 13	Poveravanje zadataka u vezi sa sprovođenjem budžeta	13
Član 14	Mere u slučaju neusaglašenosti Upravljačke strukture i Upravljačkih organa i Posredničkih tela sa članom 12. stav 2. i 3. i Aneksom B	13
Član 15	Suspenzija ili obustavljanje delova Finansijskog sporazuma koji se odnose na poverene zadatke sprovođenja budžeta	13
ODELJAK III	PRAVILA O PROGRAMIRANJU	14
Član 16	Programiranje pomoći	14
Član 17	Usvajanje i izmene i dopune Programa	15
ODELJAK IV	PRAVILA O SPROVOĐENJU	16
PODODELJAK I	OPŠTA PRAVILA I NAČELA SPROVOĐENJA	16
Član 18	Pravila u vezi sa javnim nabavkama, dodelom bespovratnih sredstava i drugim procedurama	16
Član 19	Pravila o nacionalnosti i poreklu u okviru procedura javnih nabavki, dodele bespovratnih sredstava i drugih vrsta podrške	17
Član 20	Učešće u programima i agencijama Unije	18
Član 21	Načela sprovođenja budžetske podrške korisniku IPA III	18
Član 22	Načela sprovođenja tvining programa	18
PODODELJAK II	TRANSPARENTNOST I VIDLJIVOST	19
Član 23	Informisanje, javnost i transparentnost	19
Član 24	Strateška komunikacija i vidljivost	19
PODODELJAK III	ZAŠTITA I POVERLJIVOST PODATAKA	20
Član 25	Zaštita podataka	20
Član 26	Poverljivost	20
PODODELJAK IV	DODELJIVANJE OLAKŠICA I OPOREZIVANJE	21
Član 27	Dodeljivanje olakšica za sprovođenje Programa i izvršenje ugovora	21
Član 28	Pravila o porezima, carinskim dažbinama i drugim fiskalnim naknadama	22
ODELJAK V	PRAVILA FINANSIJSKOG UPRAVLJANJA IPA III POMOĆI	24
PODODELJAK I	OPŠTE ODREDBE	24
Član 29	Prihvatljivost troškova	24
Član 30	Sufinansiranje u okviru IPA III programa	25

PODODELJAK II	PRAVILA KOJA SE ODOSE NA INDIREKTNO UPRAVLJANJE OD STRANE KORISNIKA IPA III	25
Član 31	Posebna pravila o prihvatljivosti troškova u okviru IPARD programa	25
Član 32	Revizorski trag	25
Član 33	Plaćanja doprinosa Unije	26
Član 34	Predfinansiranje	27
Član 35	Međuplaćanja	27
Član 36	Izravnane konačnog salda	27
Član 37	Otkazivanje neiskorištenih sredstava u slučaju višegodišnjih Programa	28
Član 38	Prekid plaćanja	28
Član 39	Obustava plaćanja	28
Član 40	Povraćaj sredstava	29
Član 41	Finansijske ispravke od strane korisnika IPA III	29
Član 42	Ispitivanje i prihvatanje računa	29
Član 43	Finansijske korekcije Komisije	30
Član 44	Postupak za finansijske korekcije	30
Član 45	Ponovno korišćenje doprinosa Unije	31
Član 46	Otplata	31
PODODELJAK III	ZATVARANJE PROGRAMA ILI DELA PROGRAMA	31
Član 47	Zatvaranje Programa ili dela Programa realizovanog u okviru sistema indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA III	31
Član 48	Zatvaranje programa ili dela programa realizovanog u okviru sistema direktnog upravljanja i indirektnog upravljanja sa subjektima koji nisu korisnici IPA III	31
Član 49	Čuvanje dokumenata	31
PODODELJAK IV	NADZOR, KONTROLA, REVIZIJA I ZAŠTITA FINANSIJSKIH INTERESA	32
Član 50	Nadzor, kontrola i revizija koje sprovode Komisija, Evropska kancelarija za borbu protiv prevara i Evropski revizorski sud	32
Član 51	Zaštita finansijskih interesa Unije	34
ODELJAK VI	PRAĆENJE, VREDNOVANJE I IZVEŠTAVANJE	35
PODODELJAK I	PRAĆENJE	35
Član 52	Odbor za praćenje IPA	35
Član 53	Sektorski odbor za praćenje	36
PODODELJAK II	VREDNOVANJE	37
Član 54	Vrednovanje pomoći IPA III	37
Član 55	Vrednovanja koja sprovodi Komisija	38
Član 56	Vrednovanje koje sprovodi korisnik IPA III u okviru sistema indirektnog upravljanja	38
PODODELJAK III	IZVEŠTAVANJE	39
Član 57	Dodatne definicije u vezi izveštavanja	39
Član 58	Jezik i format	39
Član 59	Opšti zahtevi koji se odnose na izveštavanje od strane Nacionalnog IPA koordinatora	39
Član 60	Zahtevi koji se odnose na izveštavanje od strane Nacionalnog IPA koordinatora u indirektnom upravljanju od strane korisnika IPA III	40
Član 61	Zahtevi koji se odnose na izveštavanje od strane Nacionalnog službenika za odobravanje u indirektnom upravljanju od strane korisnika IPA III	40
Član 62	Zahtevi koji se odnose na izveštavanje od strane Upravljačkih organa u indirektnom upravljanju od strane korisnika IPA III	41
Član 63	Zahtevi koji se odnose na izveštavanje od strane Revizorskog organa u indirektnom upravljanju od strane korisnika IPA III	41
ODELJAK VII	ODREDBE O PROGRAMIMA PREKOGRANIČNE SARADNJE	42
PODODELJAK I	OPŠTE ODREDBE	42
Član 64	Oblici prekogranične saradnje	42
Član 65	Dodatne definicije za prekograničnu saradnju	42
Član 66	Sufinansiranje	43
PODODELJAK II	PRAVILA PROGRAMIRANJA	43
Član 67	Tematski prioriteti i koncentracija IPA III prekogranične saradnje	43
Član 68	Geografska pokrivenost	43
Član 69	Priprema, ocena, odobravanje i izmena i dopuna programa prekogranične saradnje	43
Član 70	Bilateralni sporazumi između korisnika IPA III koji se odnose na upravljanje programima prekogranične saradnje koji se sprovode po modelu indirektnog upravljanja	44
PODODELJAK III	OPERACIJE	45
Član 71	Odabir operacija	45
Član 72	Korisnici	45
Član 73	Tehnička pomoć	45
PODODELJAK IV	SPROVOĐENJE	46
Član 74	Modaliteti sprovođenja	46
PODODELJAK V	PROGRAMSKE STRUKTURE I ORGANI PROGRAMA I NJIHOVE ODGOVORNOSTI	46
Član 75	Strukture i organi za upravljanje PGS	46
Član 76	Strukture prekogranične saradnje i Upravljački organ	46
Član 77	Revizorski organ	47
Član 78	Zajednički odbor za praćenje (ZOP) 48	
Član 79	Zajednički tehnički sekretarijat (ZTS) 49	
PODODELJAK VI	IZVEŠTAVANJE	49
Član 80	Godišnji i završni izveštaji o sprovođenju (realizaciji) 49	
ODELJAK VIII	ZAVRŠNE ODREDBE	50
Član 81	Komunikacija	50
Član 82	Konsultacije	50

Član 83	Primenjivi propisi, rešavanje sporova	50
Član 84	Sporovi sa trećim stranama	52
Član 85	Obaveštenja	52
Član 86	Aneksi	52
Član 87	Stupanje na snagu	52
Član 88	Važenje Okvirnog sporazuma za IPA II	53
Član 89	Izmene i dopune	53
Član 90	Suspenzija od strane Komisije i prestanak važenja	53
Član 91	Restriktivne mere EU	53
ANEKS A		55
ANEKS B		63
ANEKS V		70
ANEKS G		71
ANEKS D		77
ANEKS Đ		81
ANEKS E		84
ANEKS Ž		87

Evropska komisija, u daljem tekstu "**Komisija**", koja deluje za i u ime Evropske unije, s jedne strane,
i

Vlada Republike Srbije koja zastupa Republiku Srbiju, u daljem tekstu "**Korisnik IPA III**"

s druge strane,

i zajedno, (u daljem tekstu: "**Strane**")

S obzirom na to:

(1) da Uredba (EU) 2021/1529 Evropskog parlamenta i Saveta¹ (u daljem tekstu "Uredba o IPA III") uspostavlja pravni osnov za pružanje finansijske pomoći korisnicima koji su navedeni u Aneksu I Uredbe o IPA III (u daljem tekstu: "Korisnici IPA III").

(2) da Uredba o IPA III ima za cilj da podrži Korisnike IPA III u usvajanju i sprovođenju političkih, institucionalnih, pravnih, administrativnih, socijalnih i ekonomskih reformi neophodnih u procesu usklađivanja sa vrednostima Unije i postepenog usaglašavanja sa pravilima, standardima, politikama i praksama Unije ("*acquis*"), u cilju sticanja članstva u Evropskoj uniji, time doprinoseći njihovoj stabilnosti, bezbednosti i prosperitetu.

(3) da će se u skladu sa članom 9. stav 1. Uredbe o IPA III, Odeljak III Glave II Uredbe (EU) 2021/947² (u daljem tekstu "Uredba o *NDICI*") primenjivati na Uredbu o IPA III, sa izuzetkom člana 28, stav 1. te Uredbe.

(4) da član 130. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskog parlamenta i Saveta³ ("Finansijska uredba") daje osnov Komisiji da uspostavi okvirni sporazum o finansijskom partnerstvu sa pravilima za dugoročnu saradnju sa korisnicima.

(5) da je Komisija 15. decembra 2021. godine usvojila Uredbu Komisije o sprovođenju (EU) 2021/2236 o posebnim pravilima za sprovođenje Uredbe (EU) 2021/1529 Evropskog parlamenta i Saveta kojom je uspostavljen Instrument za pretprijetnu pomoć (IPA III)⁴, (u daljem tekstu "Uredba o sprovođenju IPA III") koja utvrđuje važeće odredbe o upravljanju i kontroli.

¹ Uredba (EU) 2021/1529 Evropskog parlamenta i Saveta od 15. septembra 2021. godine o uspostavljanju Instrumenta za pretprijetnu pomoć (IPA III) (SL L 330, 20.9.2021, str. 1).

² Uredba (EU) 2021/947 Evropskog parlamenta i Saveta od 9. juna 2021. godine o uspostavljanju Instrumenta za susedstvo, razvoj i međunarodnu saradnju - Globalna Evropa, kojim se menja i stavlja van snage Odluka br. 446/2014/EU Evropskog parlamenta i Saveta i stavlja van snage Uredba (EU) 2017/1601 Evropskog parlamenta i Saveta i Uredba Saveta (EZ, Euratom) br. 480/2009 (SL L 209, 14.6.2021, str. 1).

³ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskog parlamenta i Saveta od 18. jula 2018. godine o finansijskim pravilima koja se primenjuju na opšti budžet Unije kojom se menjaju Uredbe (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluka br. 541/2014/EU i stavlja van snage Uredba (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018, str. 1).

⁴ Uredba Komisije o sprovođenju (EU) 2021/2236 o posebnim pravilima za sprovođenje Uredbe (EU) 2021/1529 Evropskog parlamenta i Saveta o uspostavljanju Instrumenta za pretprijetnu pomoć (IPA III), SL L 450/10, 16.12.2021, str. 10.

SPORAZUMELE SU SE KAKO SLEDI:

Odeljak I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Tumačenje

(1) Izrazi koji se koriste u ovom Sporazumu imaju, osim u slučaju da je u ovom Sporazumu izričito drugačije određeno, isto značenje koje im je dodeljeno u Uredbi o Instrumentu za susedstvo, razvoj i međunarodnu saradnju (u daljem tekstu: Uredba o *NDICI*), Uredbi o IPA III i Uredbi o sprovođenju IPA III.

(2) Pozivanja na ovaj sporazum predstavljaju pozivanja na Sporazum sa izmenama, dopunama ili zamenama njegovih odredbi koje se mogu usvojiti, osim u slučaju da je ovim sporazumom izričito drugačije određeno.

(3) Naslovi u ovom Sporazumu nemaju pravni značaj i ne utiču na njegovo tumačenje.

Član 2

Delimično nevažeće odredbe i nenamerne praznine

Ako neka odredba ovog Sporazuma postane nevažeća ili ako ovaj Sporazum sadrži nenamerne praznine, to nema uticaja na važenje drugih odredbi ovog Sporazuma. Strane će eventualnu nevažeću odredbu zameniti važećom odredbom koja je najpribližnija svrsi i nameni odredaba nevažeće odredbe. Strane će

popuniti svaku eventualnu nenamernu prazninu odredbom koja u najvećoj meri odgovara svrsi i nameni ovog sporazuma u saglasnosti sa Uredbom o IPA III i Uredbom o sprovođenju IPA III.

Član 3

Definicije

Za potrebe ovog Sporazuma primenjivaće se sledeće definicije:

- (a) "Program" predstavlja godišnji ili višegodišnji akcioni plan ili meru kako je predviđeno članom 9. Uredbe o IPA III i odredbama Poglavlja III Naslova II Uredbe o NDIC;
- (b) "Korisnik IPA III" predstavlja jednog od korisnika navedenih u Aneksu I Uredbe (EU) 2021/1529 o IPA III;
- (v) "Sektorski sporazum" predstavlja sporazum zaključen između Komisije i korisnika IPA III koji reguliše sprovođenje konkretnog programa IPA III, time što utvrđuje pravila i procedure koje treba primeniti u konkretnom slučaju, a koja nisu sastavni deo ovog sporazuma kao ni finansijskih sporazuma;
- (g) "Finansijski sporazum" predstavlja godišnji ili višegodišnji sporazum zaključen između Komisije i korisnika IPA III u cilju sprovođenja finansijske pomoći u okviru IPA III;
- (d) "Organ" predstavlja javni subjekt ili telo korisnika IPA III ili države članice na centralnom, regionalnom ili lokalnom nivou;
- (d) "Veliki projekat" predstavlja projekat koji se sastoji od niza radova, aktivnosti ili usluga koje imaju za cilj postizanje konačnog i nepodeljenog zadatka precizne ekonomske ili tehničke prirode, sa precizno definisanim ciljevima i čiji ukupni troškovi premašuju predmet podrške koji je utvrđen u relevantnom sektorskom ili finansijskom sporazumu;
- (e) "Održivost IPA III pomoći" označava stepen u kojem rezultati koji su ostvareni i čijem postizanju je doprinela finansijska pomoć nastavljaju da traju ili će se nastaviti nakon što se period sprovođenja akcije završi;
- (ž) "Primalac" je korisnik bespovratne pomoći (uključujući i tvining izvođača), izvođač u okviru ugovora o uslugama, nabavci ili radovima, korisnik u okviru programa prekogranične saradnje, ugovorna strana u okviru sporazuma o doprinosu u indirektnom upravljanju, ili bilo koje fizičko ili pravno lice koje prima finansijsku pomoć;
- (z) "Finansijska godina" predstavlja period od 1. januara do 31. decembra jedne konkretne godine kao što je definisano u članu 9. Finansijske uredbe.

Član 4

Svrha i obim

- (1) U cilju pružanja podrške korisniku IPA III u usvajanju i sprovođenju političkih, institucionalnih, pravnih, administrativnih, društvenih i ekonomskih reformi koje su deo progresivnog usklađivanja sa vrednostima, pravilima, standardima, politikama, i praksama Unije u cilju članstva u Uniji, Strane su saglasne da sprovode aktivnosti u okviru tematskih prioriteta definisanih u članu 3. stav 3. i 4. i Aneksima II i III Uredbe o IPA III, i da doprinose postizanju specifičnih ciljeva definisanih u članu 3. stav 2. predmetne Uredbe.
- (2) Programi se finansiraju i sprovode u skladu sa pravnim, administrativnim i tehničkim okvirom koji je uspostavljen ovim Sporazumom a dalje razrađen sektorskim ili finansijskim sporazumima u slučajevima kada su detaljnija pravila potrebna.
- (3) Odredbe koje su utvrđene ovim Sporazumom primenjuju se na programe finansirane u okviru IPA III u skladu sa Uredbom o IPA III.
- (4) Odredbe koje su utvrđene ovim Sporazumom neće se primenjivati na programe prekogranične saradnje između jednog ili više korisnika IPA III sa jednom ili više država članica, na transnacionalne i međuregionalne programe saradnje ili mere koje su uspostavljene i koje se sprovode na osnovu Uredbe (EU) 2021/1059 Evropskog parlamenta i Saveta⁵ ("Interreg Uredba"), osim u slučaju da finansijski sporazum tog konkretnog programa eksplicitno upućuje na ovaj Sporazum ili neku od njegovih posebnih odredbi.
- (5) Administracija korisnika IPA III sprovede sve neophodne korake kako bi se olakšalo sprovođenje programa.
- (6) Ovaj Sporazum primenjuje se na sve sektorske i finansijske sporazume koji su zaključeni između Strana a tiču se pružanja finansijske pomoći u sklopu Uredbe o IPA III.

⁵ Uredba (EU) 2021/1059 Evropskog parlamenta i Saveta od 24. juna 2021. godine o posebnim odredbama za cilj Evropske teritorijalne saradnje (Interreg) podržan od strane Evropskog fonda za regionalni razvoj i eksternih instrumenata finansiranja (SL L 231, 30.6.2021, str. 94).

Član 5

Opšti principi finansijske pomoći u okviru IPA III

- (1) Pomoć koja je obezbeđena u okviru IPA III će se pružati u skladu sa okvirom politike proširenja koju utvrđuju Evropski savet i Savet ministara, kao i uzimajući u obzir komunikaciju Komisije o Strategiji proširenja i Izveštaje koji su sastavni deo godišnjeg paketa proširenja Komisije, kao i relevantne odluke Evropskog parlamenta.
- (2) Za finansijsku pomoć koju pruža Unija u okviru IPA III važe sledeća načela:
 - (a) poštovanje principa koherentnosti, komplementarnosti, koordinacije, koncentracije, vlasništva, partnerstva i "nenanošenja štete"; usklađenost sa budžetskim načelima utvrđenim u Finansijskoj uredbi;
 - (b) usaglašenost sa politikama Unije i podrškom postepenom usklađivanju sa pravnim tekovinama EU (*acquis*);
 - (v) korisnik IPA III će obezbediti održivost IPA III pomoći;
 - (g) pomoć korisnicima IPA III će uzeti u obzir lekcije naučene u sklopu sprovođenja prethodnih instrumenata za pretpriступnu pomoć;
 - (d) IPA III pomoć se obezbeđuje u partnerstvu sa korisnikom IPA III na osnovu programskog okvira IPA III, uz osiguranje primene principa vlasništva korisnika IPA III nad programiranjem i sprovođenjem IPA III pomoći;
 - (d) pomoć korisnicima IPA III će osigurati kontinuitet sa sektorskim pristupom koji ima za cilj povećanje koherentnosti između nacionalnih strategija, sektorskih politika, raspodele resursa i prakse potrošnje. U okviru IPA III će se nastaviti fokus na osiguravanju koherentnosti između sektorskih reformi i horizontalnog planiranja nacionalne politike, praćenja, izveštavanja i okvira upravljanja javnim finansijama;

(e) adekvatna vidljivost IPA III pomoći će biti proaktivno obezbeđena i promovisana;

(ž) bilo kakva diskriminacija zasnovana na polu, rasnom ili etničkom poreklu, veroispovesti ili uverenju, invaliditetu, starosti ili seksualnoj opredeljenosti mora biti sprečena tokom sprovođenja pomoći;

(z) pomoć će biti planirana sa jasnim i proverljivim ciljevima, koji treba da se postignu u datom periodu. Postignuti rezultati će biti procenjeni na osnovu pokazatelja; ovi pokazatelji treba da budu relevantni, prihvaćeni, kredibilni, laki za praćenje i robusni (engl. RACER), kao i specifični, merljivi, ostvarljivi, realistični i vremenski ograničeni (engl. SMART);

(i) IPA III pomoć će se razlikovati po obimu i intenzitetu u zavisnosti od učinka korisnika IPA III, posebno će biti uzeta u obzir posvećenost i napredak u sprovođenju reformi, kao i potrebama za podrškom. U proceni učinka korisnika IPA III i odlučivanju o pomoći koja će biti obezbeđena, posebna pažnja će biti posvećena naporima koji se ulažu u oblasti vladavine prava i osnovnih prava, demokratskih institucija i reforme javne uprave, kao i u oblasti ekonomskog razvoja i konkurentnosti. U slučaju značajnog nazadovanja ili stalnog izostanka napretka od strane korisnika IPA III u ovim oblastima, koje je ocenjeno na osnovu merenja u sklopu pokazatelja iz člana 7. stav 5. Uredbe o IPA III, obim i intenzitet pomoći će se prilagoditi tom činjeničnom stanju.

(3) Pružanje pomoći IPA III zavisi od ispunjavanja obaveza korisnika IPA III utvrdjenih ovim Sporazumom i sektorskim i finansijskim sporazumima, ako ih bude.

Član 6

Uloga Nacionalnog IPA koordinatora

(1) Korisnik IPA III imenuje Nacionalnog IPA koordinatora (NIPAK) koji će biti glavni partner Komisiji za sveukupan proces koordinacije programiranja, praćenja sprovođenja, vrednovanja i izveštavanja o IPA III pomoći.

NIPAK je dužan da:

(a) osigura povezanost između korišćenja IPA pomoći i opšteg procesa pristupanja;

(b) obezbedi opštu koordinaciju programiranja, u skladu sa ciljevima i tematskim prioritetima programskog okvira IPA III, praćenja sprovođenja, vrednovanje i izveštavanje o IPA pomoći, uključujući koordinaciju unutar administracije korisnika IPA III kao i koordinaciju sa drugim donatorima;

(v) koordinira učešće korisnika IPA III u relevantnim programima prekogranične saradnje iz člana 64. stav 2., tačaka (a) i (b), i gde je moguće, u transnacionalnim i međuregionalnim programima saradnje iz člana 64. stava 2., tačke (v). NIPAK može delegirati ove koordinacione poslove koordinatoru za teritorijalnu saradnju ili operativnoj strukturi uspostavljenoj za upravljanje programom prekogranične saradnje, po potrebi;

(g) nastoji da osigura da administracija korisnika IPA III preduzima sve neophodne korake radi olakšavanja sprovođenja srodnih programa.

(2) NIPAK mora biti visoko rangirani predstavnik Vlade ili državne uprave korisnika IPA III, sa odgovarajućim ovlašćenjima.

(3) Ukoliko je Evropska unija otvorila pristupne pregovore sa korisnikom IPA III, NIPAK će biti postavljen na viši položaj u nacionalnim strukturama za koordinaciju pristupnih pregovora.

Član 7

Metode sprovođenja

(1) Pomoć korisniku IPA III biće obezbeđena, kao što je navedeno u Finansijskoj uredbi po modelu:

(a) direktnog upravljanja od strane odeljenja Komisije, uključujući njene kadrove u okviru Delegacija Unije ili preko izvršnih agencija kao što je definisano u članu 62. stav 1. tačka a). Finansijske uredbe;

(b) indirektnog upravljanja, pri čemu Komisija poverava poslove sprovođenja budžeta korisniku IPA III kao što je definisano u članu 62. stav 1. tačka (v) i (z), Finansijske uredbe;

(v) indirektnog upravljanja od strane subjekata koji nisu korisnici IPA III kao što je definisano u članu 62. stav 1. tačka v), podtačke (ii) do (viii), Finansijske uredbe;

(g) deljenog upravljanja sa državama članicama kao što je definisano u članu 62 stav 1., tačka b) Finansijske uredbe za programe prekogranične saradnje i programe transnacionalne i međuregionalne saradnje iz člana 64. stav 2), tačke a) i v) ovog Sporazuma ili u merama koje uključuju države članice Evropske unije i koje se sprovode u skladu sa *Interreg* Uredbom.

Član 8

Finansijski sporazumi

(1) Ukoliko odluka o finansiranju to zahteva, Komisija i korisnik IPA III mogu da zaključe finansijski sporazum u okviru ovog Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu u skladu sa članom 5. Uredbe o sprovođenju IPA III.

(2) Ukoliko se Programi sprovode po modelu indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA III, Okvirni sporazum o finansijskom partnerstvu, sektorski sporazum, ukoliko postoji, i finansijski sporazum moraju biti potpuno usklađeni sa članom 129., članom 155. stav 6. i članom 158. Finansijske uredbe.

(3) U slučaju programa prekogranične saradnje između korisnika IPA III, potpisuje se jedinstven finansijski sporazum koji se odnosi na konkretan program između Komisije i svih korisnika IPA III.

(4) Pravila koja se primenjuju u okviru sprovođenja programa prekogranične saradnje između jedne ili više država članica Evropske unije i jednog ili više korisnika IPA III, za međuregionalne, transnacionalne i za druge mere utvrđuju se u finansijskom sporazumu za konkretan program prekogranične saradnje koji se potpisuje u skladu sa *Interreg* Uredbom između korisnika IPA III, Komisije i, gde je primenljivo, države članice koja je domaćin Upravljačkog organa tog konkretnog programa prekogranične saradnje.

(5) Finansijski sporazumi će sadržati pravila koja daju pravo Komisiji da obustavi finansijski sporazum ukoliko korisnik IPA III prekrši obavezu koja se odnosi na poštovanje ljudskih prava, demokratskih principa i vladavine prava kao i u ozbiljnijim slučajevima korupcije, ili ako IPA III korisnik bude kriv za teško profesionalno nedolično ponašanje dokazano na bilo koji opravdan način.

(6) Ako ne postoji finansijski sporazum, primenjivaće se pravila sadržana u ovom Okvirnom sporazumu o finansijskom partnerstvu.

Član 9

Sektorski sporazumi

(1) Ovaj okvirni sporazum o finansijskom partnerstvu može biti dopunjen sektorskim sporazumima koji utvrđuju posebne odredbe u vezi sa upravljanjem i sprovođenjem IPA III pomoći u posebnim oblastima politike ili programima.

(2) Dodatni detalji u vezi sa programima ruralnog razvoja biće navedeni u odgovarajućim sektorskim sporazumima koji će, između ostalog, definisati mere na osnovu kojih će se pomoć sprovesti.

(3) U slučajevima gde postoje, sektorski sporazumi koji se odnose na konkretnu oblast politike ili program primenjuju se na sve finansijske sporazume zaključene u okviru te oblasti politike ili programa.

Odeljak II PRAVILA INDIREKTOG UPRAVLJANJA OD STRANE KORISNIKA IPA III

Pododeljak I

SISTEMI UPRAVLJANJA I KONTROLE

Član 10

Uspostavljanje struktura i organa za indirektno upravljanje od strane korisnika IPA III

(1) U slučaju indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA III, korisnik IPA III uspostavlja sledeće strukture i organi:

(a) Nacionalni IPA koordinator (NIPAK);

(b) Nacionalni službenik za odobravanje (NAO);

(v) Upravljačka struktura koju uspostavlja Nacionalni službenik za odobravanje (NAO), a čine je Telo za podršku Nacionalnom službeniku za odobravanje i Računovodstveno telo;

(g) Upravljački organi i Posrednička tela;

(d) Revizorski organ.

(2) Korisnik IPA III dužan je da obezbedi adekvatnu podelu nadležnosti između i unutar struktura i organa iz stava 1. ovog člana.

(3) NAO mora biti visoko rangirani predstavnik vlade ili državne uprave korisnika IPA III sa odgovarajućim ovlašćenjima.

(4) Upravljački organ svakog programa je odgovoran za celokupno upravljanje programom.

(5) Upravljački organ će utvrditi jedno ili više Posredničkih tela za obavljanje poslova finansijskog upravljanja konkretnim programom ("Posrednička tela za finansijsko upravljanje").

(6) Poslovi finansijskog upravljanja biće odvojeni od Upravljačkog organa. Posredničko telo za finansijsko upravljanje samostalno donosi odluke finansijske prirode u okviru Programa.

(7) Upravljački organ programa može odrediti jedno ili više Posredničkih tela koja će biti odgovorna za obavljanje zadataka koji se tiču upravljanja oblastima politike za koju su nadležni u sistemu vlade ili administracije korisnika IPA III ("Posrednička tela za upravljanje politikom").

(8) U slučaju godišnjih programa finansiranih u sklopu IPA III:

(a) Upravljački organ će biti uspostavljen u okviru kancelarije NIPAK-a, sa mogućim izuzetkom akcija čija je svrha priprema korisnika IPA III za apsorbovanje evropskih strukturnih i investicionih fondova;

(b) Subjekti odgovorni za oblasti politike koje podržava godišnji program biće određeni kao Posrednička tela za upravljanje politikom.

(9) U slučaju programa ruralnog razvoja IPA III, strukture iz stava 1. tačka g) ovog člana uključuju:

(a) Upravljačko telo IPA za ruralni razvoj (IPARD) koje će biti javno telo koje deluje na nacionalnom nivou, zaduženo za pripremu i sprovođenje akcija, odabir mera i osiguranje njihove vidljivosti, koordinaciju, vrednovanje, praćenje i izveštavanje o akciji u pitanju, kao što je predviđeno u Aneksu A članom 6a. IPARD Upravljačkim telom upravlja visoki zvaničnik sa isključivim odgovornostima;

(b) IPARD Agencija, koja obavlja funkcije slične prirode kao agencija za plaćanja u državama članicama, zadužena je za vidljivost, odabir projekata, kao i odobravanje, kontrolu i obračune obaveza i plaćanja i isplate, kao što je predviđeno u Aneksu A, član 6b.

Član 11

Funkcije i odgovornosti struktura i organa

(1) Strukturama i organima navedenim u članu 10. biće dodeljene funkcije i odgovornosti kako je navedeno u Aneksu A ovog sporazuma i u obavezi su da budu usklađeni sa okvirom interne kontrole iz Aneksa B ovog sporazuma.

(2) Dodeljivanje specifičnih funkcija i odgovornosti može biti predviđeno sektorskim ili finansijskim sporazumima i to u skladu sa osnovnim pristupom koji je opredeljen za dodelu funkcija i odgovornosti kako je predviđeno u Aneksu A ovog sporazuma.

(3) Kada je u slučaju indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA III određenim licima ili subjektima dodeljena odgovornost za aktivnost u vezi sa upravljanjem, sprovođenjem, kontrolom, nadzorom, praćenjem, vrednovanjem, izveštavanjem ili revizijom akcija, korisnik IPA III će omogućiti tim licima ili subjektima obavljanje dužnosti u vezi sa tom odgovornošću. Ovo uključuje, posebno, slučajeve u kojima ne postoji odnos hijerarhije između tih lica ili subjekata i tela koji učestvuju u konkretnoj aktivnosti. Korisnik IPA III će tim licima ili subjektima obezbediti ovlašćenje za uspostavljanje:

(a) formalnih radnih dogovora u vezi detalja koji se tiču prava i obaveza konkretnih struktura i organa;

(b) odgovarajućeg sistema za razmenu informacija između njih i zainteresovanih tela, uključujući ovlašćenje da traže informacije i pravo pristupa dokumentima i osoblju na terenu, ukoliko je neophodno;

(v) standarda koji trebaju biti ispunjeni i procedura koje treba poštovati.

Pododeljak II

Član 12

Uslovi za poveravanje zadataka u vezi sa sprovođenjem budžeta korisniku IPA III

(1) Zaključenjem Finansijskog sporazuma Komisija poverava korisniku IPA III zadatke sprovođenja budžeta.

(2) Prilikom upravljanja sredstvima IPA III, korisnik IPA III poštuje načela odgovornog finansijskog upravljanja, transparentnosti, nediskriminacije i osigurava vidljivost IPA III pomoći. Korisnik IPA III obezbeđuje nivo zaštite finansijskih interesa Evropske unije koji je jednak nivou zaštite finansijskih interesa Unije u slučajevima kada Komisija direktno sprovodi IPA III pomoć, uzimajući u obzir posebno, između ostalog:

(a) Prirodu akcije;

(b) uključene finansijske rizike;

(v) nivo garancija koje proističu iz njihovih sistema, pravila i procedura, uz mere koje Komisija preduzima u cilju nadzora i podrške u sprovođenju poverenih zadataka.

(3) U cilju zaštite finansijskih interesa Evropske unije, korisnik IPA III će:

(a) uspostaviti i osigurati funkcionisanje delotvornog i efikasnog sistema interne kontrole zasnovanog na najboljim međunarodnim praksama i posebno omogućavajući sprečavanje, otkrivanje, prijavljivanje i ispravljanje nepravilnosti i prevara;

(b) koristiti računovodstveni sistem koji pravovremeno pruža tačne, potpune, analitičke i pouzdane podatke;

(v) osigurati da strukture i organi iz člana 10. stav 1., tačka od (a) do (g), podležu nezavisnoj eksternoj reviziji koja se sprovodi u skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima revizije od strane Revizorskog organa koje je funkcionalno nezavisno od struktura i tela koja su subjekt revizije;

(g) primenjivati odgovarajuća pravila i procedure za obezbeđivanje finansiranja trećim licima, uključujući transparentne, nediskriminatorne, efikasne i delotvorne procedure revizije, pravila za povraćaj nepropisno isplaćenih sredstava i pravila za isključenje iz pristupa finansiranju;

(d) javno objaviti adekvatne podatke o svojim primaocima, u skladu sa članom 23.;

(d) obezbediti zaštitu podataka o ličnosti u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1725 Evropskog parlamenta i Saveta ⁶ i Uredbom (EU) 2016/679 Evropskog parlamenta i Saveta ⁷.

(4) U slučaju suštinskih izmena u okviru sistema, pravila i procedura korisnika IPA III ili u sklopu procedura koji se odnose na poslove upravljanja sredstvima Unije koji su povereni korisniku IPA III, korisnik IPA III o tome obaveštava Komisiju bez odlaganja. Komisija vrši pregled finansijskih sporazuma zaključenih sa korisnikom IPA III kako bi osigurala kontinuirano ispunjenje zahteva definisanih u stavu 3. ovog člana.

⁶ Uredba (EU) 2018/1725 Evropskog parlamenta i Saveta od 23. oktobra 2018. godine o zaštiti fizičkih lica u pogledu obrade ličnih podataka od strane institucija, tela, kancelarija i agencija Unije, i o slobodnom kretanju takvih podataka, i stavljanju van snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002 (SL L 295, 21.11.2018).

⁷ Uredba (EU) 2016/679 od 27. aprila 2016. godine o zaštiti fizičkih lica u vezi sa obradom ličnih podataka i o slobodnom kretanju tih podataka, i stavljanju van snage Direktive 95/46/EZ (Opšta uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016).

Član 13

Poveravanje zadataka u vezi sa sprovođenjem budžeta

(1) U ime korisnika IPA III, NAO je nadležan za podnošenje Komisiji zahteva za poveravanje zadataka u vezi sa sprovođenjem budžeta u okviru datog programa.

(2) Pre podnošenja zahteva iz stava 1. ovog člana, NAO osigurava ispunjenost uslova iz člana 12. stav 3. i Aneksa B. NAO se može osloniti na rezultate prethodne (*ex ante*) procene sprovedene u vezi sa poveravanjem poslova u skladu sa Uredbom (EU) br. 231/2014 Evropskog parlamenta i Saveta ⁸ ("Uredba o IPA II") ili u skladu sa ranijim finansijskim sporazumom.

Kada NAO nije u mogućnosti da se osloni na prethodnu (*ex ante*) procenu, zahtev potkrepljuje revizorskim mišljenjem o strukturama i organima u skladu sa članom 10. stav 1, tačkama od (a) do (g), koje priprema eksterni revizor, koji je nezavisan od pomenutih struktura i organa. Revizorsko mišljenje zasniva se na procenama sprovedenim u skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima revizije.

(3) Pre nego što poveri zadatke koji se tiču sprovođenja budžeta u okviru IPA III pomoći, Komisija razmatra zahtev iz stava 1. ovog člana i vrši proveru uspostavljenih struktura i organa iz člana 10. i za potrebe prethodne (*ex ante*) procene shodno članu 154. stav 4. Finansijske uredbe, pribavlja dokaze da su ispunjeni zahtevi definisani u članu 12. stav 3. ovog Sporazuma i zahtevi iz Aneksa B. Ovaj pregled može uključiti provere na licu mesta od strane Komisije.

U svrhu poveravanja zadataka u vezi sa sprovođenjem budžeta u okviru IPA III pomoći korisniku, Komisija se može osloniti na rezultate prethodne (*ex ante*) procene izvršene u vezi sa poveravanjem u skladu sa Uredbom o IPA II ili ranijim finansijskim sporazumima. Na zahtev Komisije, korisnik IPA III dostavlja dodatne dokaze u slučaju da te procene ne ispunjavaju sve zahteve.

⁸ Uredba (EU) br. 231/2014 Evropskog parlamenta i Saveta od 11. marta 2014. godine o uspostavljanju Instrumenta za prepristupnu pomoć (IPA II) (SL L 77, 15. mart 2014, str. 11)

Član 14

Mere u slučaju neusaglašenosti Upravljačke strukture i Upravljačkih organa i Posredničkih tela sa članom 12. stav 2. i 3. i Aneksom B

(1) Pošto Komisija poveri zadatke u vezi sa sprovođenjem budžeta, NAO prati da li struktura i organi koji su uspostavljeni u skladu sa članom 10. stavom 1., tačkama od a) do g) kontinuirano ispunjavaju relevantne zahteve definisane u članu 12. stav 2. i 3. i Aneksu B. U slučaju neispunjavanja ovih zahteva, NAO će bez odlaganja obavestiti Komisiju, uz dostavljanje kopije dokumenta i NIPAK-u i Revizorskom organu, i preduzeti adekvatne mere zaštite u vezi sa izvršenim isplata ili potpisanim sporazumima. Svako neispunjenje zahteva treba da se na odgovarajući način prikaže u godišnjim izjavama o upravljanju i zahtevima za poveravanje zadataka sprovođenja budžeta.

(2) Pored toga, NAO će preduzeti sve neophodne korake kako bi obezbedio ponovno ispunjenje uslova iz stava 1. ovog člana.

Član 15

Suspenzija ili obustavljanje delova Finansijskog sporazuma koji se odnose na poverene zadatke sprovođenja budžeta

- (1) Komisija nadgleda usklađenost sa članom 8. stav 5., članom 12. stav 2. i 3., članom 51. stav 1., članom 91. i Aneksom B, i može preduzeti odgovarajuće korektivne mere, uključujući suspenziju ili obustavu delova finansijskog sporazuma u bilo kom trenutku, ako se uslovi više ne ispunjavaju.
- (2) U slučaju da Komisija suspenduje ili obustavi delove finansijskog sporazuma koji se odnose na poverene zadatke sprovođenja budžeta, primenjuju se sledeće odredbe:
- (a) Komisija može prekinuti prenos sredstava korisniku IPA III;
- (b) nove pravne obaveze koje konkretna struktura i organi nakon obaveštenja o suspenziji ili okončanju naprave ne smatraju se prihvatljivim u okviru IPA III pomoći;
- (v) bez zadiranja u bilo koje druge finansijske korekcije, Komisija može da izvrši finansijske korekcije koje su utvrđene u članu 43. u vezi sa transakcijama na koje se odrazilo prethodno nepoštovanje koji se odnose na poveravanje zadataka u vezi sa sprovođenjem budžeta.
- (3) Sektorskim ili finansijskim sporazumom mogu se utvrditi dodatne odredbe koje se odnose na suspenziju ili obustavljanje delova koji se tiču poverenih poslova za sprovođenje budžeta.

Odeljak III PRAVILA O PROGRAMIRANJU

Član 16

Programiranje pomoći

- (1) IPA III pomoć se sprovodi u skladu sa članom 9. Uredbe o IPA III i Odeljkom III Glave II Uredbe o *NDICI*.
- (2) IPA III programi se pripremaju u partnerstvu sa korisnikom IPA III na osnovu programskog okvira IPA III kao što je utvrđeno u članu 7. Uredbe o IPA III, i u skladu sa načelima iz člana 5. Programi se sastoje od akcionih dokumenata koji definišu detalje svake od predviđenih akcija podrške, kao što je utvrđeno u članu 9. stav 1. Uredbe o IPA III. Korisnik IPA III će ih pripremiti u uskoj saradnji sa Komisijom, osim akcionih dokumenata za više zemalja, koje priprema Komisija u bliskim konsultacijama sa korisnicima IPA III.
- (3) Osim za programe iz člana 16. st. 5. i 7. i člana 69., ili u slučaju da je Komisija odgovorna za pripremu akcionih dokumenata, korisnik IPA III priprema Strateški odgovor i akciona dokumenta u skladu sa tematskim prioritetima i procesom definisanim programskim okvirom IPA III i smernicama Komisije, uzimajući u obzir relevantne strategije, uključujući evropske makroregionalne strategije i strategije koje se odnose na morske basene. NIPAK koordinira nacionalnu administraciju i osigurava detaljne konsultacije sa Komisijom tokom pripreme. NIPAK dostavlja Komisiji Strateški odgovor i akciona dokumenta u skladu sa vremenskom dinamikom programiranja dogovorenom sa Komisijom.
- (4) Korisnici IPA III će obezbediti da relevantni organi javne uprave i ostale zainteresovane strane, uključujući ekonomske, socijalne i ekološke partnere, organizacije civilnog društva i lokalne vlasti, budu adekvatno konsultovani i da im je obezbeđen pravovremeni pristup relevantnim informacijama čime im je omogućena smislena uloga tokom izrade, sprovođenja i u procesima praćenja programa.
- (5) Pomoć IPA III može se sprovoditi kroz operative programe na osnovu relevantnih tematskih prioriteta utvrđenih programskim okvirom IPA III i smernicama Komisije. Te programe Komisija usvaja na osnovu akcionih dokumenata koje je pripremio korisnik IPA III, u sklopu konsultativnog procesa sa Komisijom.

Sprovođenje se realizuje u sklopu višegodišnjih programa sa godišnjim ratama u skladu sa članom 30. stav 3. Uredbe o *NDICI*.

Operativni programi će sadržati sve informacije koje se zahtevaju shodno uputstvima Komisije, uključujući između ostalog i:

- (a) procenu srednjoročnih potreba i ciljeva;
- (b) pregled konsultacija sa relevantnim zainteresovanim stranama;
- (v) opis odabranih strateških akcija;
- (g) detaljnu finansijsku tabelu koja indikativno daje prikaz ukupnog iznosa doprinosa Unije za svaku godinu;
- (d) predložene modalitete za vrednovanje i praćenje;
- (d) indikativan spisak velikih projekata, ako ih ima;
- (e) u slučajevima gde je relevantno, opis struktura korisnika IPA III i ovlašćenja za upravljanje i kontrolu Programom, u skladu sa članom 10. i Aneksom A.
- (6) Veliki projekat iz člana 16. stav 5. tačka d) je projekat čiji ukupan trošak prelazi iznos od 20.000.000 EUR.

Velike projekte korisnik IPA III podnosi Komisiji na ocenu. Odluka o finansiranju velikih projekata donosi se na osnovu dogovora obe strane.

(7) IPA III pomoć za ruralni razvoj (IPARD) obezbeđuje se na osnovu prioriteta utvrđenih u programskom okviru IPA III, kao i u strategijama poljoprivrednog i ruralnog razvoja korisnika IPA III. Sprovođenje se realizuje u obliku višegodišnjih programa sa godišnjim ratama u skladu sa članom 30. stav 3. Uredbe o *NDICI*, koji se pripremaju na centralnom nivou i pokrivaju ceo period sprovođenja IPA III. IPARD III program se sastoji od unapred definisanog skupa mera koje su precizirane i u sektorskom sporazumu. Program priprema IPARD Upravljačko telo, kao što je navedeno u članu 10. stav 9. tačka a) ovog Sporazuma koji se dostavlja Komisiji nakon konsultacija sa odgovarajućim zainteresovanim stranama.

IPA III pomoć ruralnom razvoju doprineće postizanju sledećih ciljeva:

- (a) povećanje konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora, uz postepeno usklađivanje sa standardima EU i poboljšanje efikasnosti i održivosti proizvodnje na gazdinstvima, što će pružiti bolji odgovor na društvene zahteve za bezbednom, hranljivom i održivom hranom;
- (b) olakšan razvoj poslovanja, rast i zapošljavanje u ruralnim područjima, poboljšana pozicija poljoprivrednih proizvođača u lancu vrednosti i privlačenje mladih poljoprivrednika u poljoprivredu;
- (v) doprinos ublažavanju klimatskih promena i prilagođavanju, podsticanje održivog upravljanja prirodnim resursima i doprinos zaštiti životne sredine;
- (g) poboljšani razvoj zajednice i društvenog kapitala u ruralnim područjima i izgradnja moderne javne uprave za poljoprivredu i ruralni razvoj, uz poštovanje principa dobrog upravljanja.

Član 17

Usvajanje i izmene i dopune Programa

- (1) Nakon usvajanja, Programi se po potrebi mogu menjati u skladu sa članom 25. Uredbe o *NDICI*.
- (2) Predlozi izmena i dopuna koje podnosi korisnik IPA III moraju biti propisno obrazloženi i moraju da sadrže najmanje sledeće informacije: tekst izmenjenog programa, razloge za predloženu izmenu ili dopunu, očekivane efekte izmene/dopune uključujući, gde je relevantno, finansijski uticaj.
- (3) Korisnik IPA III će predložiti izmene i dopune Programa kad god je to neophodno da bi se odrazile promene relevantnog zakonodavstva Unije ili kada to zahtevaju promene uslova za sprovođenje.
- (4) Detaljne odredbe za pripremu, usvajanje i izmene i dopune Programa, predviđene su relevantnim dokumentima i uputstvima koje priprema Komisija.

Odeljak IV PRAVILA O SPROVOĐENJU

Pododeljak I

OPŠTA PRAVILA I NAČELA SPROVOĐENJA

Član 18

Pravila u vezi sa javnim nabavkama, dodelom bespovratnih sredstava i drugim procedurama

- (1) Upravljanje podrškom u sklopu IPA III vrši se u skladu sa odredbama Finansijske uredbe.
- (2) Svi ugovori o uslugama, nabavkama, radovima, bespovratnim sredstvima i tvinig ugovori dodeljuju se i sprovode u skladu sa pravnim okvirom EU i standardima Komisije koji se tiču sprovođenja spoljnih akcija, a koji su na snazi u vreme pokretanja predmetne procedure.
- (3) Rezultati tenderskih procedura, kao i poziva podnošenja predloga za bespovratna sredstva, dodelu tvinig ugovora i dodelu nagrada objavljuju se u skladu sa odredbama Finansijske uredbe koja je dodatno konkretizovana u članu 23. ovog sporazuma.
- (4) U slučaju indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA III, NAO dostavlja Komisiji plan javnih nabavki/plan ugovaranja i finansijske projekcije za program(e) koji se realizuju na osnovu finansijskog sporazuma u roku od mesec dana od stupanja na snagu odgovarajućeg finansijskog sporazuma. Ova obaveza se ne primenjuje na programe u oblasti ruralnog razvoja.
- (5) U pogledu javnih nabavki, pravila i procedure korisnika IPA III koje su usklađene sa Direktivom 2014/24/EU Evropskog parlamenta i Saveta ⁹ smatraju se ekvivalentnim pravilima koje primenjuje Komisija u skladu sa Finansijskom uredbom. Komisija može prihvatiti da se takva nacionalna pravila i procedure primenjuju za potrebe sprovođenja IPA III pomoći, u skladu sa uslovima relevantnih odredaba finansijskog sporazuma.

⁹ Direktiva 2014/24/EU Evropskog parlamenta i Saveta od 26. februara 2014. godine o javnim nabavkama i stavljanju van snage Direktive 2004/18/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 31. marta 2004. godine o koordinaciji postupaka za dodelu ugovora o javnim radovima, ugovora o javnom snabdevanju i ugovora o javnim uslugama.

Član 19

Pravila o nacionalnosti i poreklu u okviru procedura javnih nabavki, dodele bespovratnih sredstava i drugih vrsta podrške

- (1) U procedurama dodele ugovora o nabavci, dodeli bespovratnih sredstava i nagrada u sklopu Programa finansiranih u okviru IPA III mogu učestvovati međunarodne organizacije¹⁰ i regionalne organizacije i sva druga lica koja su državljani i pravna lica sa sedištem u sledećim državama (u daljem tekstu: "prihvatljive zemlje"):
 - (a) države članice, korisnici IPA III, ugovorne strane Sporazuma o evropskom ekonomskom prostoru i partnerske države obuhvaćene Aneksom I Uredbe o *NDICI* i
 - (b) države za koje Komisija uspostavlja recipročni pristup spoljnoj pomoći. Recipročni pristup može biti dodeljen, na ograničeni period od najmanje godinu dana, kada država odobri učešće pod jednakim uslovima subjektima iz Unije i iz država koje ispunjavaju uslove prema IPA III. Pre nego što odluči o uzajamnom (recipročnom) pristupu, Komisija se konsultuje sa korisnikom IPA III.
- (2) Sva oprema i materijali finansirani u okviru IPA III mogu da potiču iz bilo koje zemlje.
- (3) Pravila utvrđena u ovom članu ne primenjuju se i ne stvaraju ograničenja u pogledu nacionalne pripadnosti fizičkih lica koja su zaposlena ili na drugi način u pravnom odnosu sa prihvatljivim izvođačem ili, gde je primenljivo, podizvođačem.
- (4) Za programe koje zajednički su-finansira neki subjekt ili se sprovode u direktnom ili indirektnom upravljanju sa subjektima kako je navedeno u članu 62. stav 1., tačka v) podtačkama (ii) do (viii), Finansijske uredbe, pravila prihvatljivosti tih subjekata će se takođe primenjivati.
- (5) U slučaju kada donatori obezbeđuju finansiranje povereničkom fondu koji je osnovala Komisija, ili to čine putem eksternih namenskih prihoda, primenjuju se pravila o prihvatljivosti u osnivačkom aktu povereničkog fonda ili u sporazumu sa konkretnim donatorom u slučaju eksternih namenskih prihoda.
- (6) U slučaju programa koji se finansiraju iz IPA III i drugog finansijskog instrumenta Unije, subjekti koji se smatraju prihvatljivim u okviru bilo kog od instrumenata će se smatrati prihvatljivim.
- (7) U slučaju programa za više država, fizička lica koja su državljani i, u slučaju pravnih lica sa sedištem u IPA III korisnicima i regionima koji su obuhvaćeni Programom, mogu se smatrati prihvatljivim.
- (8) Pravila prihvatljivosti iz ovog člana mogu biti ograničena u pogledu nacionalne pripadnosti, geografske lokacije ili prirode kandidata, kada to zahteva specifična priroda i ciljevi Programa i kada su ova izuzeća neophodna za njegovo delotvorno sprovođenje.
- (9) Komisija može da prihvati izvođače, aplikante i kandidate iz nekvalifikovanih zemalja kao kvalifikovane u slučaju hitnosti ili nedostupnosti usluga na tržištima konkretnih zemalja ili teritorija, ili u drugim adekvatno obrazloženim slučajevima kada bi primena pravila o prihvatljivosti onemogućila ili izuzetno otežala realizaciju Programa.
- (10) U cilju promovisanja lokalnih kapaciteta, tržišta i nabavke, prednost će imati lokalni i regionalni izvođači kada je Finansijskom uredbom predviđena dodela na osnovu jednog tendera. U svim drugim slučajevima, učešće lokalnih i regionalnih izvođača će se promovisati u skladu sa relevantnim odredbama Uredbe.

¹⁰ Međunarodne organizacije su međunarodne organizacije javnog sektora uspostavljene međunarodnim sporazumima, specijalizovane agencije koje su uspostavile

Član 20

Učešće u programima i agencijama Unije

- (1) Pomoć se može dodeliti za podršku učešću korisnika IPA III u programima Unije i agencijama Unije.
- (2) Učešće korisnika IPA III u programima Unije u skladu je sa posebnim odredbama i uslovima utvrđenim za svaki konkretan program Unije u sporazumu zaključenom između Komisije i korisnika IPA III, a u skladu sa sporazumima kojima se utvrđuju opšta načela za učešće Korisnika IPA III u programima Unije.

Član 21

Načela sprovođenja budžetske podrške korisniku IPA III

- (1) Komisija može odlučiti da korisniku IPA III dodeli budžetsku podršku u skladu sa članom 236. Finansijske uredbe i Smernicama za budžetsku podršku EU, pod uslovom da su ispunjeni kriterijumi o prihvatljivosti koji se primenjuju na sprovođenje pomoći IPA III kroz programe budžetske podrške. Ovakva podrška se sprovodi po pravilima za direktno upravljanje.
- (2) Isplata budžetske podrške uslovljena je zadovoljavajućim napretkom u postizanju ciljeva dogovorenih sa korisnikom IPA III i predviđenih u konkretnom finansijskom sporazumu.
- (3) Predmetni finansijski sporazumi zaključeni sa korisnikom IPA III sadrže:
 - (a) Obavezu treće zemlje da dostavi Komisiji pouzdane i blagovremene informacije koje omogućavaju Komisiji da oceni ispunjenost uslova iz člana 236 stav 2. Finansijske uredbe;
 - (b) pravo Komisije da suspenduje finansijski sporazum ako korisnik IPA III prekrši obavezu koja se odnosi na poštovanje ljudskih prava, demokratskih principa i vladavine prava i u ozbiljnim slučajevima korupcije;
 - (v) odgovarajuće odredbe u skladu sa kojima se treća zemlja obavezuje da će odmah nadoknaditi celokupno ili deo relevantnog finansiranja operacije, u slučaju da se utvrdi da je isplata relevantnih sredstava Unije bila oštećena ozbiljnim nepravilnostima koje se pripisuju toj zemlji.

Član 22

Načela sprovođenja tvining programa

- (1) Akcije mogu biti sprovedene kroz tvining kada je administracija odabrane države članice saglasna da pruži traženu stručnu podršku javnom sektoru. Tvining pokriva nadoknadu troškova država članice(a) koja je uključena u aktivnosti i može biti korišćen posebno za obezbeđivanje dugoročnog angažovanja savetnika u oblasti prepristupnog procesa radi pružanja savetodavnih usluga koji sa punim radnim vremenom radi u korisniku IPA III pod nazivom u daljem tekstu stalni tvining savetnik (RTA). Korisnik IPA III obezbeđuje adekvatan kancelarijski prostor za potrebe RTA.
- (2) Priručnik za tvining, koji je utvrdila Komisija, biće primenljiv na sve tvininge.

Pododeljak II

TRANSPARENTNOST I VIDLJIVOST

Član 23

Informisanje, javnost i transparentnost

- (1) Korisnik IPA III se obavezuje na unapređenje transparentnosti i odgovornosti u realizaciji pomoći. On objavljuje informaciju o vrednosti pomoći koja je primljena u okviru IPA III.
- (2) U slučaju indirektnog upravljanja, korisnik IPA III će objaviti informacije o primaocima u skladu sa važećim pravilima i procedurama, u meri u kojoj se ta pravila smatraju ekvivalentnim pravilima Komisije, nakon procene koju je izvršila Komisija.
- (3) U nedostatku takve procene ili kada procena ne potvrđuje da su pravila korisnika IPA III ekvivalentna pravilima Komisije, korisnik IPA III će se pridržavati uslova za objavljivanje informacije o nabavkama i ugovorima o bespovratnim sredstvima sadržanim u finansijskim sporazumima ili u sektorskim sporazumima, u zavisnosti od slučaja.
- (4) Korisnik IPA III će objavljivati IPA III programe, kao i svaku reviziju i izmene i dopune.

Član 24

Strateška komunikacija i vidljivost

- (1) Korisnik IPA III će raditi na podizanju svesti javnosti o mogućnostima koje proizilaze iz bliže EU integracije i iz reformi koje se sprovode uz podršku EU, u cilju obezbeđivanja javne podrške EU i pristupanju EU.
- (2) U svojim merama vidljivosti i komunikacije, korisnik IPA III obaveštava javnost o:
 - (a) vrednostima, politikama i programima EU i njihovom uticaju na svakodnevni život ljudi;
 - (b) procesu pristupanja EU sa pratećim reformama i njihovim dugoročnim koristima i mogućnostima za građane i privredu;
 - (v) finansiranju koje EU obezbeđuje korisniku IPA III i njegovoj vezi sa vrednostima i ciljevima politika EU, sa fokusom na opipljiv pozitivan uticaj projekata koje finansira EU na građane i privredu.
- (3) Konkretno, korisnik IPA III će priznati poreklo finansiranja EU i obezbediti njegovu odgovarajuću vidljivost putem:
 - (a) davanja Izjave u kojoj se na vidljiv način predstavlja podrška dobijena od EU u okviru svih dokumenata i komunikacionih materijala koji se odnose na sprovođenje sredstava, uključujući na službeni veb stranicu i naloge društvenih medija, gde oni postoje;
 - (b) promovisanja akcija i njihovih rezultata pružanjem koherentnih, efektivnih i proporcionalno ciljanih informacija višestrukoj publici, uključujući medije.

- (4) Korisnik IPA III obaveštava Komisiju o planiranju i sprovođenju mera vidljivosti i komunikacije i traži sinergiju sa merama Komisije.
- (5) Komisija i korisnik IPA III će se dogovoriti o koherentnom planu vidljivosti i komunikacijskih aktivnosti kako bi se informacije o programima i akcijama u okviru pomoći IPA III učinile dostupnim i aktivno objavile kod korisnika IPA III. Procedure za sprovođenje takvih aktivnosti biće precizirane u sektorskim ili finansijskim sporazumima.
- (6) U slučaju direktnog upravljanja, za sprovođenje aktivnosti iz stava 5. ovog člana nadležna je Komisija uz pomoć korisnika IPA III.
- (7) U slučaju indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA III, a za programe prekogranične saradnje iz člana 64, stav 2. tačka b), za sprovođenje aktivnosti iz stava 5. ovog člana odgovorna je relevantna institucija korisnika IPA III.
- (8) Aktivnosti vidljivosti i komunikacije će promovisati transparentnost i odgovornost u korišćenju sredstava, u skladu sa posebnim odredbama o neobjavlivanju indikativnih budžeta za nabavku roba i radova pre potpisivanja sporazuma, prema potrebi.
- (9) Korisnik IPA III će o svojim aktivnostima vidljivosti i komunikacije o IPA III izvestiti IPA odbor za praćenje i sektorske odbore za praćenje.

Pododeljak III

ZAŠTITA I POVERLJIVOST PODATAKA

Član 25

Zaštita podataka

- (1) Korisnik IPA III će obezbediti odgovarajuću zaštitu ličnih podataka koja je ekvivalentna onoj utvrđenoj u Uredbi (EU) 2018/1725 i Uredbi (EU) 2016/679 kako je navedeno u članu 12 stav 3., tačka d). Lični podaci označavaju svaku informaciju koja se odnosi na identifikovano fizičko lice ili lice koje se može identifikovati. Svaka operacija koja uključuje obradu ličnih podataka, kao što je prikupljanje, snimanje, organizovanje, skladištenje, prilagođavanje ili izmena, pronalaženje, konsultovanje, korišćenje, otkrivanje, brisanje ili uništavanje, zasnivaće se na pravilima i procedurama korisnika IPA III, i biće obavljena samo u meri koja je neophodna za sprovođenje IPA III pomoći.
- (2) Konkretno, korisnik IPA III će preduzeti odgovarajuće tehničke i organizacione bezbednosne mere u vezi sa rizicima svojstvenim bilo kojoj takvoj operaciji i prirodi informacija koje se odnose na dotično fizičko lice, kako bi se:
- (a) sprečilo da bilo koje neovlašćeno lice dobije pristup računarskim sistemima koji obavljaju takve operacije, a posebno neovlašćenom čitanju, kopiranju, menjanju ili uklanjanju medija za skladištenje; neovlašćen unos podataka kao i svako neovlašćeno obelodanjivanje, izmenu ili brisanje pohranjenih informacija;
- (b) obezbedilo da ovlašćeni korisnici IT sistema koji obavljaju takve operacije mogu pristupiti samo informacijama na koje se njihovo pravo pristupa odnosi;
- (v) njihova organizaciona struktura kreirala na način koji ispunjava navedene zahteve.

Član 26

Poverljivost

- (1) Ne dovodeći u pitanje član 49., korisnik IPA III i Komisija će čuvati poverljivost svakog dokumenta, informacije ili drugog materijala koji se direktno odnosi na sprovođenje IPA III pomoći koji je klasifikovan kao poverljiv.
- (2) Korisnik IPA III je saglasan da povereni subjekt iz člana 62. stav 1., tačke v podtačke od (ii) do (viii), Finansijske uredbe, kome je Komisija poverila poslove u vezi sa sprovođenjem budžeta, može da prosledi dokumente u svom posedu Komisiji isključivo radi praćenja sprovođenja poverenih poslova. Komisija će poštovati dogovore o poverljivosti sklopljene između korisnika IPA III i tog subjekta u skladu sa odredbama ovog Sporazuma.
- (3) Strane će pribaviti međusobnu prethodnu pisanu saglasnost pre javnog obelodanjivanja takvih informacija.
- (4) Strane će ostati obavezane poverljivošću do pet godina nakon završetka perioda izvršenja povezanog Finansijskog sporazuma.

Pododeljak IV

DODELJIVANJE OLAKŠICA I OPOREZIVANJE

Član 27

Dodeljivanje olakšica za sprovođenje Programa i izvršenje ugovora

- (1) Kako bi se osiguralo efikasno sprovođenje Programa koji se finansiraju, u celosti ili delimično, iz bilo kojeg drugog instrumenta Unije, korisnik IPA III će preduzeti sve neophodne mere da osigura:
- (a) da u slučaju tenderskih procedura za usluge, nabavke ili radove, kao i poziva za podnošenje predloga za bespovratna sredstva i tvininge, fizička ili pravna lica koja ispunjavaju uslove za učešće u postupcima dodele u skladu sa članom 19. Sporazuma imaju pravo na privremeni smeštaj i boravak gde važnost ili trajanje ugovora to garantuje. Ovo pravo stiče se tek nakon pokretanja postupka i koristiće ga rukovodeće i tehničko osoblje, uključujući stalne tvining savetnike (RTA), potrebne za sprovođenje studija i drugih pripremih mera za sastavljanje tendera/prijava/predloga. Pravo neuspešnih ponuđača/ kandidata/ aplikanta za privremeni smeštaj i boravak ističe mesec dana nakon obaveštenja o odluci o dodeli ugovora;
- (b) da ponuđači i aplikanti mogu da podnesu svoje ponude/zahteve/predloge bez ikakvih prepreka, kao što su dodatni pravni, administrativni ili carinski zahtevi koji narušavaju jednak tretman među ponuđačima ili aplikanti, osim ako ti zahtevi nisu sadržani u osnovnoj odluci koju je usvojila Komisija;
- (v) da se osoblju koje učestvuje u sprovođenju programa finansiranih u potpunosti ili delimično iz bilo kog drugog instrumenta Unije i članovima njihove uže porodice daju ništa manje povoljne beneficije, privilegije i izuzeća od onih koji se obično daju drugom međunarodnom ili stranom osoblju zaposlenom u Republici Srbiji, prema bilo kom drugom bilateralnom ili multilateralom sporazumu ili aranžmanima za pomoć i tehničku saradnju;
- (g) da je osoblju koje učestvuje u sprovođenju programa finansiranih u potpunosti ili delimično iz bilo kog drugog instrumenta Unije i članovima njihove uže porodice dozvoljeno da uđu u Republiku Srbiju, da se nastane u Republici Srbiji, da tamo rade i da odu iz Republike Srbije, kako priroda osnovnog ugovora to opravdava;
- (d) izdavanje svih dozvola neophodnih za uvoz robe, posebno profesionalne opreme, potrebne za izvršenje osnovnog ugovora, u skladu sa postojećim zakonima, pravilima i propisima korisnika IPA III;
- (d) da će uvozi koji se obavljaju u okviru programa finansiranih u celini ili delimično iz IPA III ili bilo kog drugog instrumenta Unije biti izuzeti od svih uvoznih naknada;

- (e) izdavanje svih dozvola neophodnih za ponovni izvoz gorenavedene robe, nakon što je osnovni ugovor u potpunosti izvršen;
- (ž) davanje ovlašćenja za uvoz ili sticanje deviza neophodnih za sprovođenje osnovnog ugovora i primenu nacionalnih propisa o kontroli valuta na nediskriminatorški način na ugovarače, bez obzira na njihovu nacionalnost ili mesto osnivanja;
- (z) repatrijaciju sredstava primljenih u vezi sa aktivnostima u okviru programa koji se u celini ili delimično finansiraju iz bilo kog drugog instrumenta Unije;
- (i) da će transakcije neophodne za izvršavanje ugovora u okviru programa finansiranih u celini ili delimično iz bilo kog drugog instrumenta Unije biti izuzete od procedura koje zahtevaju prenos plaćanja za robu ili usluge njihovim ugovaračima u inostranstvu preko banaka ili finansijskih institucija koje posluju u Republici Srbiji.
- (2) Korisnik IPA III će obezbediti punu saradnju svih relevantnih organa. Takođe će obezbediti pristup strukturama u državnom vlasništvu koje obavljaju privrednu delatnost vladinim institucijama, koje su uključene ili su neophodne u sprovođenju akcija ili u izvršenju ugovora.
- (3) Nakon stupanja na snagu ovog sporazuma, korisnik IPA III će usvojiti ili izmeniti zakone ili podzakonske akte neophodne za sprovođenje zahteva procedura utvrđenih ovim članom, uz istovremeno održavanje ovih procedura jednostavnim, razumnim i vremenski efikasnim koliko je moguće.

Član 28

Pravila o porezima, carinskim dažbinama i drugim fiskalnim naknadama

- (1) Osim kada je drugačije predviđeno sektorskim sporazumom ili finansijskim sporazumom, porezi, carine i naknade sa istim dejstvom neće biti prihvatljivi u okviru IPA III programa ili bilo kojeg drugog instrumenta Unije. Ovo pravilo se takođe primenjuje na sufinansiranje koje obezbeđuju korisnik IPA III, drugi subjekti za sufinansiranje, primaoci IPA III pomoći ili bilo koje drugo finansiranje u okviru drugih instrumenata Unije.
- (2) Primenjuju se sledeće odredbe:
- (a) za potrebe ovog sporazuma, izraz "*Union contractor*" (izvođač Unije) tumači se kao fizičko i pravno lice koje izvršava ugovor Unije. Izraz "izvođač Unije" posebno uključuje lica koja pružaju usluge, odnosno dobavljaju robu, odnosno izvršavaju radove u sklopu ugovora Unije, odnosno korisnike bespovratnih sredstava (uključujući izvođače u okviru tvininga, korisnike podrške u okviru pod-grantova), partnere u konzorcijumu ili zajedničkom poduhvatu ili su-korisnike ili pridružene subjekte u grantovima, korisnike podgrantova, podizvođačima, međunarodne organizacije i stalne tvining savetnike u okviru tvining ugovora, kao i izvođače u okviru Instrumenta tehničke pomoći i razmene informacija (*TAIEX*);
- (b) izraz "*ugovor Unije*" označava svaki ugovor, ugovor o bespovratnim sredstvima ili sporazum u okviru direktnog ili indirektnog upravljanja kroz koji se aktivnost finansira u okviru IPA III, ili bilo koji drugi instrument Unije, uključujući ugovore o pod-grantu ili pod-ugovore. Izraz "ugovor Unije" takođe obuhvata odredbe o pomoći u okviru *TAIEX* i učešća u programima Unije;
- (v) svakom uvozu "izvođača Unije" biće dozvoljeno da uđe u Republiku Srbiju bez plaćanja carina ili uvoznih dažbina, poreza na dodatu vrednost (PDV), akcizne dažbine i drugog specijalnog poreza na potrošnju ili bilo kojeg drugog sličnog poreza, dažbina ili naknade koje imaju isto dejstvo. Takvo izuzeće će se primenjivati samo na uvoz ili naknade u vezi sa isporučenom robom ili pruženim uslugama ili radovima koje izvođači iz Unije prema ugovoru Unije. Republika Srbija će obezbediti da će se predmetni uvoz omogućiti sa tačke ulaska radi isporuke izvođačima iz Unije u skladu sa odredbama ugovora i za trenutnu upotrebu, kako je potrebno za uobičajenu realizaciju ugovora, bez obzira na bilo kakva kašnjenja ili sporove oko izmirenja gore navedenih dažbina, poreza ili naknada;
- (g) Izvođači iz Unije će biti oslobođeni PDV-a za bilo koju pruženu uslugu ili isporučenu robu ili radove izvedene prema ugovoru Unije. Isporučena dobra ili pružene usluge ili radovi koje je izvođač izvršio izvođaču Unije takođe će biti oslobođeni PDV-a u onoj meri u kojoj su povezani sa ciljevima i aktivnostima iz ugovora Unije;
- (d) izuzeće predviđeno tačkom g) će se primeniti putem sledećeg mehanizma.
- (i) korisnik IPA III će obezbediti da se uspostavi efikasan mehanizam i procedure za prethodno (*ex ante*) izuzeće od PDV-a. Ovaj mehanizam će omogućiti izvođačima iz Unije i ugovaračima izvođača iz Unije da izdaju fakture bez PDV-a.
- U slučaju da korisnik IPA III ne obezbedi da su efektivni mehanizam i procedure za prethodno (*ex ante*) oslobađanje od PDV-a na snazi odmah nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma, Komisija može da primeni finansijsku korekciju.
- (ii) Derogiranjem napred navedenog, kada u propisno opravdanim slučajevima prethodno (*ex ante*) izuzeće nije tehnički ili praktično izvodljivo, oslobađanje od PDV-a će se primeniti putem povraćaja ili prebijanja.
- Tamo gde se primenjuje postupak povraćaja, izvođači Unije i podizvođači izvođača Unije moći će da dobiju povraćaj PDV-a direktno od odgovornog poreskog organa nakon podnošenja pisanog zahteva nadležnom poreskom organu uz potrebnu dokumentaciju koja se zahteva na osnovu zakona Republike Srbije za povraćaj PDV-a.
- Tamo gde se primenjuje postupak prebijanja, izvođač Unije i podizvođači izvođača Unije će imati pravo da prebiju ili odbiju bilo koji ulazni PDV plaćen u vezi sa isporučenom robom ili pruženim uslugama ili radovima izvršenim u okviru IPA III pomoći, koji su oslobođeni PDV-a, kako je predviđeno u ovom Sporazumu, u odnosu na svaki PDV koji su naplatili za bilo koju od svojih redovnih poslovnih transakcija van IPA III.
- Odgovorni poreski organ će ispuniti svaki zahtev za povraćaj poreza i prebijanje u roku od najviše 30 kalendarskih dana bez ikakvih troškova, osim minimalnih i opravdanih administrativnih taksi;
- (d) dobit ili prihod koji proizilaze iz ugovora Unije biće oporezivi u Republici Srbiji u skladu sa centralnim/lokalnim poreskim sistemom. Međutim, fizička i pravna lica, uključujući inostrano osoblje i *RTA*, sa prebivalištem ili sa sedištem u državama članicama Evropske unije ili drugim zemljama koje ispunjavaju uslove u okviru IPA III, osim korisnika IPA III, koji izvršavaju ugovore Unije i izvođači primalaca (bez obzira na njihovu nacionalnost ili mesto prebivališta osim kada je drugačije predviđeno sporazumom o izbegavanju dvostrukog oporezivanja ili izbegavanju plaćanja poreza koji je zaključila Republika Srbija) biće izuzeti od poreza na dobit ili prihod u Republici Srbiji, uključujući porez po odbitku i privremene poreze;
- (e) bespovratna sredstva Unije korisniku bespovratnih sredstava neće se tumačiti kao dobit ili prihod tog korisnika bespovratnih sredstava. Kada se ostvari dobit iz ugovora o bespovratnim sredstvima, Komisija ima pravo da izvrši povraćaj procenta dobiti u skladu sa uslovima osnovnog ugovora. Preostali deo dobiti može biti oporeziv prema centralnom/lokalnom poreskom sistemu;
- (ž) troškovi izvođača Unije biće oslobođeni uvoznih dažbina, akciza i drugih posebnih poreza na potrošnju ili bilo kojeg drugog sličnog poreza, dažbine ili dažbina koje imaju ekvivalentan efekat na troškove u vezi sa isporučenom robom ili pruženim uslugama ili radovima koje je izvršio taj izvođač Unije po osnovu ugovora Unije;
- (z) finansijska ili materijalna sredstva/dobra, uključujući izgrađene objekte ili prava preneti na korisnike akcija/aktivnosti ili korisnike ugovora koji se sprovode u okviru programa IPA III ili u okviru bilo kog instrumenta Unije, neće generisati za ove korisnike "poreze na nasleđstvo i prenos" ili bilo koji drugi porez ili naknadu sa istim dejstvom;
- (i) lične stvari i stvari za domaćinstvo koje za ličnu upotrebu uvoze fizička lica (i članovi njihovih užih porodica), osim onih regrutovanih na lokalnom nivou za obavljanje poslova koji su definisani u ugovorima o uslugama ili radovima ili ugovorima o bespovratnim sredstvima ili ugovorima ili sporazumima o tviningu, biće izuzeti od plaćanja carine ili uvozne dažbine, poreza na dodatu vrednost (PDV), akcize i drugih specijalnih poreza na potrošnju ili od bilo kojeg drugog sličnog

poreza, carine ili naknade koji imaju ekvivalentan efekat ili odvrćaju od prekomernih kolateralnih zahteva, pri čemu se pomenute lične stvari i stvari za domaćinstvo ponovo izvoze ili odlažu u državi, u skladu sa propisima koji su na snazi u Republici Srbiji nakon raskida ugovora;

(j) Izvođači Unije ne podležu plaćanju taksenih marki ili dažbina za registraciju, ili bilo kojoj drugoj naknadi sa istim efektom u Republici Srbiji kada su ove obaveze ili naknade direktno povezane sa ugovorom Unije. Ovo izuzeće se takođe primenjuje na transakcije (uključujući ustupanje prava) i dokumente koji se odnose na plaćanja izvođaču Unije, uključujući ugovore koji su zaključeni između korisnika bespovratnih sredstava (uključujući njihove partnere ili korisnike pod-bespovratnih sredstava) i njihovih izvođača (uključujući njihovo osoblje ili ugovorene stručnjake), i ugovore koji su zaključeni za slučajne i privremene troškove na osnovu ugovora o uslugama, odnosno, ugovora o radovima, kada su takve transakcije ili plaćanja direktno povezani sa ugovorom Unije;

(k) sledeće naknade će takođe biti izuzete za izvođače Unije:

(i) poseban porez na komunikacije;

(ii) porezi na motorna vozila;

(iii) posebne naknade koje primenjuju regionalne ili lokalne vlasti ili posebni odbori u kontekstu izvršenja ugovora koje nisu proporcionalne troškovima koji su uključeni u njihovo izvršenje ili imaju ekvivalentan efekat poreza.

(3) Kada god je to potrebno, korisnik IPA III će usvojiti ili izmeniti podzakonske akte ili podzakonske akte neophodne za sprovođenje poreskih odredbi ovog sporazuma odmah nakon njegovog stupanja na snagu.

(4) Pravila i procedure iz ovog člana takođe će se primenjivati na sve slične poreze, dažbine, namete ili naknade sa istim dejstvom, a koje se mogu uvesti nakon stupanja na snagu ovog sporazuma kao dodatak ili kao zamena postojećih.

(5) U slučaju sukoba između odredbi ovog člana i zakonodavstva korisnika IPA III, preovlađuju odredbe ovog sporazuma. U slučaju pristupanja Uniji, korisnik IPA III će nastaviti da primenjuje odredbe člana 27. Sporazuma i ovog člana osim kada su one nespojive sa njegovim obavezama prema relevantnim pravnim tekovinama (*acquis*) Unije.

Odeljak V PRAVILA FINANSIJSKOG UPRAVLJANJA IPA III POMOĆI

Pododeljak I

OPŠTE ODREDBE

Član 29

Prihvatljivost troškova

(1) Troškovi se neće finansirati više puta iz IPA III. Takođe, troškovi koji se finansiraju iz IPA III ne smeju se finansirati iz bilo kog drugog izvora u sklopu budžeta EU.

(2) Troškovi koji nastanu kod primalaca i sva plaćanja koja izvrši korisnik IPA III pre zaključivanja Finansijskog sporazuma, ugovora i izmena i dopuna nisu prihvatljivi za finansiranje u sklopu Uredbi o IPA III, osim u slučajevima predviđenim u članu 27. stav 6. Uredbe o *NDICI*.

(3) Sledeći troškovi nisu prihvatljivi za finansiranje u sklopu Uredbe o IPA III:

(a) nabavka zemljišta i postojećih objekata, osim kada je to opravdano prirodom programa u odluci o finansiranju;

(b) drugi troškovi koji se mogu predvideti sektorskim ili finansijskim sporazumima.

(4) Konačni datum za prihvatljivost troškova utvrđuje se u finansijskim sporazumima.

Član 30

Sufinansiranje u okviru IPA III programa

(1) U sklopu programa koje korisnik IPA III sprovodi po modelu indirektnog upravljanja mogu biti utvrđeni zahtevi koji se tiču finansijskih doprinosa korisnika IPA III i Unije.

(2) Stopa sufinansiranja će biti u obliku zajedničkog sufinansiranja i definisana je sektorskim ili finansijskim sporazumom.

(3) Kada su potrebni i finansijski doprinosi korisnika IPA III i Unije, doprinos Unije će biti predviđen u sektorskim ili finansijskim sporazumima.

Pododeljak II

PRAVILA KOJA SE ODNOSI NA INDIREKTNO UPRAVLJANJE OD STRANE KORISNIKA IPA III

Član 31

Posebna pravila o prihvatljivosti troškova u okviru IPARD programa

Posebna pravila o prihvatljivosti troškova za IPARD:

(a) Doprinos EU investicionim projektima u okviru Programa ruralnog razvoja biće vraćen ako u roku od pet godina od konačne uplate od strane IPARD Agencije projekat pretrpi suštinske izmene;

(b) u slučaju standardnih jediničnih troškova, paušalnih iznosa koji ne prelaze 100.000 evra javnog doprinosa i finansiranja po fiksnoj stopi, utvrđenih procentom jedne ili više definisanih kategorija troškova, EU pokriva samo iznose koji su utvrđeni za svaku meru i na način koji je definisala odgovarajuća IPARD Agencija pre poziva za podnošenje zahteva;

(v) doprinosi iz IPARD III programa finansijskom instrumentu za korišćenje u okviru tog IPARD III programa će se smatrati prihvatljivim troškovima;

(g) Prilikom utvrđivanja udela javnih troškova kao procenta ukupnih prihvatljivih troškova investicije, neće se uzeti u obzir nacionalna pomoć za olakšavanje pristupa zajmovima koji su odobreni bez ikakvog doprinosa Unije predviđenog Uredbom (EU) 2021/1529.

Član 32

Revizorski trag

NAO će osigurati da su sve relevantne informacije dostupne kako bi se osigurao dovoljno detaljan revizorski trag. Ove informacije će, između ostalog, uključivati dokumentovane dokaze o odobravanju zahteva za isplatu, o obračunu i plaćanju takvih zahteva i o tretmanu avansa, garancija i dugova.

Član 33

Plaćanja doprinosa Unije

(1) Plaćanje doprinosa Unije vrši se u granicama raspoloživih sredstava.

(2) Plaćanja mogu biti u obliku predfinansiranja, među plaćanja i izmirenja konačnog salda, u skladu sa procedurom utvrđenom u članu 42. stav 2 Sporazuma. Kada su potrebni doprinosi i od Unije i od korisnika IPA III, plaćanja doprinosa Unije za finansiranje predmetnih Programa će se izračunati primenom stope sufinansiranja utvrđene sektorskim ili finansijskim sporazumom na prihvatljive troškove potvrđene u skladu sa članom 61. stav 5. Sporazuma, u zavisnosti od maksimalnog iznosa doprinosa Unije utvrđenog u sektorskom ili finansijskom sporazumu.

(3) Do 15. januara i 15. jula svake godine, osim kada je drugačije predviđeno sektorskim ili finansijskim sporazumom, NAO će poslati Komisiji projekciju svojih očekivanih zahteva za plaćanje za predmetnu finansijsku godinu i za sledeću finansijsku godinu, u odnosu na sve Programe. Komisija može tražiti ažuriranje projekcije po potrebi.

(4) Plaćanja od strane Komisije Računovodstvenom telu vrše se u roku od 90 dana od ispunjenja uslova iz čl. 34, 35. ili 36. Sporazuma. Komisija može da prekine ovo vremensko ograničenje za zahteve za plaćanje kako bi zatražila prateću dokumentaciju koja je neophodna da bi se razjasnili svi elementi relevantni za Izveštaj o troškovima, uključujući Informacije o izveštavanju o nepravilnostima u skladu sa članom 51. stav 2. Sporazuma i Aneksom Ž Sporazuma.

(5) Iznosi navedeni u Programima koje podnosi korisnik IPA III, u izveštajima o troškovima, u zahtevima za plaćanje i u troškovima navedenim u izveštajima o sprovođenju biće predstavljeni u evrima. Korisnik IPA III će obezbediti da za tokove trezora između Komisije i korisnika IPA III kurs evidentiran za konverziju između evra i valute korisnika IPA III bude mesečni računovodstveni kurs evra koji je utvrdila Komisija za mesec tokom kojeg su plaćeni troškovi evidentirani na računima Računovodstvenog tela ili Posredničkog tela za finansijsko upravljanje navedenog u relevantnom finansijskom sporazumu.

(6) Plaćanja od strane Komisije korisniku IPA III vršiće se, u zavisnosti od raspoloživosti budžetskih aproprijacija, u evrima na evro račun, u skladu sa odredbama iz čl. 34, 35. i 36. i sektorskim ili finansijskim sporazumima. Evro račun(i) biće otvoren(i) za Programe i koristiće se isključivo za transakcije koje se odnose na te Programe u skladu sa odredbama relevantnih sektorskih ili finansijskih sporazuma.

(7) Korisnik IPA III će obezbediti da korisnici blagovremeno i u celosti dobiju ukupan iznos javnog doprinosa. Neće se naplaćivati nikakva naknada koja bi smanjila ove iznose za korisnike, a javni doprinosi i tako finansirana sredstva neće biti predmet bilo kakve administrativne ili sudske konfiskacije, zaplene ili sličnih odbitaka.

(8) U slučajevima kada stanje na evro računu iz stava 6. ovog člana nije dovoljno da pokrije zahteve za plaćanje koje su podneli korisnici do prijema uplate od Komisije, korisnik IPA III će koristiti nacionalna sredstva da bi unapred finansirao doprinos Unije. U tim slučajevima će se domaća sredstva tretirati kao sredstva Unije, a stav 6. ovog člana će se primenjivati u trenutku kada se puna uplata doprinosa korisnika IPA III, ako ga ima, i doprinosa Unije koji je unapred finansiran iz domaćih sredstava evidentira na računima Računovodstvenog tela.

(9) IPA III pomoć može pokrivati samo troškove koje je napravio i platio korisnik IPA III u skladu sa pravilima prihvatljivosti utvrđenim u ugovornim odredbama i pravnim okvirom utvrđenim Finansijskom uredbom, Uredbom o *NDICI*, Uredbom o sprovođenju IPA III i čl. 29, 30. i 31. ovog Sporazuma, i kako je definisano u sektorskim ili finansijskim sporazumima, gde je primenjivo.

(10) Razmena informacija, uključujući podnošenje zahteva za plaćanje u skladu sa čl. 34, 35. i 36. ovog sporazuma, u vezi sa finansijskim transakcijama između Komisije i struktura i tela iz člana 10. Sporazuma će se, po potrebi, vršiti elektronskim putem korišćenjem procedure definisane uputstvima Komisije.

Član 34

Predfinansiranje

(1) Minimalni uslovi za plaćanje predfinansiranja su sledeći:

(a) NAO je obavestio Komisiju o otvaranju dotičnog evro računa;

(b) relevantni finansijski sporazum je stupio na snagu.

(2) Detaljne odredbe koje se odnose na obračun predfinansiranja za godišnje i višegodišnje programe utvrđuju se sektorskim ili finansijskim sporazumima.

(3) Ukupan iznos predfinansiranja biće obračunat najkasnije po zatvaranju Programa.

Član 35

Međuplaćanja

(1) Minimalni uslovi za međuplaćanje su sledeći:

(a) da je NAO poslao Komisiji zahtev za plaćanje uključujući overenu Izjavu o troškovima sa detaljima o plaćenim iznosima i priznatim troškovima uključujući informacije o predfinansiranju, gde je relevantno. Zahtev za plaćanje će takođe uključiti relevantne informacije o sprovođenju kako je detaljno navedeno u sektorskom ili finansijskom sporazumu;

(b) da su ispoštovane gornje granice za doprinos Unije, kako je utvrđeno u odluci o finansiranju;

(v) da je NIPAK poslao Komisiji godišnji izveštaj o sprovođenju u skladu sa članom 59. stavom 1. Sporazuma;

(g) da je Revizorski organ uputio Komisiji godišnje revizorsko mišljenje i godišnji izveštaj o revizorskim aktivnostima, u skladu sa članom 63. stav 1. i stav 2. Sporazuma;

(d) da je relevantni finansijski sporazum na snazi;

(d) da su dostavljene sve informacije koje je tražila Komisija.

(2) Ne dovodeći u pitanje godišnje revizorsko mišljenje, ako se pokaže da nisu ispoštovana važeća pravila ili sredstva nisu pravilno korišćena, isplate se mogu obustaviti ili prekinuti u skladu sa postupkom iz člana 38. i člana 39. Sporazuma.

Član 36

Izravnanje konačnog salda

(1) Minimalni uslovi za izravnanje konačnog salda su sledeći:

- (a) da je NAO poslao Komisiji overeni završni izveštaj o troškovima i, ako je primenljivo, zahtev za konačno plaćanje;
- (b) da je NIPAK poslao Komisiji konačni izveštaj o sprovođenju u skladu sa članom 60;
- (v) da je Revizorski organ poslao Komisiji, u skladu sa članom 63. stav 4. i stav 5. Sporazuma, mišljenje o završnom izveštaju o troškovima, potkrepljen završnim izveštajem o radu revizije;
- (g) da je relevantni finansijski sporazum na snazi;
- (d) da je Komisija završila postupak ispitivanja i prihvatanja računa kako je predviđeno članom 42. Sporazuma;

Član 37

Otkazivanje neiskorišćenih sredstava u slučaju višegodišnjih Programa

(1) Komisija će automatski otkazati bilo koji deo budžetske obaveze za Program koji do 31. decembra pete godine nakon godine u kojoj je preduzeta budžetska obaveza, nije iskorišćen u svrhu predfinansiranja ili vršenja međuplaćanja Komisije korisniku IPA III ili za koju NAO nije dostavio nikakvu sertifikovanu izjavu o troškovima ili bilo koji zahtev za međuplaćanje u skladu sa članom 35. Sporazuma. Za potrebe ovog člana, uzimaće se u obzir samo priznati troškovi podneti uz zahtev za međuplaćanje ili uz izjavu o troškovima. Raniji rok može biti određen sektorskim ili finansijskim sporazumom.

(2) Komisija će unapred obavestiti NAO kada god postoji rizik od otkazivanja neiskorišćenih sredstava iz stava 1. ovog člana.

(3) Iznos na koji se odnosi otkazivanje neiskorišćenih sredstava biće umanjen za iznose koji su ekvivalentni delu budžetske obaveze za koju:

- (a) obustavljene operacije zakonskim postupkom ili upravnom žalbom koja ima odložno dejstvo;
- (b) ili za koju nije bilo moguće da se podnese zahtev za plaćanje iz razloga više sile koji ozbiljno utiče na sprovođenje celog ili dela Programa.

U slučaju više sile, korisnik IPA III će pokazati direktne posledice više sile na sprovođenje celog ili dela Programa.

(4) Korisnik IPA III dostavlja Komisiji Informaciju o izuzecima iz stava 3. tačke a) i tačke b) ovog člana u godišnjem izveštaju koji je definisan u članu 59. stav 1. Sporazuma.

Član 38

Prekid plaćanja

(1) Bez obzira na rok(ove) za plaćanja iz člana 33. stav 4. Sporazuma, Komisija može prekinuti plaćanja korisniku IPA III u potpunosti ili delimično u svrhu sprovođenja daljih provera, kada:

- (a) Komisija dođe do pouzdanih informacija koje ukazuju na značajan nedostatak u funkcionisanju sistema upravljanja i kontrole ili da su troškovi potvrđeni od strane NAO povezani sa ozbiljnom nepravilnošću i nisu ispravljani;
- (b) je prekid neophodan da bi se sprečila značajna šteta po finansijske interese Unije;
- (v) Komisija stiže do informacije koja u zahtevu za plaćanje dovodi u sumnju opravdanost troškova.

(2) Komisija može da ograniči prekid na delu troškova koji su obuhvaćeni zahtevom za plaćanje na koji utiču elementi iz stava 1. ovog člana. Komisija će odmah obavestiti korisnika IPA III o razlogu prekida i zatražiće njegova neposredna zapažanja kao i da ispravi situaciju, ako je potrebno. Komisija će okončati prekid čim se preduzmu potrebne mere.

Član 39

Obustava plaćanja

(1) Komisija može da obustavi isplate korisniku IPA III, posebno kada se otkriju sistemske greške koje dovode u pitanje pouzdanost sistema interne kontrole dotičnog subjekta ili zakonitost i pravilnost osnovnih transakcija ili korišćenja sredstava i rezultata za nameravanu svrhu koja je definisana u sektorskom ili finansijskom sporazumu.

(2) Korisniku IPA III će se dati mogućnost da iznese svoja zapažanja u roku od dva meseca pre nego što Komisija donese odluku o obustavi u skladu sa stavom 1. ovog člana.

(3) Komisija će prekinuti obustavu kada korisnik IPA III preduzme neophodne mere za otklanjanje sistemskih grešaka.

Ako korisnik IPA III nije preduzeo takve mere, Komisija može da odluči da otkáže ceo ili deo doprinosa IPA III Programu u skladu sa članom 43. Sporazuma.

Član 40

Povraćaj sredstava

(1) Svaka situacija kako je definisano u članu 50. stav 7. i članu 51. stav 5. Sporazuma koja se dogodi u bilo kom trenutku tokom sprovođenja IPA III pomoći ili je rezultat revizije može dovesti do povraćaja sredstava Komisiji od strane korisnika IPA III.

(2) NAO će vratiti doprinos Unije isplaćen korisniku IPA III od onih koji su bili u bilo kojoj situaciji definisanoj u članu 51. stav 5. Sporazuma ili su imali koristi od toga, u skladu sa procedurama za povraćaj javnih sredstava korisnika IPA III. Činjenica da NAO ne uspe da izvrši povraćaj svih ili deo sredstava ne sprečava Komisiju da izvrši povraćaj sredstva od korisnika IPA III.

Član 41

Finansijske ispravke od strane korisnika IPA III

NAO će izvršiti finansijske ispravke kada se otkrije bilo koja situacija definisana u članu 51. stav 5. Sporazuma, otkazivanjem celog ili dela doprinosa Unije predmetnim programima. NAO će uzeti u obzir prirodu i težinu nepravilnosti i finansijski gubitak doprinosa Unije, pri čemu obezbeđuje princip proporcionalnosti.

Član 42

Ispitivanje i prihvatanje računa

- (1) Svrha ispitivanja i prihvatanja računa jeste da se obezbedi da troškovi koji nastanu i koje je isplatio korisnik IPA III u okviru indirektnog sistema upravljanja i koji se mogu isplatiti iz budžeta Unije budu u skladu sa važećim pravilima Unije, kao i da su obračuni potpuni, tačni i istiniti.
- (2) Ispitivanje i prihvatanje računa se sastoji od:
- (a) analize završnog izveštaja o troškovima koji je dostavio NAO;
 - (b) analize završnog izveštaja o sprovođenju godišnjeg ili višegodišnjeg programa u skladu sa članom 60. ovog Sporazuma;
 - (v) analize mišljenja koje je dostavio Revizorski organ o Izveštaju o troškovima potkrepljenim konačnim izveštajem o revizorskoj aktivnosti;
 - (g) analize relevantnih dokumenata kako je navedeno u sektorskom ili finansijskom sporazumu i, po potrebi, kontrole na licu mesta od strane Komisije, bez ograničenja ili restrikcija, o sadržaju tih finansijskih izveštaja ili izjava i o osnovnim transakcijama, uključujući provere izvršene kod korisnika;
 - (d) utvrđivanja od strane Komisije iznosa troškova kojima se tereti budžet Unije nakon, kada je potrebno, obavljanja procedure na osnovu kontradiktornih podataka, i nakon što je korisnik IPA III obavešten;
 - (d) izračunavanja moguće finansijske korekcije koja proizilazi iz troškova nastalih i plaćenih kršenjem pravila koja su utvrđena u ovom Sporazumu i, kada je relevantno, u sektorskom ili finansijskom sporazumu;
 - (e) povraćaja ili plaćanja od strane Komisije salda koji proizilazi iz razlike između prihvaćenih troškova za budžet Unije i iznosa koji su već isplaćeni korisniku IPA III.
- (3) Procedura ispitivanja i prihvatanja računa iz stava 2. ovog člana ne dovodi u pitanje mogućnost Komisije da nadoknadi neprihvatljive troškove u kasnijoj fazi na osnovu revizija ili inspekcija sprovedenih tokom ili nakon sprovođenja Programa.

Član 43

Finansijske korekcije Komisije

- (1) Da bi se osiguralo da se IPA III sredstva koriste u skladu sa važećim pravilima, Komisija će primeniti mehanizme finansijske korekcije u skladu sa članom 12. Uredbe o sprovođenju IPA III i kako je detaljno navedeno u sektorskim ili finansijskim sporazumima.
- (2) Finansijska korekcija može da proistekne iz bilo čega od sledećeg:
- (a) identifikacije bilo koje situacije definisane članom 51. stav 5;
 - (b) identifikacije slabosti ili nedostataka u sistemima upravljanja i kontrole korisnika IPA III;
 - (v) neuspeha u obezbeđivanju postizanja rezultata i korišćenja sredstava i rezultata za predviđenu namenu kao što je navedeno u sektorskom ili u finansijskom sporazumu;
 - (g) praćenja od strane Komisije na osnovu izveštaja o revizorskoj aktivnosti i mišljenja Revizorskog organa.
- (3) Ako Komisija utvrdi da su troškovi u okviru Programa obuhvaćenih IPA III nastali, plaćeni i sertifikovani na način kojim su prekršena važeća pravila, Komisija će odlučiti koji iznosi će biti isključeni iz finansiranja Unije.
- (4) Obračun i utvrđivanje svih takvih korekcija, kao i odgovarajućih povraćaja, vrši Komisija u skladu sa kriterijima i procedurama predviđenim u st. 5, 6. i 7. ovog člana i čl. 42, 44. i 45. Sporazuma.
- (5) Finansijske korekcije se vrše kompenzacijom ili prebijanjem, po potrebi.
- (6) Komisija će primeniti finansijske korekcije na osnovu identifikacije neopravdano utrošenih iznosa i finansijskih implikacija za budžet. Kada se takvi iznosi ne mogu precizno identifikovati kako bi se primenile pojedinačne korekcije, Komisija može da primeni paušalne korekcije ili korekcije zasnovane na ekstrapolaciji nalaza.
- (7) Prilikom odlučivanja o visini korekcije, Komisija će uzeti u obzir prirodu i težinu ili obim i finansijske implikacije bilo koje situacije definisane u stavu 2, kao i princip proporcionalnosti.

Član 44

Postupak za finansijske korekcije

- (1) Pre donošenja odluke o finansijskoj korekciji, uključujući i odluke donete na osnovu postupka ispitivanja i prihvatanja računa, Komisija će obavestiti NAO o svojim privremenim zaključcima i zatražiti njegove komentare u roku od dva meseca.
- Kada Komisija predloži finansijsku korekciju zasnovanu na ekstrapolaciji nalaza ili po paušalnoj stopi u skladu sa članom 43. stav 6. Sporazuma, korisniku IPA III će se dati mogućnost da pruži informacije koje bi Komisiji omogućile da utvrdi adekvatnu procenu bilo koju od situacija definisanih u članu 43. stav 2. Sporazuma, kroz uvid u predmetnu dokumentaciju. U dogovoru sa Komisijom, korisnik IPA III može ograničiti obim ovog ispitivanja na neki deo ili uzorak predmetne dokumentacije. Osim kada se radi o propisno opravdanim slučajevima, vreme dozvoljeno za korisnika IPA III neće biti duže od dva meseca nakon dvomesečnog perioda iz stava 1. ovog člana. Dodatni detalji mogu biti navedeni u sektorskom ili finansijskom sporazumu.
- (2) Komisija donosi odluku nakon što uzme u obzir sve dokaze koje je dostavio korisnik IPA III.

Član 45

Ponovno korišćenje doprinosa Unije

- (1) Sredstva koja su poništena iz doprinosa Unije nakon finansijskih korekcija u skladu sa članom 43. Sporazuma uplaćuju se u budžet Unije.
- (2) Doprinos koji je vraćen u skladu sa članom 40. Sporazuma ili poništen u skladu sa članom 41. Sporazuma ne može se ponovo koristiti za aktivnost ili aktivnosti koje su bile predmet povraćaja ili finansijskog prilagođavanja, niti, ako povraćaj ili finansijsko prilagođavanje sledi iza sistemske nepravilnosti, za tekuće aktivnosti u okviru celog ili dela programa u kome je nastala sistemska nepravilnost.

Član 46

Otplata

(1) Korisnik IPA III će izvršiti otplatu u opšti budžet Unije pre datuma dospeća navedenog u nalogu za naplatu sastavljenom u skladu sa članom 100. Finansijske Uredbe.

(2) Svako kašnjenje u otplati dovodi do povećanja kamate na račun zakasnelog plaćanja, u skladu sa članom 99. Finansijske Uredbe.

Pododeljak III

ZATVARANJE PROGRAMA ILI DELA PROGRAMA

Član 47

Zatvaranje Programa ili dela Programa realizovanog u okviru sistema indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA III

- (1) Komisija će obavestiti korisnika IPA III o zatvaranju Programa pisanim putem.
- (2) Komisija neće zatvoriti Program bez prethodnog ispitivanja i prihvatanja računa kako je predviđeno članom 42. ovog Sporazuma.
- (3) Zatvaranje Programa ne dovodi u pitanje pravo Komisije da izvrši finansijske korekcije u kasnijoj fazi.
- (4) Detaljnija pravila o zatvaranju Programa i relevantne obaveze izveštavanja mogu biti utvrđene sektorskim ili finansijskim sporazumom.

Član 48

Zatvaranje programa ili dela programa realizovanog u okviru sistema direktnog upravljanja i indirektnog upravljanja sa subjektima koji nisu korisnici IPA III

- (1) Program se zatvara kada su svi ugovori i bespovratna sredstva zatvoreni.
- (2) Komisija će pisanim putem obavestiti korisnika IPA III o zatvaranju programa.

Član 49

Čuvanje dokumenata

(1) Korisnik IPA III čuvaće pet godina od konačnog datuma za operativno sprovođenje odnosno finansijskog sporazuma svu dokumentaciju relevantnu za procedure nabavke i dodele bespovratnih sredstava, ugovore, izmene i dopune, relevantnu prepisku i svu relevantnu dokumentaciju koja se tiče plaćanja i povraćaja sredstava.

(2) Rok iz stava 1. ovog člana prekida se ili u slučaju sudskog postupka ili na adekvatno opravdan zahtev Komisije.

Pododeljak IV

NADZOR, KONTROLA, REVIZIJA I ZAŠTITA FINANSIJSKIH INTERESA

Član 50

Nadzor, kontrola i revizija koje sprovode Komisija, Evropska kancelarija za borbu protiv prevara i Evropski revizorski sud

(1) Svi finansijski sporazumi i naknadni ugovori, uključujući sve pod-ugovore koje korisnici zaključe sa trećim stranama, biće predmet nadzora, kontrole i revizije od strane Komisije, uključujući Evropsku kancelariju za borbu protiv prevara (OLAF), i revizije od strane Evropskog revizorskog suda.

U okviru sistema indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA III, ovo takođe uključuje pravo Komisije i Delegacije Unije u Republici Srbiji da sprovode mere, kao što su:

- (a) *prethodna (ex ante)* verifikacija tendera i ugovaranja;
- (b) *prethodne (ex ante)* kontrole postupaka javnih nabavki, ugovaranja, izvršenja ugovora, uključujući njihovo finansijsko upravljanje;
- (v) nadzor u pogledu funkcionisanja sistema upravljanja i kontrole.

Propisno ovlašćeni eksterni revizori, zastupnici ili predstavnici Komisije, OLAF i Evropskog revizorskog suda imaće pravo da izvrše svaku tehničku i finansijsku verifikaciju ili reviziju za koju smatraju da je neophodna za praćenje sprovođenja programa ili ugovora, uključujući posete lokacijama i prostorijama u kojima se sprovode ili upravlja aktivnostima koje finansira IPA III. Komisija će nadležnim organima unapred dostaviti obaveštenje o ovim misijama.

(2) Korisnik IPA III će imenovati službu za koordinaciju borbe protiv prevara¹¹, kako bi olakšao efikasnu saradnju i razmenu informacija, uključujući informacije operativne prirode, sa OLAF.

U okviru sistema indirektnog upravljanja, imenovana služba za koordinaciju borbe protiv prevara ima zadatak da koordinira administrativne i operativne obaveze i aktivnosti i da predlaže izmene i dopune zakonodavstva korisnika IPA III, prema potrebi, u cilju zaštite finansijskih interesa Unije. Služba će, između ostalog:

- upravljati procesom kreiranja/sprovođenja strategija za zaštitu finansijskih interesa Unije;
- identifikovati moguće slabosti u sistemima korisnika IPA III za upravljanje sredstvima Unije, uključujući IPA III pomoć;
- obezbediti dovoljan kapacitet ljudskih resursa za ove zadatke, uključujući obuku osoblja za prevenciju prevara;
- pružati podršku saradnji između administracija korisnika IPA III, organa gonjenja i OLAF;
- deliti informacije o nepravilnostima i slučajevima sumnje na prevaru, uključujući one identifikovane u revizijama i proverama koje vrše Revizorski organ, službe interne revizije, Upravljačka struktura, Upravljačka tela i Posrednička tela sa administracijom korisnika IPA III i OLAF;
- obezbediti ispunjenje svih obaveza iz Uredbe (EU, Euratom) br. 883/2013 Evropskog parlamenta i Saveta¹², Uredbe Saveta (Euratom, EZ) br. 2988/1995¹³ i Uredbe Saveta (EZ, Euratom) br. 2185/1996¹⁴.

(3) Korisnik IPA III će dostaviti sve tražene informacije i dokumente uključujući sve elektronske podatke i preduzeti sve odgovarajuće mere da olakša rad lica koja su

upućena da vrše revizije, kontrole na licu mesta ili inspekcije.

(4) Korisnik IPA III će osigurati da zastupnici ili predstavnici Komisije, uključujući OLAF, imaju pravo da pregledaju svu relevantnu dokumentaciju, digitalne podatke i račune koji se odnose na stavke koje se finansiraju u skladu sa povezanim finansijskim sporazumom i pomažu Evropskom revizorskom sudu da izvrši revizije u vezi sa korišćenjem IPA III pomoći. Kada se uređaji u privatnom vlasništvu koriste u radne svrhe, ti uređaji mogu biti predmet inspekcije OLAF. OLAF će takve uređaje podvrgnuti inspekciji samo pod istim uslovima i u istoj meri u kojoj je nacionalnim kontrolnim organima dozvoljeno da istražuju uređaje u privatnom vlasništvu i kada OLAF ima opravdane osnove da sumnja da bi njihov sadržaj mogao biti relevantan za istragu.

(5) U cilju obezbeđivanja efikasne zaštite finansijskih interesa Unije, Komisija, uključujući OLAF, može sprovoditi i sve istražne radnje, a posebno kontrole i inspeksijske provere na terenu u skladu sa Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 i Uredbom (EZ, Euratom) br. 2185/1996. Ove kontrole i inspeksijske provere će se pripremati i sprovoditi u bliskoj saradnji sa korisnikom IPA III, koji će blagovremeno biti obavešten o predmetu, svrsi i pravnom osnovu kontrole i inspeksijskih provera, kako bi mogao da pruži svu potrebnu pomoć. Korisnik IPA III će identifikovati službu sa ovlašćenjima za krivične istrage, koja će pomagati u sprovođenju istrage u skladu sa Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 i Uredbom (EZ, Euratom) br. 2185/1996 na zahtev OLAF.

(6) Služba iz stava 2. ovog člana može da sprovede ove mere ako ima administrativna i krivično-istražna ovlašćenja. Ukoliko OLAF to zahteva, kontrole i inspeksijske provere na terenu mogu se obavljati zajednički. U slučajevima kada učesnici u aktivnostima koje finansira IPA III ne sarađuju sa angažovanim na kontroli ili inspeksijskoj proveru na terenu, korisnik IPA III, postupajući u skladu sa svojim nacionalnim zakonima i pravilima, pružiće Komisiji/OLAF inspektorima neophodnu pomoć kako bi im omogućilo da obavljaju svoju dužnost u obavljanju kontrole ili inspeksijske provere na terenu, uključujući obezbeđivanje informacija o bankovnom računu koje su relevantne za OLAF istražnu aktivnost.

(7) U slučaju nepoštovanja obaveza iz st. 4, 5. i 6. ovog člana, Evropska komisija može izvršiti povraćaj sredstva koja se odnose na doprinos Unije, a koja su predmet istrage OLAF u skladu sa odredbama iz člana 40. Sporazuma.

(8) Komisija/OLAF izveštava u najkraćem mogućem roku korisnika IPA III o svakom dokazu ili sumnji u vezi sa prevarama ili nepravilnostima za koje je saznao tokom kontrole ili inspeksijske provere na terenu. U svakom slučaju, Komisija/OLAF će biti u obavezi da obavesti gorepomenutu službu o rezultatima takvih kontrola i inspeksijskih provera.

(9) Goreopisane kontrole i revizije se primenjuju na sve korisnike i podizvođače koji su primili IPA III pomoć bez obzira na to da li su navedeni u ugovoru ili u sporazumu o bespovratnim sredstvima. Takve kontrole i revizije se takođe primenjuju na dokumente i podatke koji se tiču nacionalnog doprinosa, ako ga ima, od strane korisnika IPA III.

(10) U okviru sistema indirektnog upravljanja, Komisija može u bilo kom trenutku da proverava račune i poslovanje Računovodstvenog tela i Upravljačkih organa i Posredničkih tela, bilo direktno ili preko eksternog revizora. Ovo ne dovodi u pitanje odgovornosti Komisije i Evropskog revizorskog suda.

¹¹ Ova Služba nije deo struktura iz člana 10 i zbog toga njeno uspostavljanje nije preduslov za poveravanje zadataka za sprovođenje budžeta.

¹² Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Evropskog parlamenta i Saveta od 11. septembra 2013. godine o istragama koje je sprovela Evropska kancelarija za borbu protiv prevara (OLAF) i stavljanju van snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Evropskog parlamenta i Saveta i Uredbe Saveta (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18. septembar 2013, str. 1).

¹³ Uredba Saveta (EZ, Euratom) broj 2988/1995 od 18. decembra 1995. godine o zaštiti finansijskih interesa Evropskih zajednica (SL L 312, 23. decembar 1995, str. I).

¹⁴ Uredba Saveta (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. novembra 1996. godine o terenskim proverama i inspekcijama koje sprovodi Komisija u cilju zaštite finansijskih interesa Evropske zajednice od prevara i drugih nepravilnosti (SL L 292, 15. novembar 1996, str. 2).

Član 51

Zaštita finansijskih interesa Unije

(1) U skladu sa članom 154. stav 4., tačka a. Finansijske Uredbe, korisnik IPA III kome su povereni zadaci sprovođenja budžeta IPA III pomoći će sprečavati, otkrivati i ispravljati nepravilnosti i prevare prilikom sprovođenja tih zadataka. U tom cilju, korisnik IPA III će sprovesti, u skladu sa principom proporcionalnosti, prethodne (*ex ante*) i naknadne (*ex post*) kontrole, uključujući kontrole na terenu na reprezentativnom i uzorku transakcija zasnovanih na riziku, kako bi se osiguralo da se Programi finansirani iz budžeta efikasno i pravilno sprovode. Korisnik IPA III će takođe izvršiti povraćaj neopravdano isplaćena sredstva i u tom pogledu pokrenuti sudski postupak, po potrebi.

(2) U okviru sistema indirektnog upravljanja, korisnik IPA III obezbeđuje istragu i delotvoran postupak u vezi sa slučajevima koji se odnose na sumnju na nepravilnosti, prevare, korupciju i sukob interesa i funkcionisanje mehanizma kontrole i izveštavanja kako je navedeno u članu 13. stav 7. Uredbe o IPA III. Korisnik IPA III bez odlaganja prijavljuje sumnju na prevaru i druge nepravilnosti koje su bile predmet primarnog administrativnog nalaza ili sudske odluke, i obaveštava o toku sudskog i administrativnog postupka koji propisuju procedure. Izveštavanje se vrši elektronskim putem korišćenjem Sistema za upravljanje nepravilnostima (IMS) koji je obezbedila Komisija za ovu svrhu. Pored odredbi o izveštavanju koje su navedene u Aneksu Ž ovog Sporazuma, dodatni detalji mogu biti navedeni u sektorskom ili finansijskom sporazumu.

(3) Pored toga, korisnik IPA III, u okviru sistema indirektnog upravljanja, preduzima sve odgovarajuće mere za sprečavanje i suzbijanje svih aktivnih ili pasivnih koruptivnih praksi u bilo kojoj fazi postupka nabavke ili postupka dodele bespovratnih sredstava ili tokom sprovođenja odgovarajućih Sporazuma.

(4) Korisnik IPA III, uključujući osoblje odgovorno za programiranje i sprovođenje zadataka i aktivnosti koje finansira IPA III, preduzima sve mere predostrožnosti kako bi izbegao svaki rizik od sukoba interesa i odmah obaveštava Komisiju o svakom takvom sukobu interesa ili o svakoj situaciji koja bi mogla da dovede do takvog sukoba.

(5) U cilju zaštite finansijskih interesa Unije, primenjuju se sledeće definicije:

(a) *Greška* znači nenamerne administrativne i tehničke greške koje je počinio korisnik IPA III ili korisnik IPA III pomoći;

(b) *Nepravilnost* znači svako kršenje neke odredbe važećih pravila i ugovora koje je rezultat radnje ili propusta od strane privrednog subjekta ili korisnika IPA III koji ima, ili bi imalo, štetni efekat na opšti budžet Unije naplatom neke neopravdane stavke troškova za opšti budžet;

(v) *Privredni subjekt* znači svako fizičko ili pravno lice, uključujući javno lice, ili grupu takvih lica, koje želi da isporuči proizvode, izvrši radove ili pruži usluge ili isporuči nepokretnu imovinu;

(g) *Sistemska nepravilnost* znači svaka nepravilnost koja može biti ponavljajuće prirode, sa velikom verovatnoćom pojave u sličnim vrstama operacija, a koja je rezultat ozbiljnog nedostatka u efikasnom funkcionisanju sistema upravljanja i kontrole, uključujući propust da se uspostave odgovarajuće procedure u skladu sa važećim pravilima;

(d) *Prevara* označava svaku namernu radnju ili propust koji se odnosi na:

- korišćenje ili predstavljanje lažnih, netačnih ili nepotpunih izjava ili dokumenata, što za posledicu ima prisvajanje ili nezakonito zadržavanje sredstava iz opšteg budžeta Unije ili budžeta kojima upravlja Evropska unija ili se njima upravlja u ime Evropske unije;

- neobelodanjivanje Informacija čime se krši neka konkretna obaveza sa istim učinkom;

- pogrešnu primenu takvih sredstava u svrhe koje nisu one za koje su prvobitno dodeljena;

(d) *Sumnja na prevaru* znači nepravilnost koja dovodi do pokretanja upravnog ili sudskog postupka na nacionalnom nivou kako bi se utvrdilo prisustvo namernog ponašanja, posebno prevare, kako je gorenavedeno;

(e) *Aktivna korupcija* je namerna radnja onoga ko obećava ili daje, direktno ili preko posrednika, bilo kakvu prednost bilo koje vrste službenom licu za sebe ili za treće lice da on postupi ili da se uzdrži od postupanja u skladu sa svojom dužnošću ili u vršenju svojih funkcija kršenjem njegove službene dužnosti na način koji šteti ili bi mogao štetiti finansijskim interesima Unije;

(ž) *Pasivna korupcija* je namerna radnja državnog službenika koji, direktno ili preko posrednika, traži ili prima bilo koju vrstu prednosti za sebe ili treće lice, ili prihvata obećanje takve prednosti, da deluje ili da se uzdrži od delovanja u skladu sa svojom dužnošću ili u ostvarivanju njegovih funkcija kršenjem svoje službene dužnosti na način koji šteti ili bi mogao da šteti finansijskim interesima Unije;

(z) *Sukob interesa* znači da je nepristrasno i objektivno vršenje funkcija finansijskog aktera ili drugog lica ugroženo iz razloga koji uključuju porodicu, emocionalni život, politički ili nacionalni afinitet, ekonomski interes ili bilo koji drugi direktni ili indirektni lični interes;

(i) *Primarni upravni ili sudski nalaz* podrazumeva prvu pisanu procenu nadležnog organa, bilo upravnog ili sudskog, koja na osnovu konkretnih činjenica zaključuje da je učinjena nepravilnost. Ovo ne dovodi u pitanje mogućnost da ovaj zaključak može naknadno biti revidiran ili povučen kao rezultat razvoja događaja u toku upravnog ili sudskog postupka.

Definicije navedene u ovom članu neće se tumačiti kao uvođenje novih vrsta krivičnih dela u krivični zakonik korisnika IPA III ili kao njegove izmene i dopune.

Odeljak VI PRAĆENJE, VREDNOVANJE I IZVEŠTAVANJE

Pododeljak I

PRAĆENJE

Član 52

Odbor za praćenje IPA

(1) Komisija i korisnik IPA III uspostavljaju Odbor za praćenje IPA najkasnije šest meseci od stupanja na snagu prvog finansijskog sporazuma. Ovaj odbor će takođe ispunjavati odgovornosti Odbora za praćenje IPA prema Uredbi Saveta (EZ) br. 1085/2006¹⁵ ("u daljem tekstu: Uredba o IPA") i prema Uredbi o IPA II.

(2) Odbor za praćenje IPA će razmatrati ukupnu delotvornost, efikasnost, kvalitet, koherentnost, koordinaciju i usklađenost sprovođenja svih programa u cilju ispunjavanja ciljeva utvrđenih u sporazumima o finansiranju, programskom okviru IPA III i Strateškom odgovoru. U tu svrhu, on će se, tamo gde je relevantno, zasnivati na informacijama koje dostavljaju Sektorski odbori za praćenje i druge postojeće centralne koordinacione strukture korisnika IPA III.

(3) Odbor za praćenje IPA može davati predloge Komisiji, Nacionalnom IPA koordinatoru i Nacionalnom službeniku za odobravanje za obezbeđivanje bolje koherentnosti i koordinacije pomoći IPA III kako je predviđeno programskim okvirom IPA III ili Uredbom o IPA III, kao i za poboljšanje ukupne efikasnosti, delotvornosti, uticaja i održivosti takve pomoći. Takođe može dati preporuke za korektivne radnje relevantnim Sektorskim odborima za praćenje kako bi se osiguralo postizanje ciljeva IPA III i poboljšala efikasnost i delotvornost pomoći IPA III. U tu svrhu, on će, gde je relevantno, uzimati u obzir zaključke i preporuke proistekle iz praćenja i vrednovanja koje su pokrenuli Komisija ili korisnik IPA III.

(4) Odbor za praćenje IPA će činiti predstavnici Komisije, Nacionalni IPA koordinator i drugi relevantni organi i tela korisnika IPA III i, gde je relevantno, bilateralni donatori, međunarodne organizacije, međunarodne finansijske institucije i druge zainteresovane strane, kao što su civilno društvo i organizacije privatnog sektora. Predstavnici zainteresovanih strana biraju se prema pravilima i kriterijima koji su definisani poslovnikom o radu Odbora za praćenje IPA i u dogovoru sa Komisijom.

(5) Predstavnik Komisije i Nacionalni IPA koordinator zajednički predsedavaju sastancima Odbora za praćenje IPA.

(6) Odbor za praćenje IPA će usvojiti svoj poslovnik o radu uz saglasnost Nacionalnog IPA koordinatora, Nacionalnog službenika za odobravanje i Komisije.

(7) Odbor za praćenje IPA sastaje se najmanje jednom godišnje. *Ad hoc* sastanci se takođe mogu sazivati na inicijativu Komisije ili korisnika IPA III, posebno na tematskoj osnovi.

(8) Kada Sektorski odbori za praćenje iz člana 53. ovog Sporazuma nisu formirani, Odbor za praćenje IPA obavlja funkcije navedene u stavu 7. tog člana.

¹⁵ Uredba Saveta (EZ) br. 1085/2006 od 17. jula 2006. godine o uspostavljanju Instrumenta za pretprijetnu pomoć (IPA), (SL L 210, 3. jul 2006, str. 82).

Član 53

Sektorski odbor za praćenje

(1) Korisnik IPA III će imati uspostavljene Sektorske odbore za praćenje IPA godišnjih i višegodišnjih programa koje sprovodi korisnik IPA III u okviru sistema indirektnog upravljanja, a koji se finansiraju iz IPA sredstava u skladu sa IPA Uredbom, Uredbom o IPA II i Uredbom o IPA III u određenom sektoru ili programu. Takvi odbori će biti uspostavljeni najkasnije šest meseci nakon stupanja na snagu prvog finansijskog sporazuma u tom sektoru.

(2) U skladu sa principom proporcionalnosti, u slučaju godišnjih programa koji se sprovedu indirektnim upravljanjem, Finansijskim sporazumom može se odustati od obaveze osnivanja Sektorskog odbora IPA za praćenje.

(3) Kada je uspostavljen Sektorski odbor za praćenje IPA može, pored višegodišnjih programa koji se sprovedu u sistemu indirektnog upravljanja, da prati i druge godišnje programe direktnog ili indirektnog upravljanja u istom specifičnom sektoru. Ova odredba se ne primenjuje na IPARD III programe.

(4) Podržani izveštajima koje dostavlja Upravljački organ pre sastanaka, Sektorski odbori za praćenje će posebno:

(a) razmatrati delotvornost, efikasnost, kvalitet, koordinaciju i usklađenost sprovođenja programa;

(b) razmatrati napredak ka ispunjavanju ciljeva, postizanju planiranih učinaka i rezultata, i proceniti uticaj i održivost IPA III pomoći, uz obezbeđivanje koherentnosti sa dijalogom u domenu javnih politika, povezanim nacionalnim i regionalnim strategijama i aktivnostima za više država ili regionalnim aktivnostima IPA III korisnika;

(v) razmatrati godišnje izveštaje o sprovođenju, uključujući finansijsko izvršenje Programa;

(g) ispitivati relevantne nalaze i zaključke, kao i predloge za korektivne naknadne akcije koje proizlaze iz preduzetih provera na terenu, praćenja, vrednovanja i revizija, ako su dostupni;

- (d) raspravljati o svim relevantnim aspektima funkcionisanja sistema upravljanja i kontrole;
- (d) razmatrati sva problematična pitanja i radnje;
- (e) ako je potrebno, razmatrati ili davati predloge za izmenu programa i preduzimanje bilo koje druge korektivne mere kako bi se obezbedilo postizanje ciljeva i poboljšala efikasnost, delotvornost, uticaj i održivost pomoći IPA III;
- (ž) pregledati preduzete mere u vezi sa informisanjem, objavljivanjem, transparentnošću, komunikacijom i vidljivošću, u skladu sa čl. 23. i 24. Sporazuma.
- Druge posebne odredbe mogu biti utvrđene u sektorskim ili finansijskim sporazumima.
- (5) Operativni zaključci, uključujući sve preporuke, biće doneti na kraju sastanaka Sektorskih odbora za praćenje. Ovi zaključci će biti predmet adekvatnog praćenja, kao i praćenja na narednim sastancima odbora i biće osnova za izveštavanje Odboru za praćenje IPA o napretku koji je postignut u skladu sa stavom 2. člana 52. Sporazuma.
- (6) Svaki Sektorski odbor za praćenje će usvojiti svoj poslovnik o radu koji će biti sačinjen u konsultaciji sa Upravljačkim organima i Posredničkim telima, Nacionalnim IPA koordinatorom i Komisijom.
- (7) Sektorski odbor za praćenje biće sastavljen od predstavnika relevantnih organa i tela korisnika IPA III, drugih zainteresovanih strana, kao što su ekonomski, socijalni i ekološki partneri i međunarodne organizacije, međunarodne finansijske institucije i civilno društvo. Komisija učestvuje u radu odbora. Predstavnicima zainteresovanih strana biraju se prema pravilima i kriterijumima definisanim poslovnikom o radu. Viši predstavnik korisnika IPA III predsedava sastancima Sektorskog odbora za praćenje. U zavisnosti od programa, Komisija može kopredsedavati sastancima odbora.
- (8) Sektorski odbori za praćenje sastaju se najmanje dva puta svakih dvanaest meseci. *Ad hoc* sastanci se takođe mogu sazvati.

Pododeljak II

VREDNOVANJE

Član 54

Vrednovanje pomoći IPA III

- (1) Pomoć IPA III podleže vrednovanju, u skladu sa članom 13. Uredbe o IPA III, članom 34. Finansijske uredbe i Odeljkom V, Glave II Uredbe o *NDICI*. Vrednovanje ima za cilj poboljšanje relevantnosti, koherentnosti, kvaliteta, efikasnosti, delotvornosti, uticaja, dodate vrednosti Unije, održivosti pomoći IPA III i sinergije sa relevantnim dijalogom na temu konkretne javne politike.
- (2) Ciljevi vrednovanja obuhvataju:
- (a) ocenjivanje uslova za sprovođenje pomoći, njenog učinka, kako potencijalnog tako i stvarnog, i njegove doslednosti sa ciljevima politike postavljenim u pogledu postizanja dugoročnih uticaja i ciljeva;
- (b) ocenjivanje postizanja dogovorenih rezultata (rezultata, ishoda, uticaja) u pravcu postizanja planiranih dugoročnih i globalnih ciljeva;
- (v) ocenjivanje procesa programiranja i sistema praćenja i, gde je potrebno, modaliteta za sprovođenje;
- (g) promovisanje odgovornosti za pomoć institucijama EU i javnosti u pogledu postizanja vrednosti za uloženi novac i korišćenja sredstava;
- (d) izvlačenje lekcija koje imaju za cilj poboljšanje kvaliteta i dizajna budućih politika, strategija i intervencija. Stoga će vrednovanja biti blagovremena i njihovi nalazi će se uzeti u obzir kako u narednom ciklusu programiranja i sprovođenja, tako i u odluci o raspodeli sredstava.
- (3) Vrednovanja se mogu vršiti na nivou projekta i programa, kao i na nivou strategije. Strateško vrednovanje obuhvata instrumente (uključujući budžetsku podršku), teme, korisnike IPA ili regione.
- (4) Može se obavljati prethodno (*ex ante*) vrednovanje. Ovo vrednovanje će imati za cilj da optimizuje raspodelu budžetskih sredstava u okviru programa i poboljša kvalitet programiranja. Ono će identifikovati i proceniti disparitete, nedostatke i potencijal za razvoj, ciljeve koje treba postići, očekivane rezultate, kvantifikovane ciljeve, ako je potrebno koherentnost predložene strategije i kvalitet procedura za sprovođenje, praćenje, vrednovanje i finansijsko upravljanje.
- (5) Retrospektivno i naknadno (*ex post*) vrednovanje procenjuje relevantnost, efikasnost, delotvornost, koherentnost, uticaj, održivost i dodatnu vrednost EU pomoći u okviru IPA III u pogledu postizanja ciljeva koji su postavljeni u programskim dokumentima.
- (6) Dugoročni uticaji i održivost pomoći IPA III biće procenjeni u skladu sa važećim pravilima i procedurama, kao i relevantnim zakonodavstvom Unije.
- (7) Preporuke i zaključke vrednovanja će uzimati u obzir Odbor za praćenje IPA i Sektorski odbori za praćenje.
- (8) Komisija razvija metode vrednovanja, uključujući standarde kvaliteta¹⁶ i merljive pokazatelje. Korisnici IPA III će se pridržavati ovih metoda prilikom sprovođenja vrednovanja.

¹⁶ U skladu sa principima *Better Regulations* i kriterijima ocenjivanja *OECD/DAC* i dobrim metodama i tehnikama ocenjivanja.

Član 55

Vrednovanja koja sprovodi Komisija

- (1) Kada Komisija sprovodi vrednovanje pomoći IPA III, korisnik IPA III će obezbediti pristup podacima i svim relevantnim informacijama potrebnim za sprovođenje procesa vrednovanja, uključujući pomoć u organizovanju intervjua sa relevantnim zainteresovanim stranama.

Član 56

Vrednovanje koje sprovodi korisnik IPA III u okviru sistema indirektnog upravljanja

- (1) Korisnik IPA III koji sprovodi IPA III pomoć u okviru sistema indirektnog upravljanja odgovoran je za sprovođenje vrednovanja programa kojima upravlja u skladu sa članom 54. Sporazuma.
- (2) Korisnik IPA III će, u konsultaciji sa Komisijom, izraditi plan vrednovanja koji predstavlja aktivnosti vrednovanja koje će se sprovoditi u različitim fazama sprovođenja.

Pododjeljak III

IZVEŠTAVANJE

Član 57

Dodatne definicije u vezi izveštavanja

- (1) "Period od 12 meseci" označava period od 1. jula prethodne finansijske godine do 30. juna tekuće finansijske godine, osim ako je drugačije predviđeno sektorskim ili finansijskim sporazumom.
- (2) "Priznati trošak" znači trošak koji je nastao (od strane primaoca), prihvaćen je (od strane Posredničkog tela za finansijsko upravljanje) i plaćen je (od strane Posredničkog tela za finansijsko upravljanje).

Član 58

Jezik i format

- (1) Svi izveštaji, izjave, deklaracije i računi u vezi sa pripremom ili sprovođenjem IPA III pomoći dostavljaju se Komisiji na engleskom jeziku.
- (2) Nacionalni službenik za odobravanje će, uz podršku Računovodstvenog tela, uspostaviti računovodstveni sistem zasnovan na obračunskoj osnovi za evidentiranje i čuvanje, u elektronskoj formi, tačne, potpune i pouzdane računovodstvene podatke za svaki IPA III program/akciju/operaciju sproveden u okviru indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA III. Nacionalni službenik za odobravanje će ga koristiti kao osnovu za sastavljanje zahteva za plaćanje računa, finansijskih izveštaja i izjava.
- (3) Korisnik IPA III će uspostaviti upravljački informacijski sistem za evidentiranje i čuvanje podataka, u elektronskom obliku, o svakom IPA III programu/akciji/operaciji koji su neophodni za planiranje, sprovođenje, upravljanje, praćenje, vrednovanje, verifikacije i revizije IPA III pomoći.
- (4) Korisnik IPA III će utvrditi tehničke specifikacije sistema iz stava 2. i stava 3. ovog člana kako bi se maksimalno automatizovali izveštavanje i razmena podataka u elektronskom obliku.
- (5) Komisija može uspostaviti sopstvene informacione sisteme i zahtevati od korisnika IPA III da preuzme aktivnu ulogu u njihovom razvoju i korišćenju.

Član 59

Opšti zahtevi koji se odnose na izveštavanje od strane Nacionalnog IPA koordinatora

- (1) Do 15. februara svake godine, Nacionalni IPA koordinator će dostavljati Komisiji Godišnji izveštaj o sprovođenju finansijske pomoći pružene kroz IPA uredbu, Uredbu o IPA II i Uredbu o IPA III u prethodnoj finansijskoj godini.
- (2) Izveštaj će biti pripremljen prema modelu koji je Komisija stavila na raspolaganje i posebno će uključivati:
- (a) programiranje pomoći, napredak ostvaren u sprovođenju, probleme na koje se naišlo i preduzete korektivne mere, ispunjavanje preporuka proisteklih iz praćenja i vrednovanja;
 - (b) komunikaciju, vidljivost i aktivnosti u vezi sa koordinacijom donatora;
 - (v) napredak ostvaren ka postizanju ciljeva navedenih u strateškim dokumentima i programima, meren relevantnim pokazateljima;
 - (g) preporuke za naredni period.
- Tamo gde pokriva programe koje u indirektnom upravljanju sprovodi korisnik IPA III, izveštaj će se zasnivati na informacijama koje su obezbedili Upravljački organi i Posrednička tela, i obuhvata napredak ostvaren u sprovođenju poverenih zadataka, uključujući sve probleme na koje se naišlo i preduzete korektivne mere.
- (3) Dodatni zahtevi za izveštavanje od strane Nacionalnog IPA koordinatora mogu biti navedeni u sektorskim ili finansijskim sporazumima, uključujući zahteve za izveštavanje za operativne programe iz člana 16. stav 5. i programe iz člana 16. stav 7. Sporazuma.

Član 60

Zahtevi koji se odnose na izveštavanje od strane Nacionalnog IPA koordinatora u indirektnom upravljanju od strane korisnika IPA III

Najkasnije šesnaest meseci nakon završetka sprovođenja svakog programa, Nacionalni IPA koordinator će dostaviti Komisiji završni izveštaj o sprovođenju tog programa koji obuhvata celokupan period sprovođenja, uključujući posebno informacije o očekivanim i stvarnim postignutim rezultatima, kao i finansijske informacije u vezi sa sprovođenjem aktivnosti.

Član 61

Zahtevi koji se odnose na izveštavanje od strane Nacionalnog službenika za odobravanje u indirektnom upravljanju od strane korisnika IPA III

- (1) Nacionalni službenik za odobravanje će do 15. januara svake godine u elektronskoj formi dostavljati Komisiji i Revizorskom organu izvod podataka koji se nalaze u računovodstvenom sistemu na dan 31. decembra prethodne finansijske godine. Uz njega će biti priložen godišnji računovodstveni izveštaj sa datumom preseka, za koji će se koristiti *ad hoc* model koji obezbeđuje Komisija.
- (2) Do 15. februara svake godine Nacionalni službenik za odobravanje će, sa kopijom za Nacionalnog IPA koordinatora i Revizorski organ, dostavljati Komisiji sledeće podatke za prethodnu finansijsku godinu:
- (a) godišnje finansijske izveštaje ili izjave na obračunskoj osnovi, sastavljene u skladu sa formatom finansijskih izveštaja ili izjava priloženih uz finansijski sporazum, u kojima se jasno razlikuju priznati troškovi i izvršena plaćanja;
 - (b) izveštaj o sistemu upravljanja i kontrole, uključujući:
 - (i) sažetak izveštaja o verifikaciji i kontrolama koje je izvršila Upravljačka struktura;
 - (ii) analizu prirode, uzroka, obima i uticaja finansijskih grešaka;
 - (iii) rezime suštinskih promena sistema upravljanja i kontrole, pravila ili procedura korisnika IPA III, sa analizom njihovog uticaja na upravljanje sredstvima Unije;

(iv) samoprocenu funkcionisanja sistema upravljanja i kontrole, rešavanje zahteva iz stava 3. člana 12. i Aneksa B Sporazuma, sa identifikovanim slabostima i korektivnim radnjama koje su preduzete ili planirane;

(v) status akcionih planova i praćenje izveštaja o reviziji koje izdaju Revizorski organ, služba interne revizije i Komisija;

(g) godišnju izjavu o upravljanju po svakom programu pojedinačno, sačinjenu u skladu sa Aneksom V; ako potvrde koje se zahtevaju Aneksom V nisu dostupne, Nacionalni službenik za odobravanje će izdati godišnju izjavu o upravljanju sa rezervama obaveštavajući Komisiju o razlozima i potencijalnim posledicama, zajedno sa radnjama koje su preduzete ili planirane kako bi se popravila situacija i zaštitili finansijski interesi Evropske unije.

(3) Do 31. jula svake godine, osim kada je drugačije predviđeno sektorskim sporazumom ili finansijskim sporazumom, Nacionalni službenik za odobravanje će slati Komisiji i Revizorskom organu finansijske izveštaje ili izjave na obračunskoj osnovi za period od 12 meseci koji se završio 30. juna iste godine. Oni će biti sastavljeni u skladu sa formatom finansijskih izveštaja ili izjava priloženih uz finansijski sporazum, u kojima se jasno razlikuju priznati troškovi i izvršena plaćanja.

(4) Najkasnije šesnaest meseci nakon završetka sprovođenja svakog programa, Nacionalni službenik za odobravanje će poslati Komisiji završni izveštaj o troškovima programa koristeći model koji je obezbedila Komisija. Ako je primenjivo, uz njega će biti priložen konačni zahtev za plaćanje.

(5) Sve finansijske izveštaje, izjave i račune iz ovog člana overava Nacionalni službenik za odobravanje. Overa znači potvrdu potpunosti, tačnosti i istinitosti finansijskih izveštaja, izjava i računa.

(6) Dodatni zahtevi za izveštavanje od strane Nacionalnog službenika za odobravanje mogu biti navedeni u sektorskim ili finansijskim sporazumima.

Član 62

Zahtevi koji se odnose na izveštavanje od strane Upravljačkih organa u indirektnom upravljanju od strane korisnika IPA III

(1) Upravljački organi i Posrednička tela će dostavljati sve potrebne informacije Nacionalnom IPA koordinatorskom organu, Nacionalnom službeniku za odobravanje i Revizorskom organu u cilju podrške njihovom radu i pripremi njihovih izveštaja.

(2) Na početku svake godine, Upravljački organi i Posredničko telo dostavljaju Nacionalnom službeniku za odobravanje godišnje finansijske izveštaje ili izjave urađene na obračunskoj osnovi za prethodnu finansijsku godinu za programe koji su u njihovoj nadležnosti.

(3) Na početku svake godine, Upravljački organi će dostaviti Nacionalnom službeniku za odobravanje godišnje izjave o upravljanju za prethodnu finansijsku godinu za programe koji su u njihovoj nadležnosti. Ove godišnje izjave o upravljanju će se baviti svim suštinskim aspektima navedenim u Aneksu V.

(4) Tačan obuhvat izveštaja, izjava i deklaracija iz stava 2. i stava 3. ovog člana, njihove obrasce, metode pripreme, prateću dokumentaciju i rokove definiše Nacionalni službenik za odobravanje i utvrđuje ih u radnim aranžmanima koji su zaključeni između Nacionalnog službenika za odobravanje i svakog Upravljačkog organa.

(5) Nacionalni IPA koordinatorski organ i Komisija mogu zahtevati od Upravljačkih organa i Posredničkih tela da sačinjavaju *ad hoc*, povremene ili periodične izveštaje o sprovođenju programa koji su u njihovoj nadležnosti. Izveštaji se mogu podnositi na razmatranje nadležnom Sektorskom odboru za praćenje.

(6) Zahtevi za dodatno izveštavanje od strane Upravljačkih organa i Posredničkih tela mogu biti navedeni u sektorskim ili finansijskim sporazumima.

Član 63

Zahtevi koji se odnose na izveštavanje od strane Revizorskog organa u indirektnom upravljanju od strane korisnika IPA III

(1) Do 15. februara svake godine, osim kada je drugačije predviđeno sektorskim sporazumom ili finansijskim sporazumom, Revizorski organ će dostaviti Komisiji i Vladi korisnika IPA III, sa kopijom Nacionalnom IPA koordinatorskom organu i Nacionalnom službeniku za odobravanje, godišnje revizorsko mišljenje u skladu sa modelom navedenim u Aneksu D.

(2) Do 15. februara svake godine, osim kada je drugačije predviđeno sektorskim sporazumom ili finansijskim sporazumom, Revizorski organ će dostaviti Komisiji godišnji izveštaj o aktivnostima revizije u skladu sa modelom navedenim u Aneksu G, koji podržava godišnje revizorsko mišljenje iz stava 1. ovog člana.

(3) 15. februar kao rok iz stava 1. i stava 2. ovog člana, Komisija može da odloži u izuzetnim okolnostima do 1. marta, na opravdan zahtev Revizorskog organa, osim ako je drugačije određeno sektorskim ili finansijskim sporazumom.

(4) U roku od tri meseca od dostavljanja završnog izveštaja o troškovima od strane Nacionalnog službenika za odobravanje, Revizorski organ će poslati Komisiji Mišljenje revizije o završnom finansijskom izveštaju u skladu sa modelom navedenim u Aneksu D.

(5) Revizorsko mišljenje o završnom izveštaju o troškovima potkrepljuje se završnim izveštajem o aktivnostima revizije prema modelu koji je dala Komisija.

(6) Revizorski organ dostavlja Komisiji izveštaje o reviziji sistema čim se završi postupak rasprave o nacrtu izveštaja revizije sa relevantnim subjektima revizije.

(7) Dalji specifični zahtevi koji se odnose na izveštaje i mišljenja Revizorskog organa mogu biti navedeni u sektorskim ili u finansijskim sporazumima.

Odeljak VII

ODREDBE O PROGRAMIMA PREKOGRANIČNE SARADNJE

Pododjeljak I

OPŠTE ODREDBE

Član 64

Oblici prekogranične saradnje

(1) Pomoć u okviru ovog Odeljka ima za cilj promovisanje dobrosusedskih odnosa, podsticanje integracije u Uniju i promovisanje socijalno-ekonomskog razvoja kroz zajedničke lokalne i regionalne inicijative.

(2) Prekogranična saradnja obezbeđuje pomoć za:

(a) prekograničnu saradnju između jedne ili više država članica Evropske unije i jednog ili više korisnika IPA III;

(b) prekograničnu saradnju između dva ili više korisnika IPA III;

(v) učešće korisnika IPA III u transnacionalnim i međuregionalnim programima saradnje *ERDF*.

(3) Ovaj Odeljak se primenjuje na prekograničnu saradnju navedenu u stavu 2. tački b. ovog člana. Pravila programiranja koja se primenjuju na programe iz stava 2. tačke a) i v) biće utvrđena u finansijskim sporazumima koji će se zaključiti u skladu sa članom 5. *Interreg* Uredbe.

Član 65

Dodatne definicije za prekograničnu saradnju

(1) Za potrebe ovog Odeljka primenjuju se sledeće definicije:

- (a) "operacija" označava projekat, ugovor, akciju ili grupu projekata odabranih od strane ugovornog organa odgovarajućeg programa ili pod njegovim nadzorom, a koji doprinose ciljevima tematskog prioriteta ili tematskih prioriteta na koje se odnosi;
- (b) "aplikant" označava fizičko lice ili subjekt sa ili bez pravnog subjektiviteta koje je podnelo prijavu u postupku dodele bespovratnih sredstava;
- (v) "korisnik" označava javno ili privatno telo, odgovorno za pokretanje i sprovođenje operacija u okviru programa prekogranične saradnje;
- (g) "vodeći IPA III korisnik" označava korisnika IPA III koji je imenovan za vodećeg i zbog toga je ugovorni organ za dati prekogranični program iz te države;
- (d) "strukture prekogranične saradnje (u daljem tekstu: PGS)" označavaju institucije uključene u pripremu i upravljanje datim programom prekogranične saradnje u svakom od korisnika IPA III koji učestvuju. Odgovornosti svake od struktura prekogranične saradnje su definisane u zavisnosti od modela upravljanja.

Član 66

Sufinansiranje

(1) Stopa sufinansiranja Unije na nivou svakog tematskog prioriteta neće biti veća od 85% prihvatljivih troškova programa prekogranične saradnje. Za tehničku pomoć, stopa sufinansiranja Unije će biti 100%.

Pododeljak II

PRAVILA PROGRAMIRANJA

Član 67

Tematski prioriteti i koncentracija IPA III prekogranične saradnje

- (1) Tematski prioriteti sadržani u Aneksu III Uredbe o IPA III grupisani su u tematske klastere u okviru programskog okvira IPA III kako bi se pružila fokusiranija pomoć. IPA III korisnik-učesnik će izabrati najviše dva tematska klastera za svaki program prekogranične saradnje, pored tematskog "poboljšanog kapaciteta regionalnih i lokalnih vlasti za suočavanje sa lokalnim izazovima".
- (2) Programi prekogranične saradnje takođe uključuju posebne budžetske stavke za tehničku pomoć kako je navedeno u članu 73. Sporazuma.

Član 68

Geografska pokrivenost

Korisnici IPA III koji učestvuju u programu i Komisija dogovoriće se o listi prihvatljivih regiona koji će biti obuhvaćeni odgovarajućim programom prekogranične saradnje.

Član 69

Priprema, ocena, odobravanje i izmena i dopuna programa prekogranične saradnje

- (1) Programi prekogranične saradnje izrađuju se u skladu sa modelom programa koji obezbeđuje Komisija i pripremaju ih zajednički korisnici IPA III koji učestvuju u programu.
- (2) Za svaki odabrani tematski prioritet, IPA III korisnici koji učestvuju u programu dogovaraju se o specifičnim ciljevima, očekivanim rezultatima, ciljanim vrednostima i pokazateljima i tipovima aktivnosti koje će biti podržane, uključujući određivanje glavnih ciljnih grupa i tipova aplikata.
- (3) Program prekogranične saradnje će elektronskim putem Komisiji dostaviti na odobrenje vodeći korisnik IPA III.
- (4) Komisija će oceniti konzistentnost programa prekogranične saradnje sa programskim okvirom IPA III i njihov efektivni doprinos odabranim tematskim prioritetima definisanim u Aneksu III Uredbe o IPA III.
- (5) Komisija će dati zapažanja u roku od tri meseca od datuma podnošenja programa prekogranične saradnje. Korisnici IPA III koji učestvuju u programu će dostaviti Komisiji sve potrebne dodatne informacije i, po potrebi, revidirati predloženi program prekogranične saradnje.
- (6) Pre nego što odobri program prekogranične saradnje, Komisija mora da obezbedi da su sva njena zapažanja na odgovarajući način uzeta u obzir.
- (7) Na inicijativu korisnika IPA III koji učestvuju u programu ili Komisije u dogovoru sa korisnicima IPA III koji učestvuju u programu, programi prekogranične saradnje mogu biti izmenjeni i dopunjeni.
- (8) Zahtevi za izmenu i dopunu programa prekogranične saradnje koje podnose korisnici-učesnici IPA III biće propisno obrazloženi i u njima će posebno biti naveden očekivani uticaj izmena programa prekogranične saradnje na dostizanje njegovih ciljeva. Uz zahteve se prilaže revidiran program. Stavovi 3. do 6. ovog člana se primenjuju na izmene i dopune programa prekogranične saradnje.
- (9) Za korekcije tehničke ili uredničke prirode, koje ne utiču na sprovođenje programa prekogranične saradnje nije potrebno odobrenje Komisije. Korisnici IPA III koji učestvuju u programu će blagovremeno obavestiti Komisiju o takvim korekcijama nakon što ih budu sproveli.

Izmene se mogu zahtevati u jednom ili više sledećih slučajeva:

- (a) nakon revizije programskog okvira IPA III koja je dovela do promena u strategijama koje značajno utiču na programe prekogranične saradnje, uključujući promene lokacije ugovornog organa ili finansijskog plana;
- (b) nakon značajnih socijalno-ekonomskih promena u programskoj oblasti;
- (v) kako bi se uzele u obzir značajne promene u prioritetima Unije, korisnika IPA III ili regionalnih prioriteta;

(g) na osnovu rezultata vrednovanja iz člana 55. Sporazuma.

Član 70

Bilateralni sporazumi između korisnika IPA III koji se odnose na upravljanje programima prekogranične saradnje koji se sprovode po modelu indirektnog upravljanja

(1) U okviru sistema indirektnog upravljanja, korisnici IPA III koji učestvuju u programu zaključuju bilateralni sporazum za sve vreme trajanja programa prekogranične saradnje, kojim se određuju njihove odgovornosti za sprovođenje relevantnog programa prekogranične saradnje. Bilateralni sporazum obuhvata:

- (a) opis osnovnih struktura za sprovođenje programa i njihovih uloga i odgovornosti;
- (b) opis modaliteta upravljanja, finansija, kontrole i revizije za program prekogranične saradnje;
- (v) osnovne procedure sprovođenja programa, uključujući proces odabira operacija i praćenje na nivou operacija i sveukupnog programa prekogranične saradnje;
- (g) odredbe koje obezbeđuju zakonitost i regularnost troškova korisnika, i koje obezbeđuju da provere iz člana 8. stava 1. tačke b) i (v) Aneksa A budu sprovedene;
- (d) korektivne mere u slučaju poteškoća u sprovođenju programa;
- (d) odredbe koje garantuju odgovorno finansijsko upravljanje sredstvima dodeljenim programu prekogranične saradnje i povraćaj neopravdano plaćenih iznosa;
- (e) procedure za oslobađanje od poreza iz člana 28. Sporazuma;
- (ž) detalji o finansijskom upravljanju programom, uključujući plaćanja između korisnika IPA III, vođenje evidencije, obaveze izveštavanja i nepravilnosti.

Pododeljak III

OPERACIJE

Član 71

Odabir operacija

- (1) Operacije odabrane u okviru programa prekogranične saradnje imaće jasne prekogranične uticaje i koristi.
- (2) Odabir operacija u okviru programa prekogranične saradnje vrši ugovorni organ putem poziva za podnošenje predloga koji se odnose na celu prihvatljivu programsku oblast.
- (3) Korisnici IPA III koji učestvuju u programu mogu takođe identifikovati operacije van poziva za podnošenje predloga. U tom slučaju, operacije će biti posebno navedene u programu prekogranične saradnje iz člana 69. Sporazuma.
- (4) Odabrane operacije prekogranične saradnje će uključivati korisnike iz najmanje dva IPA III korisnika-učesnika. Korisnici će sarađivati u izradi i sprovođenju operacija. Pored toga, oni će sarađivati ili pri angažovanju osoblja ili u finansiranju operacija ili po ova oba osnova.
- (5) Operacija se može sprovoditi na teritoriji samo jednog IPA III korisnika koji učestvuje u programu, pod uslovom da su identifikovani prekogranični uticaji i koristi.

Član 72

Korisnici

- (1) Korisnici moraju biti osnovani na teritoriji korisnika IPA III koji učestvuje u programu.
- (2) Korisnici će imenovati jednog od njih za vodećeg korisnika. Vodeći korisnik će obezbediti sprovođenje cele operacije, nadzirati da li se operacija sprovodi u skladu sa uslovima navedenim u ugovoru i urediti odnose sa ostalim korisnicima kako bi garantovao odgovorno finansijsko upravljanje sredstvima koja su dodeljena operaciji, uključujući i modalitete za povraćaj nepravilno isplaćenih iznosa.

Član 73

Tehnička pomoć

- (1) Svaki program prekogranične saradnje sadrži posebnu budžetsku stavku za operacije tehničke pomoći, koja će biti ograničena na 10% EU doprinosa namenjenog programu prekogranične saradnje.
- (2) Tehnička pomoć može da obuhvati, između ostalog:
 - (a) pripremu, upravljanje, praćenje, vrednovanje, informisanje, komunikaciju, umrežavanje, rešavanje sporova, kontrolne i revizorske aktivnosti u vezi sa sprovođenjem programa;
 - (b) aktivnosti usmerene na jačanje administrativnih kapaciteta za sprovođenje programa;
 - (v) aktivnosti za smanjenje administrativnog tereta za korisnike, uključujući sisteme elektronske razmene podataka, i aktivnosti za jačanje kapaciteta i razmenu najboljih praksi između organa u korisnicima IPA III koji učestvuju u programu i jačanje kapaciteta korisnika za upravljanje IPA III pomoći;
 - (g) finansiranje Zajedničkog tehničkog sekretarijata.
- (3) Tehnička pomoć se takođe može odnositi na prethodne i naredne programske periode.
- (4) U skladu sa članom 29. stav 2. Sporazuma, troškovi za tehničku pomoć radi podrške u pripremi programa prekogranične saradnje i uspostavljanje sistema upravljanja i kontrole mogu biti prihvatljivi pre potpisivanja relevantnog finansijskog sporazuma, ugovora i aneksa ugovora u slučajevima predviđenim članom 27. stav 6. Uredbe o *NDICI*.

Pododeljak IV

SPROVOĐENJE

Član 74

Modaliteti sprovođenja

Programi prekogranične saradnje će se sprovesti u okviru sistema direktnog ili indirektnog upravljanja sa vodećim IPA III korisnikom.

Pododeljak V

PROGRAMSKE STRUKTURE I ORGANI PROGRAMA I NJIHOVE ODGOVORNOSTI

Član 75

Strukture i organi za upravljanje PGS

(1) Sledeće strukture iz člana 10. Sporazuma biće uključene u upravljanje programima prekogranične saradnje u korisnicima IPA III:

(a) Nacionalni IPA koordinatori država koje učestvuju u programu prekogranične saradnje i, gde je primenjivo, koordinatori teritorijalne saradnje, koji su zajednički odgovorni da obezbede da su ciljevi definisani u predloženim programima prekogranične saradnje u skladu sa ciljevima IPA III programskog okvira;

(b) NAO i Upravljačka struktura vodećeg korisnika IPA III, kada se prekogranični program sprovodi u okviru sistema indirektnog upravljanja;

(v) strukture prekogranične saradnje u svim IPA korisnicima - učesnicima koje će blisko sarađivati u programiranju i sprovođenju relevantnog programa prekogranične saradnje. U slučaju indirektnog upravljanja, struktura prekogranične saradnje u vodećem IPA III korisniku će obavljati poslove Upravljačkog organa. Upravljački organ će imenovati Posrednička tela;

(g) Revizorski organ iz člana 10. stav 1., tačka d) Sporazuma, kada se prekogranični program sprovodi u okviru sistema indirektnog upravljanja sa korisnikom IPA III.

(2) IPA korisnici-učesnici će za svaki program prekogranične saradnje uspostaviti Zajednički odbor za praćenje (ZOP) koji će takođe obavljati ulogu sektorskog odbora za praćenje iz člana 53. Sporazuma.

(3) Zajednički tehnički sekretarijat (ZTS) će biti uspostavljen da pruža pomoć Komisiji, programskoj Upravljačkoj strukturi i organima, i ZOP-u. Jedan ZTS može pomagati u pripremi i sprovođenju više programa prekogranične saradnje.

Član 76

Strukture prekogranične saradnje i Upravljački organ

(1) Strukture prekogranične saradnje biće uspostavljene u okviru administracije svakog korisnika IPA III koji učestvuje u programu radi pripreme, sprovođenja i upravljanja programima prekogranične saradnje. Jedna struktura prekogranične saradnje može se koristiti za više programa prekogranične saradnje.

(2) U sistemu indirektnog upravljanja, struktura prekogranične saradnje vodećeg korisnika IPA III obavlja poslove Upravljačkog organa.

(3) Strukture prekogranične saradnje IPA III korisnika-učesnika će blisko sarađivati na zadacima od zajedničkog interesa. Oni će zajedno obavljati sledeće funkcije i preuzeti sledeće odgovornosti:

(a) priprema programa prekogranične saradnje u skladu sa članom 69. Sporazuma, ili njihove izmene;

(b) priprema bilateralnog sporazuma u skladu sa članom 70. Sporazuma u slučaju indirektnog upravljanja i obezbeđivanje njegovog sprovođenja;

(v) saradnja na obezbeđivanju ispunjenja zadataka iz stava 4. i stava 5. ovog člana;

(g) obezbeđivanje učešća na sastancima ZOP i na drugim bilateralnim sastancima;

(d) imenovanje njihovog/njihovih predstavnika u ZOP;

(d) uspostavljanje Zajedničkog tehničkog sekretarijata (ZTS) i obezbeđivanje da je angažovano adekvatno osoblje;

(e) priprema i sprovođenje strateških odluka ZOP;

(ž) podrška radu ZOP i pružanje informacija koje su mu potrebne za obavljanje njegovih zadataka, posebno podataka koji se odnose na napredak u dostizanju specifičnih ciljeva operativnog programa i ciljanih vrednosti po tematskim prioritetima kako je utvrđeno u prekograničnom programu saradnje;

(z) uspostavljanje sistema za prikupljanje pouzdanih informacija o sprovođenju programa prekogranične saradnje;

(i) sastavljanje godišnjeg i završnog izveštaja o sprovođenju iz člana 80. Sporazuma;

(j) priprema i sprovođenje koherentnog plana komunikacije i vidljivosti;

(k) izrada godišnjeg plana rada ZTS koji će odobriti ZOP;

(4) Ukoliko se program prekogranične saradnje sprovodi u okviru sistema indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA III, Upravljački organ će, pored odredbi iz člana 6. Aneksa A:

(a) imenovati članove komisije za ocenjivanje sa pravom glasa i obezbediti da komisija za ocenjivanje uključuje jednog člana sa pravom glasa više iz države učesnice koja nije vodeći korisnik IPA III, dok će Posredničko telo za finansijsko upravljanje imenovati, u skladu sa svojim isključivim pravom, predsednika i sekretara komisije;

(b) pripremiti tehničku dokumentaciju neophodnu za objavljivanje poziva za podnošenje predloga u bliskoj saradnji sa drugim korisnikom IPA III koji učestvuje u programu;

(v) sprovesti operativno praćenje, pratiti tehničke aspekte operacija i potvrditi da su operacije sprovedene u bliskoj saradnji sa drugim korisnikom IPA III koji učestvuje u programu;

(5) Ukoliko se program prekogranične saradnje sprovodi u okviru sistema indirektnog upravljanja od strane vodećeg korisnika IPA III, a strukture i organi opisani u članu 10. stav 1., tačke od a) do g) Sporazuma, ne mogu da vrše verifikacije upravljanja u celokupnoj programskoj oblasti, korisnici IPA III koji učestvuju u programu će se dogovoriti kako će se obavljati navedene verifikacije upravljanja. Način sprovođenja takvih verifikacija biće opisani u bilateralnom sporazumu iz člana 70. Sporazuma.

Član 77

Revizorski organ

(1) Ako korisnik IPA III sprovodi program prekogranične saradnje u okviru sistema indirektnog upravljanja, Revizorski organ za program prekogranične saradnje biće revizorski organ vodećeg korisnika IPA III.

(2) Kada Revizorski organ iz stava 1 nema ovlašćenje da direktno obavlja svoje funkcije na celoj teritoriji obuhvaćenoj programom prekogranične saradnje, pomoći će mu grupa revizora koju čine predstavnici svakog korisnika IPA III koji učestvuje u programu prekogranične saradnje. Grupom revizora će predsedavati Revizorski organ vodeće države. Posebni modaliteti za obavljanje ovih funkcija biće opisani u bilateralnom sporazumu iz člana 70. Sporazuma.

Član 78

Zajednički odbor za praćenje (ZOP)

(1) Korisnici IPA III koji učestvuju u programu uspostaviće ZOP najkasnije šest meseci od dana stupanja na snagu finansijskog sporazuma.

(2) Svaki korisnik IPA III koji učestvuje u programu će imenovati svoje predstavnike u ZOP.

(3) U sastavu ZOP će biti predstavnici nacionalnih IPA koordinatora i koordinatora teritorijalne saradnje prema potrebi, i predstavnika korisnika IPA III koji učestvuju u programu (centralnih, regionalnih, lokalnih tela), uključujući strukture prekogranične saradnje i, gde je relevantno, druge zainteresovane strane kao što su organizacije civilnog društva. Komisija učestvuje u radu ZOP u savetodavnom svojstvu.

(4) Radom ZOP-a predsedava država učesnica koja nije vodeći korisnik IPA III.

(5) ZOP će se sastajati najmanje dva puta godišnje. *Ad hoc* sastanci se takođe mogu sazivati na inicijativu IPA III korisnika-učesnika ili Komisije.

(6) ZOP će usvojiti svoj poslovnik o radu koji će biti sastavljen u konsultaciji sa strukturama prekogranične saradnje, nacionalnim IPA koordinatorima i Komisijom.

(7) Svaki IPA III korisnik-učesnik ima jednako pravo glasa bez obzira na broj predstavnika koje je imenovao.

(8) ZOP će:

(a) biti odgovoran za identifikaciju tematskih prioriteta, specifičnih ciljeva, ciljnih korisnika i specifičnog fokusa svakog poziva za podnošenje predloga koje će odobriti Komisija;

(b) ispitati i dati savetodavno mišljenje o spisku operacija odabranih putem poziva za podnošenje predloga pre odluke o dodeli bespovratnih sredstava. Ugovorni organ će doneti konačnu odluku o dodeli bespovratnih sredstava;

(v) pregledati napredak postignut u vezi sa dostizanjem specifičnih ciljeva, očekivanih rezultata i ciljanih vrednosti po tematskim prioritetima definisanih u programu prekogranične saradnje, na osnovu informacija koje su dale strukture prekogranične saradnje IPA III korisnika-učesnika. Napredak će se pratiti u odnosu na pokazatelje postavljene u programu prekogranične saradnje;

(g) ispitati relevantne nalaze i zaključke, kao i predloge za korektivne akcije koje proizilaze iz terenskih provera, praćenja i vrednovanja, ako su dostupni;

(d) odobriti svaki predlog za izmenu programa prekogranične saradnje. Kada god je potrebno, ZOP može dati predloge za izmene i dopune programa prekogranične saradnje kako je navedeno u članu 69. stav 7. Sporazuma, kako bi se obezbedilo postizanje ciljeva programa prekogranične saradnje i poboljšala efikasnost, delotvornost, uticaj i održivost programa prekogranične saradnje u okviru IPA III pomoći. ZOP takođe može dati preporuke kako da se poboljša sprovođenje programa prekogranične saradnje;

(d) proučavati i odobravati plan komunikacije i vidljivosti za program prekogranične saradnje;

(e) proučavati i odobravati plan vrednovanja iz člana 56. stav 2. Sporazuma;

(ž) razmatrati i odobravati godišnje i završne izveštaje o sprovođenju iz člana 80. Sporazuma;

(z) proučavati i odobravati godišnji plan rada Zajedničkog tehničkog sekretarijata.

(9) ZOP će podnositi izveštaje Odboru za praćenje IPA vodećeg korisnika IPA III.

Član 79

Zajednički tehnički sekretarijat (ZTS)

(1) ZTS će biti uspostavljen za svaki program prekogranične saradnje kako bi pomogao Komisiji, strukturama prekogranične saradnje, Upravljačkom organu i ZOP-u, prema potrebi. ZTS će biti smešten na teritoriji vodećeg korisnika IPA III. ZTS može imati pridruženu kancelariju/antenu na teritoriji drugog IPA III korisnika-učesnika. ZTS i pridružena kancelarija/antena biće smešteni u prihvatljivoj programskoj oblasti, osim kada je drugačije dogovoreno sa Komisijom.

(2) Rad ZTS se finansira iz budžeta tehničke pomoći.

(3) Osoblje ZTS čine zaposleni koji dolaze iz oba korisnika IPA III koji učestvuju u programu prekogranične saradnje.

(4) ZTS-om će upravljati struktura prekogranične saradnje vodećeg korisnika IPA III.

(5) Svake godine strukture prekogranične saradnje pripremaju plan rada ZTS i dostavljaju ga ZOP-u na uvid i odobravanje.

(6) Zajednički tehnički sekretarijat neće učestvovati u radu niti davati doprinose verifikaciji troškova i komisiji za ocenjivanje.

(7) ZTS može biti odgovoran, između ostalog, za sledeće zadatke:

(a) organizaciju sastanaka ZOP-a, uključujući izradu i slanje zapisnika;

(b) pomoć potencijalnim aplikantima u traženju partnera i razvoju projekata, organizovanje informativnih dana i radionica; razvijanje i održavanje mreže zainteresovanih strana;

(v) pomoć korisnicima i partnerima u sprovođenju operacija;

(g) priprema, vođenje i izveštavanje o aktivnostima praćenja operacija prekogranične saradnje;

(d) uspostavljanje sistema za prikupljanje pouzdanih informacija o sprovođenju programa prekogranične saradnje;

(d) davanje ulaznih podataka za godišnje i završne izveštaje o sprovođenju prekograničnog programa;

(e) planiranje i sprovođenje informativnih kampanja i drugih aktivnosti u vezi sa podizanjem svesti javnosti o programu prekogranične saradnje, uključujući objavljivanje/štampanje promotivnog materijala o prekograničnom programu i održavanje internet stranice programa prekogranične saradnje.

Pododeljak VI

IZVEŠTAVANJE

Član 80

Godišnji i završni izveštaji o sprovođenju (realizaciji)

(1) Za potrebe izveštavanja utvrđenog u okviru Pododeljka III, strukture prekogranične saradnje pripremaju godišnji izveštaj o sprovođenju i završni izveštaj o sprovođenju za svaki program prekogranične saradnje. Završni izveštaj o sprovođenju može uključivati poslednji godišnji izveštaj. Izveštaj će slediti model koji je priložen u finansijskom sporazumu.

(2) Nakon pregleda i odobrenja ZOP, izveštaji se šalju nacionalnom IPA koordinatorskom i NAO, po potrebi, vodećeg korisnika IPA III. NIPAK vodećeg korisnika IPA III će poslati izveštaje nacionalnom IPA koordinatorskom drugog IPA III korisnika-učesnika i Komisiji u skladu sa zahtevima za izveštavanje navedenim u Naslovu III.

Odeljak VIII ZAVRŠNE ODREDBE

Član 81

Komunikacija

Razmena informacija i dokumenata između Komisije i korisnika IPA III u vezi sa programiranjem, programima i njihovim izmenama i dopunama, kao i dokumentacije koja se odnosi na sprovođenje programa, obavljaće se u najvećoj mogućoj meri elektronskim putem. Komisija i korisnik IPA III će se dogovoriti o modalitetima razmene podataka što će se urediti u sektorskom ili finansijskom sporazumu.

Član 82

Konsultacije

(1) Svako pitanje koje se odnosi na izvršenje ili tumačenje ovog Sporazuma biće predmet konsultacija između strana što će, ukoliko je nužno, za rezultat imati izmene i dopune ovog sporazuma.

(2) U slučaju neispunjavanja obaveza utvrđenih ovim Sporazumom koje nisu bile predmet blagovremeno preduzetih korektivnih mera, Komisija može suspendovati ovaj Sporazum u skladu sa članom 90. Sporazuma.

(3) Korisnik IPA III može se u celosti ili delimično odreći sprovođenja IPA III pomoći. U tu svrhu, korisnik IPA III dostaviće obaveštenje o tome bar 6 meseci unapred. Strane ovog sporazuma bliže će odrediti takvo odricanje razmenom pisama ili izmenama i dopunama relevantnog finansijskog sporazuma, u zavisnosti od slučaja.

Član 83

Primenjivi propisi, rešavanje sporova

(1) Ovaj sporazum utemeljen je u pravu EU.

(2) Sporovi koji se odnose na tumačenje, primenu ili validnost ovog Sporazuma, a koji se ne mogu rešiti mirnim putem, rešiće se arbitražom u skladu sa Pravilima arbitraže Stalnog arbitražnog suda iz 2012. godine, u skladu sa sledećim:

(a) Sastav veća

Za potraživanja od 500.000 evra ili više: veće će se sastojati od tri arbitra. Svaka strana će imenovati jednog arbitra u roku od 40 kalendarskih dana nakon što je obaveštenje o arbitraži poslato. Dva arbitra koje su imenovala strane će potom imenovati trećeg arbitra koji će postupati kao predsedavajući arbitar.

Za potraživanja ispod 500.000 evra: veće će biti sastavljeno od jednog arbitra, osim ako se strane ne dogovore drugačije.

Ukoliko se veće ne sastavi u roku od 80 kalendarskih dana nakon što je obaveštenje o arbitraži poslato, bilo koja strana može zatražiti od Sekretarijata Stalnog arbitražnog suda ili drugog međusobno prihvatljivog neutralnog tela da imenuje neophodnog arbitra ili arbitre.

(b) Sedište

Sedište arbitražnog veća će biti Hag, Holandija.

(v) Jezik

Jezik postupka biće engleski ili drugi uzajamno prihvatljiv službeni jezik Evropske unije. Dokazi se mogu izvesti i na drugim jezicima, ukoliko se strane saglase.

(g) Procedura

Pribegavanje privremenim merama, intervencijama trećih strana i intervencijama *amicus curiae* je isključeno.

Ako strana zahteva od veća da informacije ili materijal tretira kao poverljive, odluka će biti doneta u obliku obrazloženog naloga i nakon saslušanja druge strane (10 kalendarskih dana za podnošenje zapažanja). Veće će odmeriti razloge za zahtev, prirodu informacije i pravo na delotvornu sudsku zaštitu. Veće može posebno:

- da vrši obelodanjivanja u skladu sa posebnim obavezama, ili

- da donese odluku protiv obelodanjivanja, ali da naredi izradu nepoverljive verzije ili sažetka informacija ili materijala, koji sadrže dovoljno informacija da omoguće drugoj strani da izrazi svoje stavove na smislen način.

Ukoliko se od veća traži da sasluša slučaj *in camera*, odluka se donosi nakon saslušanja druge strane (10 kalendarskih dana za podnošenje zapažanja). Veće će uzeti u obzir razloge zahteva i primedbe druge strane (ako ih ima).

Ukoliko se od veća traži da tumači ili primeni pravo Evropske unije, ono će prekinuti postupak i zatražiti od "predsednika Višeg suda u Parizu (" *President du Tribunal de grande instance de Paris, "juge d'appui"*), u skladu sa čl. 1460. i 1505. Francuskog građanskog sudskog zakonika da zatraži preliminaru odluku od Suda pravde

Evropske unije u skladu sa članom 267. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (UFEU). Postupak pred arbitražnim sudom će se nastaviti kada se donese odluka "juge d'appui". Odluka Suda pravde i "juge d'appui" su obavezujući za veće.

Arbitražna odluka je konačna i obavezujuća za stranke i one će je izvršiti bez odlaganja.

Međutim, jedna ili druga strana imaju pravo da zatraže da odluku preispita Apelacioni sud u Hagu (*Gerechtshof Den Haag*) na osnovu važećeg nacionalnog prava. U ovom slučaju, odluka se neće smatrati konačnom do okončanja ovog postupka. Odluka suda koji preispituje arbitražnu odluku je obavezujuća za veće.

(d) Troškovi

Troškove arbitraže čine:

- naknade i razumni troškovi arbitara
- razumni troškovi veštaka i svedoka koje je odobrilo veće i
- takse i troškovi Sekretarijata Stalnog arbitražnog suda za arbitražni postupak (npr. ishrana, obezbeđenje službenika, prostorija, prevod).

Naknade arbitara neće preći:

- 30.000 evra po arbitru ako je sporni iznos ispod 1.000.000 evra
- 9% spornog iznosa ako je taj iznos veći od 1.000.000 evra. U svakom slučaju, honorari arbitara neće preći 300.000 evra.

Troškove arbitraže snose stranke u jednakim iznosima, osim ako nije drugačije dogovoreno.

Stranke snose svoje troškove pravnog zastupanja i druge troškove koje imaju u vezi sa arbitražom.

(d) Privilegije i imuniteti

Sporazum o sprovođenju arbitraže u skladu sa Pravilima za arbitražu Stalnog arbitražnog suda iz 2012. godine ne predstavlja i ne može se tumačiti kao odricanje od privilegija ili imuniteta bilo koje od strana, na koje one imaju pravo.

Član 84

Sporovi sa trećim stranama

(1) Bez zadiranja u nadležnost bilo kojeg suda koji je u ugovoru koji se finansira iz IPA III određen kao nadležni sud za sporove nastale između ugovornih strana u vezi sa tim ugovorom, Unija na teritoriji Republike Srbije uživa imunitet kada su u pitanju parnice, uključujući arbitražu osim kako je određeno u članu 83. ovog Sporazuma, i zakonski postupci u vezi sa bilo kojim sporom nastalim između Evropske komisije i/ili korisnika IPA III i treće strane, ili između trećih lica, a neposredno ili posredno se odnose na pružanje pomoći korisniku IPA III na osnovu ovog sporazuma, osim kada se Unija izričito odrekla svog imuniteta.

(2) Korisnik IPA III će u bilo kom zakonskom ili upravnom postupku pred sudom, tribunalom ili organima uprave u Republici Srbiji braniti ovaj imunitet i zauzeti stav kojim se u potpunosti uzimaju u obzir interesi Unije. Po potrebi, korisnik IPA III i Komisija će obaviti prethodne konsultacije o stavu koji treba zauzeti.

Član 85

Obaveštenja

(1) Sva komunikacija u vezi sa ovim sporazumom sačinjava se u pisanoj formi na engleskom jeziku. Svako saopštenje mora biti potpisano i dostavljeno kao originalni dokument, ili kao skenirani originalni dokument.

(2) Sva komunikacija u vezi sa ovim sporazumom šalje se na sledeće adrese:

Za Komisiju:

Evropska komisija

Generalni direktorat za susedsku politiku i pregovore o proširenju

Rue de la Loi 15

B - 1049 Brisel, Belgija

E-mail: NEAR-D@ec.europa.eu

Za korisnika IPA III:

Ministarstvo za evropske integracije

Nacionalni IPA koordinator (NIPAK)

Nemanjina 34, Beograd, Srbija

E-mail: kabinet@eu.rs

Član 86

Aneksi

Aneksi ovog Sporazuma su sastavni deo ovog Sporazuma.

Član 87

Stupanje na snagu

Ovaj sporazum stupa na snagu onog dana kada poslednja strana u pisanoj formi obavesti drugu stranu da je odobrila Sporazum u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom ili procedurom te strane.

Član 88

Važenje Okvirnog sporazuma za IPA II

Okvirni sporazumi potpisani između Komisije i Republike Srbije ostaju da važe za pomoć koja je odobrena u okviru prethodnih instrumenata pretprijetne pomoći, sve dok se pružanje takve pomoći ne okonča u skladu sa uslovima relevantnih Okvirnih sporazuma.

Član 89

Izmene i dopune

Ovaj sporazum će biti razmatran nakon srednjoročnog vrednovanja Instrumenta za pretpristupnu pomoć.

Svaka izmena i dopuna o kojoj se strane saglase biće u pisanoj formi i sačinjavaće deo ovog sporazuma. Takva izmena i dopuna stupiće na snagu u skladu sa procedurom utvrđenom u članu 87. Sporazuma. Komisija može jednostrano da izmeni ili revidira Aneксе, osim Aneksa A.

Član 90

Suspenzija od strane Komisije i prestanak važenja

(1) Ovaj sporazum će biti na snazi neodređeno vreme osim ako ga Komisija ne suspenduje ili ako ga bilo koja od strana ne raskine pisanim obaveštenjem. Suspenzija od strane Komisije stupa na snagu odmah, osim ako nije drugačije utvrđeno. Sporazum će prestati da važi u roku od 3 meseca od datuma pisanog obaveštenja.

(2) U slučaju suspenzije od strane Komisije ili raskida ovog Sporazuma od strane bilo koje od strana, Komisija će suspendovati ili prekinuti svaku pomoć koja je još u fazi sprovođenja, osim u pogledu poštovanja stečenih prava prema određenim sporazumima finansiranim iz sredstava IPA.

Član 91

Restriktivne mere EU

(1) Definicije

(a) "Restriktivne mere EU" označavaju restriktivne mere usvojene u skladu sa Ugovorom o Evropskoj uniji (TEU) ili Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije (TFEU).

(b) "Lice koje podleže restriktivnim merama" označava sve subjekte, pojedince ili grupe pojedinaca koje je EU odredila kao predmet restriktivnih mera EU¹⁷.

(2) U svim svojim odnosima, strane priznaju da prema pravu EU nikakva sredstva ili ekonomski resursi EU ne smeju biti dostupni direktno ili indirektno, ili u korist Licima koja podležu restriktivnim merama.

(3) Korisnik IPA III će osigurati da nijedna transakcija za koju je potvrđeno da je na spisku sankcija EU neće imati direktnu ili indirektnu korist od finansiranja EU. Korisnik IPA III se obavezuje da će izvršiti ovu obavezu:

(a) proverom da li za transakciju postoji rezultat pretrage na spisku sankcija EU pre započinjanja i pre izvršenja plaćanja, prema relevantnim sporazumima, svakom izvođaču, korisniku bespovratnih sredstava i krajnjem primaocu sa kojima korisnik IPA III ima, ili se očekuje da će imati, direktan ugovorni odnos (direktni primalac), kako bi se procenilo da li je takav primalac lice koja podleže restriktivnim merama.

(b) proverom ili drugim odgovarajućim sredstvima (koji mogu uključivati naknadnu verifikaciju) na bazi pristupa zasnovanog na riziku, da nijedan subjekt koji bi indirektno bio finansiran sredstvima EU nije lice koja podleže restriktivnim merama.

(4) U slučaju da korisnik IPA III proceni da je bilo koji od primalaca (direktnih ili indirektnih) sredstava EU lice koje podleže restriktivnim merama, korisnik IPA III će odmah obavestiti Komisiju.

(5) Ne dovodeći u pitanje obavezu iz gore navedenog stava 3. ukoliko Komisija proceni da korišćenje finansijske pomoći Unije u okviru IPA III ima za rezultat ili je dovelo do kršenja restriktivnih mera EU, odgovarajući iznosi neće biti kvalifikovani za finansijsku pomoć Unije u okviru IPA III. Ovo ne dovodi u pitanje bilo koja prava koja bi Komisija mogla imati da obustavi ili prekine aktivnost pogodenu takvim kršenjem, da povрати bilo koje finansiranje EU koje je Komisija dala kao doprinos, ili da suspenduje ili prekine ovaj Okvirni sporazum o finansijskom partnerstvu.

(6) Određivanje korektivnih mera izvršiće se u skladu sa načelom proporcionalnosti. Korektivne mere će se primenjivati samo na sredstva EU koja su stavljena na raspolaganje ili u korist primaoca za period tokom kojeg je ono lice koje podleže restriktivnim merama.

(7) Ovaj član ne dovodi u pitanje izuzetke sadržane u restriktivnim merama EU.

¹⁷ www.sanctionsmap.eu. Mapa sankcija je IT alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizilazi iz pravnih akata objavljenih u Službenom listu Evropske unije (OJ). U slučaju neslaganja između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na veb stranici, prevagu ima je verzija OJ.

Ovaj Sporazum je sastavljen u dva originalna primerka na engleskom jeziku.

Potpisan, za i u ime vlade Republike Srbije,
u Beogradu dana [datum]

Potpisan, za i u ime Komisije,
u Briselu dana [datum]

g-đa Mihaela Matuela, s.r.
v.d. Direktora

Aneks A

FUNKCIJE I ODGOVORNOSTI STRUKTURA I ORGANA UTVRĐENIH U SKLADU SA ČLANOM 10. OVOG SPORAZUMA U OKVIRU SISTEMA INDIREKTOG UPRAVLJANJA OD STRANE KORISNIKA IPA III

Član 1

Opšte odredbe

(1) Funkcije i odgovornosti struktura i organa uspostavljenih u skladu sa članom 10. Sporazuma u okviru sistema indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA III, koje su utvrđene ovim aneksom, proizilaze iz odredaba ovog Sporazuma.

(2) Detalji o tome kako se te funkcije i odgovornosti sprovode u praksi mogu se dalje definisati u:

(a) sektorskim sporazumima zaključenim u skladu sa članom 9. Sporazuma;

(b) finansijskim sporazumima zaključenim u skladu sa članom 8. Sporazuma;

(v) bilateralnim sporazumima između korisnika IPA III za upravljanje programima prekogranične saradnje koji se sprovode u okviru sistema indirektnog upravljanja, zaključenim u skladu sa članom 70. Sporazuma;

(g) formalnim radnim aranžmanima sa detaljima o pravima i obavezama struktura i organa, zaključenim u skladu sa članom 11. stav 3 tačka a) Sporazuma;

(d) uspostavljenom sistemu interne kontrole, u skladu sa članom 12 stav 3., tačka a) Sporazuma;

(d) bilo kojem drugom odnosu koji uključuje ove strukture i organe, a koji je relevantan za sprovođenje pomoći IPA III u okviru sistema indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA III.

(3) Izvori navedeni u stavu 2. ovog člana mogu sadržati dodatne funkcije i odgovornosti struktura i organa ustanovljenih u skladu sa članom 10. Sporazuma.

Član 2

Sve strukture i organi

Strukture i organi uspostavljeni u državi korisniku IPA III u skladu sa članom 10. stav 1., tačke (a) do (g), će, u okviru svojih odgovarajućih mandata i nadležnosti, obavljati sledeće funkcije i odgovornosti:

(1) primenjuju i promovišu principe finansijske pomoći Unije u okviru IPA III, u skladu sa članom 5 stav 2. Sporazuma;

(2) obezbeđuju zakonitost i regularnost transakcija za koje su odgovorni;

(3) poštuju principe odgovornog finansijskog upravljanja, transparentnosti i nediskriminacije, u skladu sa članom 12 stav 2. Sporazuma;

(4) obezbeđuju nivo zaštite finansijskih interesa Evropske unije koji je ekvivalentan onom koji se obezbeđuje kada Komisija direktno implementira sredstva IPA III, u skladu sa članom 12 st. 2. i 3. Sporazuma;

(5) održavaju usklađenost sa okvirom interne kontrole, u skladu sa Aneksom B. Sporazuma;

(6) obezbeđuju internu reviziju svojih struktura i poslovnih procesa;

(7) vrše nadzor nad podređenim entitetima;

(8) obezbeđuju i poštuju adekvatnu podelu poslova;

(9) uspostavljaju efikasne i proporcionalne mere za borbu protiv nepravilnosti, prevara, korupcije i sukoba interesa, u skladu sa članom 51. Sporazuma;

(10) obezbeđuju da zastupnici ili predstavnici Komisije, uključujući OLAF, mogu da pregledaju svu relevantnu dokumentaciju i račune koji se odnose na stavke koje se finansiraju iz IPA III, u skladu sa članom 50. stav 4. Sporazuma;

(11) pomažu Evropskom revizorskom sudu da obavi revizije u vezi sa korišćenjem pomoći IPA III, u skladu sa članom 50. stav 4. Sporazuma;

(12) obezbeđuju zaštitu ličnih podataka ekvivalentnu onoj iz Uredbe (EU) 2018/1725 i (EU) 2016/679, u skladu sa članom 12. stav 3, tačka d) i članom 25. Sporazuma;

(13) obezbeđuju javnost, transparentnost, stratešku komunikaciju i vidljivost IPA III pomoći, u skladu sa članom 12. stav 2. i čl. 23. i 24. Sporazuma;

(14) zajedno sa nadležnim organima korisnika IPA III omogućuju dodelu olakšica za sprovođenje aktivnosti i izvršenje ugovora, i primenu pravila o porezima, carinama i drugim fiskalnim dažbinama, u skladu sa čl. 27. i 28. Sporazuma;

(15) učestvuju u odborima za praćenje i pružaju im sve informacije neophodne za podršku njihovom radu, u skladu sa čl. 52, 53. i 78. Sporazuma;

(16) pružaju podršku vrednovanju i omogućavaju pristup podacima i relevantnim informacijama neophodnim za sprovođenje vrednovanja, u skladu sa čl. 55. i 56. Sporazuma;

(17) čuvaju dokumentaciju i informacije kako bi osigurao dovoljno detaljan revizorski trag, u skladu sa čl. 32. i 49. Sporazuma;

(18) preduzimaju sve druge neophodne korake da olakšaju sprovođenje IPA III pomoći, u skladu sa članom 6 stav 1., tačka g) Sporazuma.

Član 3

Nacionalni IPA koordinator (NIPAK)

(1) NIPAK će imati opštu koordinacionu ulogu IPA III pomoći kod korisnika IPA III, u skladu sa članom 6. Sporazuma.

(2) NIPAK će snositi opštu odgovornost za programiranje pomoći od strane korisnika IPA III. U tom kontekstu, NIPAK će:

(a) obezbediti vezu između korišćenja IPA pomoći i opšteg procesa pristupanja, u skladu sa članom 6 stav 1., tačka a) Sporazuma;

(b) koordinirati pripremu i dostaviti Komisiji strateški odgovor, u skladu sa članom 16. stav 3. Sporazuma;

(v) koordinirati izradu akcionih dokumenata u skladu sa članom 16. stav 3. Sporazuma;

(g) koordinirati pripremu programskih dokumenata operativnih programa u skladu sa članom 16. stav 5. Sporazuma i pripremu programa prekogranične saradnje u skladu sa članom 69. Sporazuma;

(d) koordinirati pripremu izmena i dopuna programa u skladu sa čl. 17. i 69. Sporazuma, osim za IPARD III programe za koje će IPARD Upravljačko telo predložiti izmene i dopune Komisiji, uz dostavljanje kopije dokumenta NIPAK.

(d) podnositi velike projekte Komisiji na ocenu, u skladu sa članom 16. stav 6. Sporazuma;

(e) obezbeđivati da relevantni javni organi i zainteresovane strane, kao što su ekonomski, socijalni i ekološki partneri, organizacije civilnog društva i lokalne vlasti budu propisno konsultovani i da imaju pravovremeni pristup relevantnim informacijama u vezi sa pomoći IPA III, u skladu sa članom 16. stav 4. Sporazuma.

(3) NIPAK će biti odgovoran za sledeće zadatke iz oblasti upravljanja i kontrole:

(a) uspostavljanje, funkcionisanje i učešće zainteresovanih strana u odborima za praćenje, u skladu sa čl. 52, 53. i 78. Sporazuma;

(b) aktivnosti vrednovanja i pristup podacima kod korisnika IPA III, u skladu sa čl. 55. i 56. Sporazuma.

(4) NIPAK će postupati u skladu sa zahtevima za izveštavanje utvrđenim u čl. 59. i 60. Sporazuma.

Član 4

Nacionalni službenik za odobravanje (NAO)

(1) NAO će snositi celokupnu odgovornost za finansijsko upravljanje sredstvima pomoći IPA III kod korisnika IPA III kao i za obezbeđivanje zakonitosti i regularnosti trošenja.

(2) NAO će snositi opštu odgovornost za uspostavljanje i funkcionisanje sistema upravljanja i kontrole IPA III kod korisnika IPA III. U tom smislu, NAO će:

(a) pripremiti i podneti Komisiji zahtev za poveravanje zadataka sprovođenja budžeta za dati program korisniku IPA III u skladu sa članom 13. stav 1. i stav 2. Sporazuma;

(b) bez odlaganja obavestiti Komisiju o svim suštinskim promenama sistema, pravila ili procedura koje se odnose na zadatke sprovođenja budžeta poverenih korisniku IPA III, u skladu sa članom 12. stav 4. Sporazuma;

(v) pratiti kontinuirano ispunjavanje zahteva definisanih u članu 12. stav 2. i stav 3. i Aneksu B Sporazuma od strane struktura i organa;

(g) obavestiti Komisiju, sa kopijom za NIPAK i Revizorski organ, o svakom neispunjavanju ovih zahteva i preduzimati sve odgovarajuće zaštitne mere u vezi sa izvršenim isplatama ili potpisanim ugovorima u skladu sa članom 14. stav 1. Sporazuma;

(d) preduzimati sve neophodne korake kako bi se osiguralo ponovno ispunjavanje uslova iz člana 12. st. 2. i 3. i Aneksom B Sporazuma.

(d) uzimati u obzir rezultate svih eksternih provera i revizija u vezi sa sistemom upravljanja i kontrole IPA III, uključujući one koje su izvršili Revizorski organ, Komisija ili Evropski revizorski sud, i koordinirati pripremu i sprovođenje povezanih akcionih planova u cilju poboljšanja usklađenosti i efikasnosti sistema upravljanja i kontrole IPA III;

(e) obezbediti istragu i delotvoran tretman slučajeva sumnje na nepravilnost, prevare, korupcije i sukoba interesa, kao i funkcionisanje povezanog mehanizma kontrole i izveštavanja, u skladu sa članom 51. st. 2, 3. i 4. Sporazuma.;

(ž) pružati Službi za koordinaciju borbe protiv prevara iz člana 50. stav 2. Sporazuma mogućnost da direktno prijavi sumnje na nepravilnosti i prevare i održavati redovan dijalog sa tom Službom o prijavljivanju nepravilnosti, kako bi se sprečilo dvostruko prijavljivanje ili neprijavljivanje slučajeva.

(3) U oblasti finansijskog upravljanja NAO će:

(a) uspostaviti obračunski računovodstveni sistem za evidentiranje i čuvanje, u elektronskom obliku, tačne, potpune i pouzdane računovodstvene podatke za svaki IPA III program/aktivnost/operaciju koju sprovodi korisnik IPA III u okviru sistema indirektnog upravljanja u skladu sa članom 58. stav 2. Sporazuma;

(b) organizovati i upravljati sistemom evro računa;

(v) slati Komisiji prognozu mogućih zahteva za plaćanje, u skladu sa članom 33. stav 3. Sporazuma;

(g) slati Komisiji zahteve za plaćanje i primati uplate od Komisije u skladu sa čl. 33, 34, 35. i 36. Sporazuma;

(d) obezbeđivati postojanje, ispravnost i dostupnost elemenata za sufinansiranje;

(d) sredstva dobijena od Komisije i javno sufinansiranje stavljati na raspolaganje Posredničkim telima za finansijsko upravljanje za dalji transfer primaocima IPA III pomoći;

(e) obezbediti postojanje i dostupnost dovoljnih resursa za rešavanje mogućih nedostataka sredstava usled kašnjenja u prenosu sredstava iz Komisije ili naloga za povraćaj koje izdaje Komisija, u skladu sa članom 33. stav 8. Sporazuma;

(ž) obavljati menjačke poslove po potrebi;

(z) vršiti finansijska prilagođavanja u skladu sa članom 41. Sporazuma;

(i) davati komentare i informacije u postupcima za finansijske korekcije, u skladu sa članom 44. Sporazuma;

(j) dostavljati zapažanja o nameri Komisije da prekine ili obustavi plaćanja u skladu sa čl. 38. i 39. Sporazuma i preduzimati korektivne mere kada je to potrebno;

(k) vraćati sredstva u budžet Unije nakon naloga za povraćaj koje izdaje Komisija, u skladu sa čl. 40. i 46. Sporazuma.

(4) NAO će postupati u skladu sa zahtevima za izveštavanje utvrđenim u članu 61. Sporazuma.

Član 5

Upravljačka struktura (US), Telo za podršku NAO (NAO SO) i Računovodstveno telo (RT)

(1) Upravljačku strukturu čine Telo za podršku NAO i Računovodstveno telo.

(2) Računovodstveno telo nalazi se u ministarstvu korisnika IPA III sa centralnom budžetskom nadležnošću i delovaće kao centralni organ trezora.

(3) Telo za podršku NAO će podržavati NAO u izvršavanju zadataka navedenih u članu 4. stav 2. ovog aneksa.

(4) Računovodstveno telo će podržavati NAO u izvršavanju zadataka navedenih u članu 4. stav 3. ovog aneksa i članu 61. stav 5. ovog Sporazuma.

(5) Telo za podršku NAO i Računovodstveno telo će sarađivati u cilju obezbeđivanja usklađenosti, integriteta, delotvornosti i efikasnosti sistema upravljanja, kontrole i finansijskog upravljanja uspostavljenog za sprovođenje IPA III pomoći kod korisnika IPA III.

Član 6

Upravljački organ (UO)

-
- (1) Upravljački organ svakog programa biće odgovoran za celokupno upravljanje programom.
 - (2) Upravljački organ će imenovati jedno ili više Posredničkih tela za obavljanje poslova finansijskog upravljanja programom (Posredničko telo za finansijsko upravljanje).
 - (3) Zadaci finansijskog upravljanja biće odvojeni od Upravljačkog organa. Posredničko telo za finansijsko upravljanje samostalno donosi finansijske odluke u okviru programa.
 - (4) Upravljački organ vrši nadzor nad radom Posredničkih tela za finansijsko upravljanje, uz poštovanje njihove samostalnosti u donošenju finansijskih odluka u okviru programa.
 - (5) Upravljački organ programa može imenovati jedno ili više Posredničkih tela za obavljanje zadataka upravljanja u oblasti politike za koju su odgovorni u sistemu vlade ili uprave korisnika IPA III (Posrednička tela za upravljanje politikom).
 - (6) Upravljački organ vrši nadzor nad radom Posredničkih tela za upravljanje politikom.
 - (7) U cilju efikasnog upravljanja programima, Upravljački organ može, prema potrebi, da izvršava zadatke identifikovane u članu 2, članu 3. st. 2. i 3., članu 4. stav 2. i članu 7. stav 2. ovog aneksa na nivou programa.
 - (8) Upravljački organ će postupati u skladu sa zahtevima za izveštavanje iz člana 62. Sporazuma.

Član 6a

IPA Upravljačko telo za ruralni razvoj (IPARD Upravljačko telo)

- (1) IPARD Upravljačko telo biće odgovorno za pripremu i sprovođenje IPARD III programa, koji će biti detaljnije opisan u sektorskom sporazumu.
 - (2) IPARD Upravljačko telo će obavljati svoje funkcije u cilju efikasnog sprovođenja IPARD III programa.
 - (3) U skladu sa članom 10. stav 1., tačka g) Sporazuma, takođe je odgovorno za:
 - (a) pripremu predloga IPARD III programa i svih njegovih izmena i dopuna, uključujući i one koje zahteva Komisija;
 - (b) obezbeđivanja mogućnosti kontrolisanja i proverljivosti mera koje će biti definisane IPARD III programom u saradnji sa IPARD Agencijom;
 - (v) izbor mera u okviru svakog poziva za podnošenje prijava u okviru IPARD III programa i njihov vremenski raspored, uslove podobnosti i finansijsku alokaciju po meri, po pozivu. Odluke se donose u dogovoru sa IPARD Agencijom;
 - (g) obezbeđivanje da je odgovarajuća nacionalni pravni osnov za sprovođenje IPARD III programa uspostavljen i ažuriran po potrebi;
 - (d) pružanje pomoći u radu sektorskog odbora za praćenje iz člana 53. Sporazuma, posebno obezbeđivanjem dokumenata neophodnih za praćenje kvaliteta sprovođenja IPARD III programa.
 - (4) IPARD Upravljačko telo će uspostaviti izveštajni i informacioni sistem za prikupljanje finansijskih i statističkih informacija o napretku IPARD III programa, takođe na osnovu informacija koje će dostaviti IPARD Agencija, i proslediti ove podatke IPARD III Odboru za praćenje, u skladu sa modalitetima dogovorenim između Republike Srbije i Komisije, koristeći gde je moguće kompjuterizovane sisteme koji omogućavaju razmenu podataka sa Komisijom i koji su povezani sa sistemom izveštavanja i informacionim sistemom koji će uspostaviti NAO.
- Sistem izveštavanja i informisanja treba da doprinese godišnjim i završnim izveštajima o sprovođenju iz člana 59. Sporazuma.
- (5) IPARD Upravljačko telo će predložiti Komisiji izmene i dopune IPARD III programa, sa kopijom za NIPAK-a, nakon konsultacija sa IPARD Agencijom i uz saglasnost IPARD III Odbora za praćenje. Odgovornost IPARD Upravljačkog organa će biti da obezbedi da relevantni organi budu obavešteni o potrebi da izvrše odgovarajuće administrativne promene kada su takve promene potrebne nakon odluke Komisije da izmeni i dopuni IPARD III program.
 - (6) IPARD Upravljačko telo će svake godine sačiniti akcioni plan za planirane operacije u okviru mere tehničke pomoći, koji se dostavlja na saglasnost Odboru za praćenje IPARD III.
 - (7) IPARD Upravljačko telo će izraditi plan vrednovanja u skladu sa članom 56. Sporazuma. On će biti dostavljen sektorskom odboru za praćenje kako je navedeno u članu 53. Sporazuma najkasnije godinu dana nakon usvajanja IPARD III programa od strane Komisije. On će izveštavati IPARD III Odbor za praćenje i Komisiju o napretku ostvarenom u sprovođenju ovog plana.
 - (8) IPARD Upravljačko telo će izraditi koherentan plan aktivnosti vidljivosti i komunikacije u skladu sa članom 24. Sporazuma i konsultovati i obavestiti Komisiju, nakon što prihvati savete sektorskog odbora za praćenje. Plan će posebno istaći preduzete inicijative i inicijative koje treba preduzeti u vezi sa informisanjem šire javnosti o ulozi koju igra Unija u IPARD III programu i njegovim rezultatima.
 - (9) Kada deo svojih zadataka prenese na drugi organ, IPARD Upravljačko telo zadržava punu odgovornost za upravljanje i sprovođenje tih zadataka u skladu sa principom odgovornog finansijskog upravljanja.

Član 6b

IPA Agencija za ruralni razvoj (IPARD Agencija)

- (1) IPARD Agenciji će biti dodeljene funkcije i odgovornosti koje će biti detaljnije opisane u sektorskom sporazumu.
- U skladu sa članom 10. stav 1. Sporazuma, takođe je odgovorna za:
- (a) pružanje potvrde Upravljačkom telu o kontrolisanosti i proverljivosti mera u IPARD III programu;
 - (b) upućivanje poziva za podnošenje zahteva i objavljivanje rokova i uslova za ispunjavanje uslova uz prethodni dogovor sa Upravljačkim telom u vezi sa pitanjima iz člana 6a. stav 3. tačke v. i člana 8. stav 2. tačke v.;
 - (v) odabir projekata koji će se sprovesti;
 - (g) utvrđivanje ugovornih obaveza u pisanoj formi između IPARD Agencije i primalaca, uključujući informaciju o mogućim sankcijama u slučaju nepoštovanja tih obaveza i, po potrebi, izdavanje odobrenja za početak rada. IPARD Agencija može nastaviti da ugovara ili preuzima obaveze prema ovom Sporazumu za određenu meru do datuma kada Republika Srbija počne da zaključuje ugovore ili da preuzima obaveze za ovu meru u okviru bilo kog programa naslednika IPARD III;
 - (d) sprovođenje aktivnosti u sklopu praćenja kako bi se osigurao napredak projekata koji se sprovode;

- (d) izveštavanje o napretku u sprovođenju mera u odnosu na pokazatelje;
- (e) obezbeđivanje da primalac bude svestan doprinosa Unije projektu;
- (ž) obezbeđivanje izveštavanja o nepravilnostima na nacionalnom nivou;
- (z) obezbeđivanje da NAO, Upravljačka struktura i IPARD Upravljačko telo dobiju sve informacije neophodne za obavljanje njihovih zadataka;
- (i) obezbeđivanje poštovanja obaveza u vezi sa javnošću iz člana 23. Sporazuma.

(2) U pogledu ulaganja u vrstu infrastrukturnih projekata za koje bi se inače očekivalo da će ostvariti značajan neto prihod, IPARD Agencija će, pre zaključenja ugovornih aranžmana sa potencijalnim primaocem, proceniti da li se radi o projektu ove vrste. Tamo gde se može zaključiti da jeste, IPARD Agencija će obezbediti da javna pomoć iz svih izvora ne prelazi 50% ukupnih troškova koji se odnose na projekat i koji se smatraju prihvatljivim za sufinansiranje Unije.

(3) IPARD Agencija će osigurati da za bilo koji projekat u okviru IPARD III programa akumulacija javne pomoći dodeljene iz svih izvora ne prelazi maksimalne gornje granice javnih troškova.

Član 7

Posredničko telo za upravljanje politikom (PTUP)

- (1) Tamo gde je imenovano, Posredničko telo za upravljanje politikom će podržavati Upravljački organ u svim pitanjima za koje je odgovorno u sistemu vlade ili administracije korisnika IPA III.
- (2) Tamo gde je imenovano, Posredničko telo za upravljanje politikom će obezbediti tehničku ekspertizu (stručno znanje) za programiranje, sprovođenje, upravljanje i kontrolu programa. U tom kontekstu, Posredničko telo za upravljanje politikom će:
 - (a) predlagati operacije za finansiranje i pripremati predloge programskih dokumenata;
 - (b) pripremati tehničku dokumentaciju neophodnu za raspisivanje javnih nabavki i poziva za podnošenje predloga i pomagati u pripremi odgovora na zahteve za pojašnjenjem;
 - (v) imenovati članove komisija za ocenjivanje sa pravom glasa;
 - (g) uspostaviti tim stručnjaka ili podržati Upravljački organ u uspostavljanju takvog tima, kako bi usvojio rezultate aktivnosti i ugovora koji se sprovede;
 - (d) pratiti tehničke aspekte akcija i ugovora;
 - (d) potvrđivati da su ugovorene usluge pružene, nabavka isporučena i instalirana, da su radovi završeni i da su aktivnosti sprovedene;
 - (e) izvršavati bilo koji drugi zadatak ili pružati podršku bilo kojem drugom zahtevu koji zavisi od tehničkog stručnog znanja Posredničkog tela za upravljanje politikom.

Član 8

Posredničko telo za finansijsko upravljanje (PTFU)

- (1) U saradnji sa drugim strukturama i organima, Posredničko telo za finansijsko upravljanje će:
 - (a) obezbediti da su aktivnosti predložene za finansiranje u skladu sa procedurama i kriterijima koji se primenjuju na program, akciju, javnu nabavku i poziv za podnošenje predloga;
 - (b) vršiti praćenje na nivou ugovora, uključujući administrativne, finansijske, tehničke i fizičke aspekte izvršenja ugovora;
 - (v) proveravati da li su plaćanja primaocima u skladu sa propisima Unije i korisnika IPA III, zahtevima programa i uslovima iz ugovora;
- (2) Posredničko telo za finansijsko upravljanje samostalno obavlja sledeće poslove:
 - (a) sprovodi procedure nabavki, postupke dodele bespovratnih sredstava i druge postupke ugovaranja, u skladu sa čl. 18, 19. i 22. Sporazuma;
 - (b) obezbeđuje da su aktivnosti odabrane za finansiranje u skladu sa procedurama i kriterijima koji se primenjuju na program, akciju, javnu nabavku i poziv za podnošenje predloga;
 - (v) zaključuje ugovore i izmene i dopune e ugovora;
 - (g) odobrava isplate primaocima IPA III pomoći;
 - (d) odobrava povraćaj sredstava od primalaca IPA III pomoći.

Član 9

Revizorski organ (RO)

- (1) Korisnik IPA III uspostavlja Revizorski organ koji predstavlja javno telo funkcionalno nezavisno od struktura i organa iz člana 10. stava 1., tačka a) do g) Sporazuma. Revizorski organ uživa neophodnu finansijsku samostalnost.
- (2) Rukovodilac Revizorskog organa mora da poseduje odgovarajuću stručnost, znanje i iskustvo u oblasti revizije potrebne za obavljanje poslova u njegovoj nadležnosti.
- (3) Revizorski poslovi koje obavlja Revizorski organ vrše se u skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima revizije. Pomenuti poslovi uključuju revizije sistema, revizije operacija i revizije računa.
- (4) Do kraja novembra svake godine, Revizorski organ dostavlja revizorsku strategiju koja se zasniva na proceni rizika Evropskoj komisiji u skladu sa modelom predstavljenim u Aneksu E, uz dostavljanje kopije dokumenta Nacionalnom službeniku za odobravanje. Revizorska strategija pokriva period naredne tri finansijske godine i ažurira se svake godine. Dodatni posebni zahtevi u vezi sa revizorskom strategijom mogu biti precizirani u sektorskim ili finansijskim sporazumima.
- (5) Komisija može dati dalje smernice o metodologiji za rad revizije, izveštaje i mišljenja.
- (6) Revizorski organ će se pridržavati zahteva za izveštavanje koji su utvrđeni u članu 63. Sporazuma.

Aneks B OKVIR INTERNE KONTROLE

Komponente, principi i karakteristike okvira interne kontrole u okviru IPA III u sistemu indirektnog upravljanja od strane zemalja korisnica

I KONTROLNO OKRUŽENJE

Kontrolno okruženje je skup standarda ponašanja, procesa i struktura koji obezbeđuju osnovu za sprovođenje interne kontrole u celoj organizaciji¹⁸. Više rukovodstvo¹⁹ određuje "ton sa vrha" - značaj važnosti interne kontrole, uključujući očekivane standarde ponašanja.

¹⁸ U ovom aneksu, organizacija označava ceo sistem upravljanja i kontrole IPA III uspostavljen u državi korisnici.

¹⁹ U ovom Aneksu više rukovodstvo obuhvata NAO i rukovodioce Upravljačkog organa.

1. Organizacija pokazuje posvećenost integritetu i etičkim vrednostima.

Karakteristike:

- 1.1. *"Ton sa vrha"*. Svi nivoi upravljanja poštuju integritet i etičke vrednosti u svojim uputstvima, postupcima i ponašanju.
- 1.2. *Standardi ponašanja*. Integritet i etičke vrednosti utvrđeni su standardima ponašanja i podrazumevaju se na svim nivoima organizacije, a poštuju ih i spoljni pružaoci usluga i korisnici.
- 1.3. *Usklađenost sa standardima*. Uspostavljeni su procesi za procenu da li su pojedinci i entiteti usklađeni sa standardima ponašanja i za blagovremeno rešavanje odstupanja.

2. Više rukovodstvo vrši nadzor nad razvojem i sprovođenjem interne kontrole.

Karakteristike:

- 2.1 *Više rukovodstvo nadgleda upravljanje, upravljanje rizikom i prakse interne kontrole i preuzima opštu odgovornost za upravljanje na nižim nivoima*. Ovo se sprovodi korišćenjem odgovarajućih radnih modaliteta i kanala komunikacije.
- 2.2 *Svaki rukovodilac nadgleda sisteme interne kontrole unutar svog entiteta*. Svaki rukovodilac nadgleda razvoj i sprovođenje interne kontrole. U ovom zadatku ih podržavaju koordinatori interne kontrole.
- 2.3 *Svaki viši rukovodilac daje izjavu o upravljanju* u pogledu odgovarajuće raspodele sredstava i njihove upotrebe za predviđenu namenu i u skladu sa principima odgovornog finansijskog upravljanja, kao i u pogledu adekvatnosti kontrolnih procedura koje su uspostavljene.
- 2.4 *Koordinatori interne kontrole igraju ključnu ulogu koordinirajući pripremu izjava o upravljanju*.

3. Rukovodstvo uspostavlja strukture, linije izveštavanja i odgovarajuća ovlašćenja i odgovornosti u ostvarivanju ciljeva.

Karakteristike:

- 3.1 *Upravljačke strukture su sveobuhvatne*. Projektovanje i sprovođenje struktura upravljanja i nadzora pokriva sve politike, programe i aktivnosti. One pokrivaju sve vrste troškova, mehanizme isporuke i subjekte zadužene za sprovođenje budžeta kako bi podržale postizanje ciljeva politike, operativnih i kontrolnih ciljeva.
- 3.2 *Ovlašćenja i odgovornosti*. Viši rukovodioci, prema potrebi, delegiraju ovlašćenja i koriste odgovarajuće procese i tehnologiju za dodelu odgovornosti i razdvajanje dužnosti po potrebi na različitim nivoima organizacije.
- 3.3 *Linije izveštavanja*. Viši rukovodioci projektuju i vrednuju linije izveštavanja unutar entiteta kako bi omogućili izvršenje ovlašćenja, ispunjavanje odgovornosti i protok informacija.

4. Organizacija pokazuje posvećenost privlačenju, razvijanju i zadržavanju kompetentnih pojedinaca u skladu sa ciljevima.

Karakteristike:

- 4.1 *Okvir kompetencija*. Entiteti definišu kompetencije neophodne da podrže postizanje ciljeva i redovno ih procenjuju u celoj organizaciji, preduzimajući mere za rešavanje nedostataka gde je to potrebno.
- 4.2 *Profesionalni razvoj*. Subjekti obezbeđuju obuku i podučavanje neophodnu za privlačenje, razvoj i zadržavanje dovoljnog broja kompetentnog osoblja.
- 4.3 *Mobilnost*. Subjekti planiraju mobilnost osoblja kako bi postigli pravu ravnotežu između kontinuiteta i obnove.
- 4.4 *Planiranje sukcesije i modaliteti zamene* za operativne aktivnosti i finansijske transakcije su uspostavljeni kako bi se obezbedio kontinuitet poslovanja.

5. Organizacija smatra pojedince odgovornim za njihove obaveze u okviru interne kontrole u ostvarivanju ciljeva.

Karakteristike:

- 5.1 *Sprovođenje odgovornosti*. Organizacija definiše jasne uloge i odgovornosti i drži pojedince odgovornim za obavljanje odgovornosti interne kontrole u celoj organizaciji i za sprovođenje korektivnih mera po potrebi.
- 5.2 *Ocenjivanje osoblja*. Efikasnost, sposobnosti i ponašanje osoblja u službi se godišnje procenjuju u odnosu na očekivane standarde ponašanja i postavljene ciljeve. Slučajevi nedovoljnog učinka se rešavaju na odgovarajući način.
- 5.3 *Unapređenje osoblja*. O unapređenju se odlučuje nakon razmatranja komparativnih zasluga kvalifikovanog osoblja uzimanjem u obzir, posebno, izveštaja o njihovom ocenjivanju.

II PROCENA RIZIKA

Procena rizika je dinamičan i iterativni proces za identifikaciju i procenu rizika, koji bi mogli da utiču na postizanje ciljeva, i za utvrđivanje načina na koji takvim rizicima treba upravljati.

6. Organizacija specificira ciljeve dovoljno jasno da omogući identifikaciju i procenu rizika u vezi sa ciljevima.

Karakteristike:

- 6.1 *Misija*. Entiteti imaju ažurirane izjave o misiji koje su usklađene na svim hijerarhijskim nivoima, sve do zadataka i ciljeva dodeljenih pojedinim članovima osoblja.

Izjave o misiji su usklađene sa odgovornostima subjekata i ciljevima politike.

6.2 Ciljevi su postavljeni na svakom nivou. Ciljevi subjekata su jasno postavljeni i ažurirani kada je to neophodno (npr. značajne promene prioriteta, aktivnosti ili organigrama). Oni se dosledno filtriraju do različitih nivoa organizacije, a rukovodstvo i osoblje ih saopštavaju i razumeju.

6.3 Postavljaju se ciljevi za najznačajnije aktivnosti. Ciljevi²⁰ i pokazatelji²¹ obuhvataju najznačajnije aktivnosti subjekata koje doprinose ispunjavanju prioriteta, kao i operativnom upravljanju.

6.4 Ciljevi čine osnovu za izdavanje resursa. Rukovodstvo koristi postavljene ciljeve kao osnovu za dodelu raspoloživih sredstava koja su potrebna za postizanje ciljeva politike, operativnog i finansijskog učinka.

6.5 Ciljevi finansijskog izveštavanja. Ciljevi finansijskog izveštavanja su u skladu sa računovodstvenim principima koje zahteva Komisija.

6.6 Ciljevi nefinansijskog izveštavanja. Nefinansijsko izveštavanje pruža rukovodstvu tačne i potpune informacije potrebne za upravljanje organizacijom na svim nivoima.

6.7 Tolerancija rizika i materijalnost. Prilikom postavljanja ciljeva, rukovodstvo definiše prihvatljive nivoe varijacije u odnosu na njihovo postizanje (tolerancija na rizik), kao i odgovarajući nivo materijalnosti za potrebe izveštavanja, uzimajući u obzir isplativost.

6.8 Praćenje. Postavljanje ciljeva i pokazatelja učinka omogućavaju praćenje napretka ka njihovom ostvarenju.

²⁰ Ciljevi moraju biti SMART.

²¹ Pokazatelji moraju biti RACER.

7. Organizacija identifikuje rizike za postizanje svojih ciljeva i analizira rizike kao osnovu za određivanje načina na koji rizicima treba upravljati.

Karakteristike

7.1 Identifikacija rizika. Svaki subjekt identifikuje i procenjuje rizike na različitim organizacionim nivoima, analizirajući unutrašnje i spoljne faktore. Rukovodstvo i osoblje uključeni su u proces na odgovarajućem nivou.

7.2 Ocena rizika. Subjekt ocenjuje značaj identifikovanih rizika i određuje kako da odgovori na značajne rizike s obzirom na to kako svakim od njih treba da se upravlja i da li da se prihvati, izbegne, smanji ili podeli rizik. Intenzitet ublažavanja kontrola je proporcionalan značaju rizika.

7.3 Identifikacija rizika i ocena rizika su uključeni u godišnje planiranje i redovno se prate.

8. Organizacija razmatra potencijal za prevare u proceni rizika za postizanje ciljeva.

Karakteristike:

8.1 Rizik od prevare. Procedure identifikacije i procene rizika (videti princip 7) razmatraju moguće podsticaje, pritiske, prilike i stavove koji mogu dovesti do bilo koje vrste prevare, posebno lažnog prijavljivanja, gubitka imovine, otkrivanja osetljivih informacija i korupcije.

8.2 Strategija borbe protiv prevara. Organizacija u celini, i svaki subjekt posebno, uspostavlja i sprovode mere za suzbijanje prevara i svih nezakonitih radnji koje utiču na finansijske interese EU. Oni to čine tako što uspostavlja zdravu strategiju za borbu protiv prevara kako bi poboljšali prevenciju, otkrivanje i uslove za istragu prevara, kao i da bi utvrdili mere reparacije i odvraćanja, uz proporcionalne i odvraćajuće sankcije.

9. Organizacija identifikuje i procenjuje promene koje bi mogle značajno uticati na sistem interne kontrole.

Karakteristike:

9.1 Procena promena. Proces identifikacije rizika uzima u obzir promene u unutrašnjem i spoljnom okruženju, u politikama i operativnim prioritetima, kao i u odnosu rukovodstva prema sistemu interne kontrole.

III KONTROLNE AKTIVNOSTI

Kontrolne aktivnosti obezbeđuju ublažavanje rizika u vezi sa postizanjem ciljeva politike, poslovanja i interne kontrole. Izvode se na svim nivoima organizacije, u različitim fazama poslovnih procesa i širom tehnološkog okruženja. One mogu biti preventivne ili ih je moguće otkriti i obuhvataju niz manualnih i automatizovanih aktivnosti, kao i podelu dužnosti.

10. Organizacija bira i razvija kontrolne aktivnosti koje doprinose ublažavanju rizika za postizanje ciljeva na prihvatljiv nivo.

Karakteristike:

10.1 Kontrolne aktivnostise sprovode radi ublažavanja identifikovanih rizika. One su prilagođene specifičnim aktivnostima i rizicima svakog subjekta i njihov intenzitet je proporcionalan osnovnim rizicima.

10.2 Kontrolne aktivnostisu integrisane u strategiju kontrole. Strategija kontrole uključuje niz provera, uključujući nadzorne aranžmane, i gde je to prikladno, treba da uključi ravnotežu pristupa za ublažavanje rizika, uzimajući u obzir manualne i automatizovane kontrole, kao i preventivne i kontrole otkrivanja.

10.3 Podela dužnosti. Prilikom uspostavljanja kontrolnih mera, rukovodstvo razmatra da li su dužnosti pravilno podeljene između članova osoblja kako bi se smanjio rizik od greške i neodgovarajućih ili lažnih radnji.

10.4 Planovi kontinuiteta poslovanja zasnovani na analizi uticaja na poslovanje postoje, ažurirani su i koristi ih obučeno osoblje kako bi se osiguralo da je organizacija u mogućnosti da nastavi sa radom u najvećoj mogućoj meri u slučaju većeg poremećaja. Tamo gde je potrebno, planovi kontinuiteta poslovanja moraju uključivati koordinirane i dogovorene planove oporavka od katastrofe za vremenski osetljivu infrastrukturu podrške (npr. IT sistemi).

11. Organizacija bira i razvija opšte kontrolne aktivnosti nad tehnologijom kako bi podržala postizanje ciljeva.

Karakteristike:

11.1 Kontrola nad tehnologijom. Kako bi osigurali da tehnologija koja se koristi u poslovnim procesima, uključujući automatizovane kontrole, bude pouzdana, a uzimajući u obzir ukupne korporativne procese, subjekti biraju i razvijaju kontrolne aktivnosti nad nabavkom, razvojem i održavanjem tehnologije i povezane infrastrukture.

11.2 Bezbednost IT sistema. Subjekti primenjuju odgovarajuće kontrole kako bi osigurali bezbednost IT sistema u slučajevima gde su oni vlasnici sistema. Oni to rade u skladu sa principima upravljanja IT bezbednošću, posebno u pogledu zaštite podataka, profesionalne tajne, dostupnosti, poverljivosti i integriteta.

12. Organizacija sprovodi kontrolne aktivnosti kroz korporativne politike koje utvrđuju šta se očekuje i u postupcima koji sprovode politike u delo.

Karakteristike:

12.1 Odgovarajuće procedure kontrole obezbeđuju postizanje ciljeva. Kontrolne procedure dodeljuju odgovornost za kontrolne aktivnosti subjektu ili pojedincu odgovornom za dotični rizik. Član(ovi) koji su zaduženi obavljaju kontrolne aktivnosti blagovremeno i sa dužnom pažnjom, preduzimajući korektivne mere tamo gde je to potrebno. Rukovodstvo periodično ponovo procenjuje kontrolne procedure kako bi osiguralo da ostaju relevantni.

12.2 Izveštavanje o izuzecima je jedan od upravljačkih alata koji se koriste za donošenje zaključaka o efektivnosti interne kontrole i potrebnim promenama u sistemu interne kontrole. Sistem je uspostavljen kako bi se osiguralo da svi slučajevi preovlađujućih kontrola ili odstupanja od utvrđenih procesa i procedura budu dokumentovani u izveštajima o izuzecima. Svi slučajevi moraju biti opravdani i odobreni pre preduzimanja radnji i evidentirani na centralnom nivou.

12.3 Procene uticaja i vrednovanje troškova programa, zakona i propisa i drugih aktivnosti koje ne dovode do potrošnje sredstava obavljaju se u skladu sa zakonskim uslovima i najboljom praksom, da bi se procenio učinak intervencija EU i analizirale opcije i povezani uticaji na nove inicijative.

IV INFORMACIJE I KOMUNIKACIJA

Informacije su neophodne da bi organizacija sprovodila internu kontrolu i da bi podržala postizanje ciljeva. Postoji eksterna i interna komunikacija. Eksterna komunikacija pruža javnosti i zainteresovanim stranama informacije o ciljevima i aktivnostima organizacije. Interna komunikacija obezbeđuje osoblju informacije koje su mu potrebne za postizanje njihovih ciljeva i za obavljanje svakodnevnih kontrola.

13. Organizacija pribavlja ili generiše i koristi relevantne informacije kvaliteta za podršku funkcionisanju interne kontrole.

Karakteristike:

13.1 Upravljanje informacijama i dokumentima. Subjekti identifikuju informacije potrebne za podršku funkcionisanju sistema interne kontrole i postizanju ciljeva. Informacioni sistemi obrađuju relevantne podatke prikupljene iz internih i eksternih izvora, kako bi dobili potrebne i očekivane kvalitetne informacije u skladu sa važećim pravilima o bezbednosti, upravljanju dokumentima i zaštiti podataka. Ove informacije se proizvode blagovremeno i pouzdane su, aktuelne, tačne, potpune, dostupne, zaštićene, proverljive, arhivirane i sačuvane. Dele se unutar organizacije u skladu sa preovlađujućim smernicama.

14. Organizacija interno saopštava informacije, uključujući ciljeve i odgovornosti za internu kontrolu, neophodne za podršku funkcionisanju interne kontrole.

Karakteristike:

14.1 Interna komunikacija. Subjekti interno komuniciraju o svojim ciljevima, izazovima, preduzetim radnjama i postignutim rezultatima, uključujući, ali ne ograničavajući se na ciljeve i odgovornosti interne kontrole.

14.2 Odvojene veze za komunikaciju, za slučajeve kao što su linije za prijavu odnosno "uzbunjivanje" su uspostavljene na nivou organizacije čime je osiguran protok informacija u slučajevima kada su uobičajeni kanali komunikacije neefikasni.

15. Organizacija komunicira sa spoljnim stranama o pitanjima koja utiču na funkcionisanje unutrašnje kontrole.

Karakteristike:

15.1 Eksterna komunikacija. Svi subjekti obezbeđuju da njihova eksterna komunikacija bude dosledna i relevantna za ciljnu publiku. Organizacija uspostavlja jasne odgovornosti za usklađivanje komunikacijskih aktivnosti subjekata sa prioritetima i narativom organizacija.

15.2 Komunikacija o internoj kontroli. Organizacija komunicira sa spoljnim stranama o funkcionisanju komponenti interne kontrole. Relevantne i blagovremene informacije se saopštavaju eksterno, uzimajući u obzir vreme, publiku i prirodu komunikacije, kao i zakonske, regulatorne i fiducijarne zahteve.

V AKTIVNOSTI PRAĆENJA

Kontinuirane i specifične procene se koriste da bi se utvrdilo da li je svaka od pet komponenti interne kontrole prisutna i funkcioniše. Kontinuirane procene, ugrađene u poslovne procese na različitim nivoima organizacije, obezbeđuju pravovremene informacije o svim nedostacima. Nedostaci se procenjuju i nedostaci se saopštavaju i ispravljaju na vreme, sa ozbiljnim problemima koji se prijavljuju po potrebi.

16. Organizacija bira, razvija i vrši stalne ili specifične procene kako bi utvrdila da li su komponente interne kontrole prisutne i da li funkcionišu.

Karakteristike:

16.1 Kontinuirane i specifične procene. Subjekti kontinuirano prate rad sistema interne kontrole pomoću alata koji omogućavaju identifikaciju nedostataka interne kontrole, registrovanje i procenu rezultata kontrola, kao i odstupanja i izuzetke kontrole. Tekuće procene su ugrađene u poslovne procese i prilagođene promenljivim uslovima. Pored toga, kada je potrebno, subjekti vrše posebne procene i internu reviziju, uzimajući u obzir promene u kontrolnom okruženju.

16.2 Dovoljno znanja i informacija. Osoblje koje vrši tekuće ili specifične procene ima dovoljno znanja i informacija da to uradi, posebno o obimu i potpunosti rezultata kontrola, odstupanja od kontrole i izuzetaka.

16.3 Procene zasnovane na riziku i periodične procene. Subjekti menjaju obim i učestalost specifičnih procena i interne revizije u zavisnosti od identifikovanih rizika. Specifične procene i interna revizija se vrše periodično kako bi se obezbedile objektivne povratne informacije.

17. Organizacija procenjuje i blagovremeno saopštava nedostatke interne kontrole onim Stranama koje su odgovorne za preduzimanje korektivnih mera, uključujući više rukovodstvo.

Karakteristike:

17.1 Nedostaci. Uz podršku koordinatora interne kontrole, rukovodioci razmatraju rezultate procena kako sistem interne kontrole funkcioniše u subjektu. Nedostaci se saopštavaju rukovodstvu i subjektima odgovornim za preduzimanje korektivnih radnji.

Izraz "nedostatak interne kontrole" označava nedostatak jedne ili više komponenti i relevantnog(ih) principa koji smanjuju verovatnoću za subjekt postigne svoje ciljeve. Postoji veliki nedostatak u sistemu interne kontrole ako rukovodstvo utvrdi da komponenta i jedan ili više relevantnih principa nisu prisutni ili ne funkcionišu ili da komponente ne funkcionišu zajedno. Kada postoji veći nedostatak, rukovodilac ne može zaključiti da je ispunio zahteve efikasnog Sistema interne kontrole. Da bi klasifikovao ozbiljnost nedostataka interne kontrole, rukovodstvo prosuđuje na osnovu relevantnih kriterija sadržanih u propisima, pravilima ili spoljnim standardima.

17.2 Korektivne radnje. Korektivne radnje blagovremeno preduzimaju članovi osoblja zaduženi za dotične procese, pod nadzorom njihovog rukovodstva. Uz podršku koordinatora interne kontrole, svaki rukovodilac prati i preuzima odgovornost za blagovremeno sprovođenje korektivnih radnji.

Aneks V MODEL ZA IZJAVE O UPRAVLJANJU

Ja, dolepotpisani (prezime, ime, zvanje ili funkcija), Nacionalni službenik za odobravanje (NAO) Republike Srbije za program (*naziv programa*)

na osnovu sprovođenja (*naziv programa*) tokom finansijske godine koja se završila 31. decembra (*godina*) (osim kada je drugačije predviđeno sektorskim sporazumom ili finansijskim sporazumom), na osnovu sopstvene ocene i svih informacija koje su mi dostupne, uključujući rezultate provera rukovodstva i revizije u vezi sa troškovima koji su uključeni u godišnje račune, godišnje finansijske izveštaje i izjavama za finansijsku godinu (*godina*),

i uzimajući u obzir svoje obaveze prema Okvirnom sporazumu o finansijskom partnerstvu između Evropske komisije i Republike Srbije o pravilima za sprovođenje finansijske pomoći Republici Srbiji u okviru Instrumenta za pretpriputnu pomoć (IPA III) od [datum],

ovim izjavljujem da su:

- informacije u godišnjim računima, godišnjim finansijskim izveštajima ili izjavama pravilno predstavljene, potpune i tačne,
- troškovi uneseni u godišnje račune, godišnje finansijske izveštaje ili izjave u skladu sa važećim zakonom i da su korišćeni za svoju namenu,
- sistem upravljanja i kontrole uspostavljen za program daje neophodne garancije u pogledu zakonitosti i pravilnosti osnovnih transakcija.

Potvrđujem da su nepravilnosti identifikovane u revizorskim i kontrolnim izveštajima vezanim za finansijsku godinu na odgovarajući način tretirane u godišnjim računima, godišnjim finansijskim izveštajima i izjavama.

Takođe potvrđujem da su troškovi koji su predmet tekuće procene njihove zakonitosti i pravilnosti isključeni iz godišnjih računa, godišnjih finansijskih izveštaja i izjava do zaključenja procene, radi mogućeg uključivanja u zahtev za plaćanje u narednoj finansijskoj godini.

Prikazano je adekvatno praćenje nedostataka u sistemu upravljanja i kontrole koji su prijavljeni u tim izveštajima ili je praćenje u toku vezano za sledeće potrebne korektivne radnje: (*Navešti koje korektivne radnje su još uvek u toku na dan potpisivanja izjave*).

Takođe potvrđujem da postoje efikasne i proporcionalne mere protiv prevara i da one uzimaju u obzir rizike identifikovane u tom smislu.

Na kraju potvrđujem da mi nije poznato postojanje nekog neobelođanjenog pitanja u vezi sa sprovođenjem programa koje bi moglo naneti štetu ugledu programa.

[Odeljak za napomene treba biti uključen gde god se smatra potrebnim.]

(Mesto i datum izdavanja)

Potpis

(Ime i prezime i zvanje ili funkcija)

Aneks G MODEL GODIŠNJEG IZVEŠTAJA O REVIZORSKOJ AKTIVNOSTI¹

koji se upućuje:

- Evropskoj komisiji
- Vladi Republike Srbije
- sa kopijom Nacionalnom IPA koordinatorskom (NIPAK) Republike Srbije i
- sa kopijom Nacionalnom službeniku za odobravanje (NAO) Republike Srbije

¹ U skladu sa članom 63. stav 2. Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu

1. UVOD

1.1 Identifikacija Revizorskog organa i drugih organa koji su bili uključeni u pripremu izveštaja.

1.2 Referentni period (tj. finansijska godina i period od 12 meseci od 1. jula... (*godine*) do 30. juna... (*godine*), osim ako je drugačije predviđeno sektorskim ili finansijskim sporazumom), i obim revizija (uključujući priznate troškove prijavljene Komisiji za predmetni period).

1.3 Identifikacija programa/akcije/sektora obuhvaćenih izveštajem i njegovog/njihovih Upravljačkog organa i Posredničkih tela.

1.4 Opis preduzetih koraka za pripremu izveštaja i sastavljanje revizorskog mišljenja.

2. ZNAČAJNE PROMENE U SISTEMIMA UPRAVLJANJA I KONTROLE

2.1 Detalji o svim značajnijim promenama u sistemima upravljanja i kontrole i potvrda njihove usklađenosti sa članom 8. Uredbe Komisije o sprovođenju (EU) 2021/2236 na osnovu revizorskog rada koji je obavio Revizorski organ.

2.2 Datumi od kojih se ove promene primenjuju, datumi obaveštenja o promenama Revizorskom organu, kao i uticaj ovih promena na rad revizije treba da budu naznačeni.

3. PROMENE U STRATEGIJI REVIZIJE

3.1 Detalji svih promena unetih u strategiju revizije i srodna objašnjenja. Treba naročito navesti bilo kakvu promenu metode uzorkovanja koja se koristi za reviziju poslovanja (videti Odeljak 5).

3.2 Revizorski organ pravi razliku između izmena nastalih u kasnijoj fazi, koje ne utiču na rad obavljen tokom referentnog perioda i izmena nastalih tokom referentnog perioda, koje utiču na rad i rezultate revizije.

Uključene su samo promene u poređenju sa prethodnom verzijom strategije revizije.

4. REVIZIJA SISTEMA

4.1 Detalji o organima/telima koja su izvršila revizije sistema, uključujući i sam Revizorski organ.

4.2 Tabela sa pregledom izvršenih revizija, uz navođenje organa/tela koji su podvrgnuti reviziji, procena ključnih zahteva za svaki organ/telo, obuhvaćena ² pitanja i poređenja sa planiranim revizijama. Pregled uključuje program (referencu/naziv), organ/telo koji je izvršio reviziju sistema, datum revizije, obim revizije uključujući ograničenja u obimu i organe/tela koji su bili predmet revizije. Horizontalne tematske revizije takođe se prikazuju u ovom Odeljku.

² Pitanja treba da odgovaraju onima navedenim u strategiji revizije (ali ne isključivo), kao što su provere kvaliteta menadžmenta, uključujući i u vezi sa poštovanjem javnih nabavki. Državna pomoć, ekološki zahtevi, jednake šanse. Implementacija finansijskih instrumenata, efikasnost IT sistema, izveštavanje o isplatama i povraćajima. Sprovođenje procene rizika od prevare; pouzdanost podataka koji se odnose na indikatore i prekrtnice i na napredak Programa u postizanju njegovih ciljeva.

Period revizije	1. Program (referenca/zvanje)	2. Revizorski organ ³	3. Telo (i) predmet revizije	4. Datum revizije ⁴	5. Obim revizije ⁵	6. Glavni nalazi i zaključci	7. Problemi sistemskog karaktera i preduzete mere	8. Procenjen finansijski uticaj (ako je primenljivo)	9. Stanje praćenja (zatvoreno/ ili ne)

³ Spisak organa koji su izvršili reviziju sistema, uključujući i sam Revizorski organ.

⁴ Datum rada revizije na terenu.

⁵ Organi koji su predmet revizije, horizontalna tematika koja je predmet revizije, ograničenja u obimu, ...

4.3 Opis osnove za izvršene revizije, uključujući upućivanje na primenljivu strategiju revizije, a posebno na metodologiju procene rizika i rezultate koji su doveli do uspostavljanja plana revizije za revizije sistema. Ako je procena rizika revidirana, to treba da bude opisano u gornjem odeljku 3. koji pokriva promene u strategiji revizije.

4.4 Opis glavnih nalaza i zaključaka izvedenih iz revizija sistema, uključujući revizije usmerene na specifične tematske oblasti.

4.5 Indikacije o tome da li se neki identifikovani problemi smatraju da su sistemskog karaktera, detalji preduzetih mera, uključujući kvantifikaciju neregularnih troškova i sva povezana finansijska prilagođavanja/korekcije koje su urađene.

4.6 Informacije o praćenju preporuka revizije iz revizija sistema iz prethodnih godina.

4.7 Opis (gde je primenljivo) specifičnih nedostataka u vezi sa upravljanjem finansijskim instrumentima, otkrivenih tokom revizija sistema i naknadnih radnji koje je preduzeo korisnik IPA III da bi otklonio ove nedostatke.

4.8 Nivo sigurnosti dobijen nakon revizije sistema (nizak/prosečan/visok) i obrazloženje.

5. REVIZIJA OPERACIJA

5.1 Informacija o identifikovanim organima/telima koja su izvršila reviziju operacija, uključujući Revizorski organ.

5.2 Opis primenjene metodologije uzorkovanja i informacije o tome da li je metodologija u skladu sa strategijom revizije.

5.3 Indikacija parametara uzorkovanja i druge informacije za statističke ili nestatističke procedure uzorkovanja, osnovne kalkulacije za odabir uzorka (u formatu koji omogućava razumevanje osnovnih koraka koji su preduzeti, u skladu sa specifičnom metodom uzorkovanja) i objašnjenje stručne ocene koja je primenjena.

Informacije treba da sadrže: nivo materijalnosti, nivo pouzdanosti, jedinicu uzorkovanja, očekivanu stopu greške, interval uzorkovanja, standardnu devijaciju, vrednost populacije, veličinu populacije, veličinu uzorka i informacije o stratifikaciji.

5.4 Usklađivanje priznatih troškova prijavljenih Komisiji za period od 12 meseci i populacije iz koje je uzet slučajni uzorak. Stavke usaglašavanja uključuju negativne stavke u kojima su izvršena finansijska prilagođavanja/korekcija, kao i razlike između iznosa prijavljenih u evrima i iznosa u valuti korisnika IPA III, gde je relevantno.

5.5 Tamo gde ima negativnih stavki, potvrda da su tretirani kao posebna populacija. Analiza glavnih rezultata revizija ovih jedinica, odnosno fokusiranje na verifikaciju da li iznosi odgovaraju odlukama o primeni finansijskih prilagođavanja/korekcija (koje su doneli korisnik IPA III ili Komisija) i usaglašavanje sa iznosima uključanim u račune kao povučenim i povraćenim/treba da budu povraćeni.

5.6 Kada se koristi nestatistički metod uzorkovanja, navesti razloge za korišćenje metode, procenat jedinica uzorkovanja/troškova priznatih obuhvaćenih revizijom, preduzete korake da se obezbedi slučajnost uzorka imajući u vidu da uzorak mora da bude reprezentativan. Pored toga, definisati korake koji su preduzeti da bi se obezbedila dovoljna veličina uzorka koji će omogućiti Revizorskom organu da sačini validno revizorsko mišljenje. Ukupna (projektovana) stopa greške se takođe izračunava tamo gde je korišćena nestatistička metoda uzorkovanja.

5.7 Tabela sa pregledom (videti Odeljak 9), raščlanjena gde je to primenljivo po svakom programu, sa naznakom priznatih troškova i izvršenih plaćanja prijavljenih Komisiji, priznatih troškova koji su revidirani i identifikovanih grešaka.

Informacije koje se odnose na nasumični uzorak razlikuju se od onih koje se odnose na druge uzorke ako je primenljivo (npr. komplementarni uzorci zasnovani na riziku).

5.8 Analiza glavnih nalaza revizije poslovanja, koja opisuje:

a) broj revidiranih jedinica uzorka, odgovarajući iznos;

b) iznos i vrstu greške prema jedinici uzorkovanja⁶;

v) ukupne greške⁷;

g) prirodu pronađenih grešaka⁸;

d) osnovne uzroke, predložene korektivne mere, uključujući one koje imaju za cilj da poboljšaju sistem upravljanja i kontrole i uticaj na revizorsko mišljenje.

5.9 Detalji o ukupnoj stopi greške⁹ i stopi preostale greške¹⁰. Indikacija gornje granice stope greške (gde je primenljivo).

Indikacija ukupne stope stratuma i stopa¹¹ preostalih grešaka, pratećih nedostataka, nepravilnosti u iznosima i uticaja na revizorsko mišljenje.

Osnovni proračuni za ukupnu stopu greške i stopu preostale greške, u formatu koji omogućava razumevanje osnovnih preduzetih koraka, u skladu sa specifičnom metodom uzorkovanja koja se koristi.

5.10 Poređenje ukupne stope greške i stope preostale greške sa nivoom materijalnosti od 2%, kako bi se utvrdilo da li je populacija materijalno pogrešno prikazana i uticaj na revizorsko mišljenje.

5.11 Detalji o svim finansijskim prilagođavanjima/korekcijama u vezi sa periodom od 12 meseci sprovedenim pre podnošenja godišnjih finansijskih izveštaja ili izveštaja/godišnjih računa Komisiji, kao posledica revizija operacija, uključujući paušalne ili ekstrapolirane prilagođavanja/korekcije.

5.12 Detalji o tome da li su identifikovani problemi smatrani sistemskim po prirodi i preduzete mere, uključujući kvantifikaciju priznatih neregularnih troškova i sva povezana finansijska prilagođavanja/korekcije.

5.13 Informacije o praćenju revizija poslovanja sprovedenih u prethodnim godinama, posebno o ozbiljnim nedostacima sistemske prirode. Revizija prethodno prijavljenih stopa preostalih grešaka, kao rezultat svih naknadnih korektivnih radnji.

5.14 Informacije o rezultatima revizije komplementarnog (npr. zasnovanog na riziku) uzorka, ako postoji.

5.15 Opis (gde je primenljivo) specifičnih nedostataka ili nepravilnosti u vezi sa finansijskim instrumentima. Tamo gde je primenljivo, navođenje stope greške uzorka u vezi sa revidiranim finansijskim instrumentima.

5.16 Zaključci izvedeni iz rezultata revizija u pogledu delotvornosti sistema upravljanja i kontrole.

⁶ Proizvoljne, sistemske, sa greškom

⁷ "Ukupne greške" označavaju sumu projektovanih proizvoljnih grešaka i, ukoliko je primenljivo, sistemskih grešaka i nekorigovanih anomalijskih grešaka.

⁸ Na primer: kvalifikovanost, javne nabavke, državna pomoć

⁹ "Ukupna stopa greške" označava iznos ukupnih grešaka podeljen iznosom populacije.

¹⁰ "Stopa preostale greške" označava iznos ukupne greške umanjen za finansijske korekcije primenjeno od strane IPA III korisnice (pomenute u odeljku 5.11), podeljen iznosom populacije.

¹¹ Stopa greške stratuma treba da bude obelodanjena u slučajevima gde se primenjuje stratifikacija, koja pokriva pod-populacije sa sličnim karakteristikama, stavke visokih vrednosti, programe (u slučajevima grupisanja programa).

6. REVIZIJA GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA ILI IZJAVA/GODIŠNJIH RAČUNA

6.1 Navođenje organa/tela koji su izvršili revizije godišnjih finansijskih izveštaja ili izjava/godišnjih računa.

6.2 Opis revizorskog pristupa koji se koristi za verifikaciju da su godišnji finansijski izveštaji ili izjave/godišnji računi potpuni, tačni i istiniti. Ovo uključuje upućivanje na revizijski rad obavljen u kontekstu revizija sistema, revizija operacija i dodatnih verifikacija izvršenih na godišnjim finansijskim izveštajima ili izjavama/godišnjim računima.

6.3 Zaključci izvedeni iz revizija u vezi sa potpunosti, tačnošću i istinitošću godišnjih finansijskih izveštaja ili izjava/godišnjih računa, uključujući indikaciju o izvršenim finansijskim prilagođavanjima/ispravkama i prikazanim u godišnjim finansijskim izveštajima ili izjavama/godišnjim računima kao praćenje ovih zaključaka.

6.4 Indikacija da li se identifikovani problemi smatraju sistemskim po prirodi i preduzete mere.

7. OSTALE INFORMACIJE

7.1 Procena Revizorskog organa o slučajevima sumnje na prevaru otkrivenih u kontekstu njihovih revizija (i slučajeva koje su prijavila druga nacionalna tela ili tela Unije, a u vezi sa operacijama koje revidira Revizorski organ), zajedno sa preduzetim merama. Informacije o broju slučajeva, težini i ugroženim iznosima, ako su poznati.

7.2 Naknadni događaji su se desili nakon isteka perioda od 12 meseci i pre dostavljanja godišnjeg izveštaja o revizijskoj aktivnosti Komisiji i uzeti u obzir prilikom utvrđivanja nivoa uverenja i mišljenja od strane Revizorski organ.

7.3 Sve druge informacije koje Revizorski organ smatra relevantnim i važnim za saopštavanje Komisiji, posebno da bi se opravdalo mišljenje revizije.

8. OPŠTI NIVO UVERAVANJA

8.1 Indikacija ukupnog nivoa uveravanja o pravilnom funkcionisanju sistema upravljanja i kontrole, i objašnjenje o tome kako je nivo dobijen kombinacijom rezultata revizija sistema i revizije operacija. Tamo gde je relevantno, Revizorski organ će takođe uzeti u obzir rezultate drugog obavljenog revizijskog rada na nacionalnom nivou ili u Uniji.

8.2 Procena svih ublažavajućih radnji koje nisu povezane sa finansijskim prilagođavanjima/korekcijama koje su sprovedene, primenjenim finansijskim prilagođavanjima/korekcijama i procena potrebe za bilo kakvim dodatnim korektivnim merama, kako iz perspektive poboljšanja sistema upravljanja i kontrole, tako i uticaja na budžet Unije.

9. TABELA ZA PRIJAVLJENE PRIZNATE TROŠKOVE, IZVRŠENA PLAĆANJA I OBAVLJENE REVIZIJE OPERACIJ

Program (referenca/naslov)	A Izvršena plaćanja saopštena Komisiji za period od 12 meseci	B Priznati troškovi saopšteni Komisiji za period od 12 meseci ¹	V Priznati troškovi u vezi sa periodom od 12 meseci koji je revizorski pregledan za slučajni uzorak	G Ukupan broj jedinica u populaciji	D Broj jedinica koje se uzorkuju za slučajan uzorak	Đ Iznos neredovnih troškova priznatih u slučajnom uzorku	E Stopa ukupne greške ²	Ž Prilagođavanja provedena kao rezultat stope ukupne greške	Z Ukupna stopa preostale greške	I Ostali priznati troškovi koji su predmet revizije ³	J Iznos neredovnih troškova priznatih u drugim troškovima koji su priznati i predmet revizije	K Ukupni priznati troškovi saopšteni Komisiji, kumulativno	L Ukupni priznati troškovi, predmet revizije, kumulativno
			Iznos ⁴ % ⁵				%		%				

¹ Kolona "B" odnosi se na populaciju iz koje je uzet nasumični uzorak, odnosno na ukupan iznos priznatih troškova prijavljenih Komisiji za period od 12 meseci od 1. jula (godina) do 30. juna (godina), osim ako je drugačije predviđeno u sektorskom sporazumu ili finansijskom sporazumu. Tamo gde je primenljivo, objašnjenja će biti data u odeljku 5.4.

² Ukupna stopa greške se izračunava pre nego što se primene bilo kakva finansijska prilagođavanja u odnosu na revidirani uzorak ili populaciju iz koje je nasumični uzorak izvučen. Kada nasumični uzorak pokriva više od jednog programa, ukupna stopa greške (izračunata) predstavljena u koloni "G" odnosi se na celu populaciju. Kada se koristi stratifikacija, dodatne informacije po stratumu će biti izložene u odeljku 5.9.

³ Kolona "I" odnosi se na priznate troškove, predmet revizije, u kontekstu komplementarnog uzorka.

⁴ Iznos priznatih troškova predmet revizije (u slučaju da se primenjuje poduzorak, samo iznos priznatih troškova efektivno revidiranih, biće uključen u ovu kolonu)

Aneks D MODEL GODIŠNJEG REVIZORSKOG MIŠLJENJA¹

Upućeno

- Evropskoj komisiji
- Vladi Republike Srbije
- kopija Nacionalnom IPA koordinatorskom (NIPAK) Republike Srbije i
- kopija Nacionalnom službeniku za odobravanje (NAO) Republike Srbije ,

¹ U skladu sa članom 63 stav 1 Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu

UVOD

Ja, dolepotpisano lice, šef Revizorskog organa Republike Srbije nezavisan u smislu člana 9. stav 1. Aneksa A Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu izvršio sam reviziju:

- (i) potpunosti, tačnosti i istinitosti godišnjih finansijskih izveštaja ili izjava i osnovnih godišnjih računa za finansijsku godinu (*godina*),
- (ii) zakonitosti i regularnosti troškova, koje je NAO prijavio Komisiji, za period od 12 meseci od 1. jula... (*godina*) do 30. juna... (*godina*), osim kada je drugačije predviđeno sektorskim ili finansijskim sporazumom,
- (iii) funkcionisanja sistema upravljanja i kontrole, i verifikovao izjavu o upravljanju vezano za finansijsku godinu (*godina*),

u vezi sa programom..... [referenca/naslov programa] ("program"), radi iznošenja revizorskog mišljenja u skladu sa članom 63. stav 1. Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu.

ODGOVORNOSTI NACIONALNOG SLUŽBENIKA ZA ODOBRAVANJE

NAO je prema članu 4. stav 2. Aneksa A Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu, odgovoran za uspostavljanje i funkcionisanje sistema upravljanja i kontrole IPA III u korisniku IPA III.

Pored toga, NAO je uz podršku Računovodstvenog tela odgovoran da potvrdi potpunost, tačnost i istinitost finansijskih izveštaja ili izjava osnovnih računa dostavljenih Komisiji u skladu sa zahtevom iz člana 61. stav 5. Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu.

Štaviše, u skladu sa članom 4. stav 1. Aneksa A Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu, NAO snosi ukupnu odgovornost za zakonitost i regularnost troškova.

ODGOVORNOSTI REVIZORSKOG ORGANA

Kao što je utvrđeno članom 63. stav 1. Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu, moja odgovornost je da nezavisno izrazim mišljenje o potpunosti, tačnosti i istinitosti godišnjih finansijskih izveštaja ili izjava i osnovnih godišnjih računa, bez obzira da li su troškovi prijavljeni Komisiji, da li su zakoniti i regularni i da li uspostavljeni sistemi upravljanja i kontrole funkcionišu na odgovarajući način.

Moja odgovornost je takođe da uključim u mišljenje izjavu o tome da li rad revizije dovodi u sumnju tvrdnje iznete u izjavi o upravljanju.

Revizije u pogledu programa su sprovedene u skladu sa strategijom revizije i u skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima revizije. Ovi standardi zahtevaju da Revizorski organ poštuje etičke zahteve, planira i obavlja reviziju kako bi se steklo razumno uverenje za potrebe davanja revizorskog mišljenja.

Revizija uključuje sprovođenje procedura za dobijanje dovoljnih i odgovarajućih dokaza koji podržavaju mišljenje dato u nastavku. Procedure koje se sprovode zavise od profesionalne procene revizora, uključujući procenu rizika od materijalne neusaglašenosti, bilo zbog prevare ili greške. Sprovedene revizorske procedure su one za koje smatram da su odgovarajuće u datim okolnostima.

Verujem da su prikupljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući da obezbede osnovu za moje mišljenje, [u slučaju da postoji bilo kakvo ograničenje izvedenih iz revizija u vezi sa programom prikazan je u priloženom godišnjem izveštaju obima:] osim onih koji su pomenuti u odeljku "Ograničenje obima".

Pregled glavnih nalaza o revizorskim aktivnostima u skladu sa članom 63. stav 2. Sporazuma.

OGRAIČENJE OBIMA

Ili

Nije bilo nikakvih ograničenja u obimu revizije.

Ili

Obim revizije je bio ograničen sledećim faktorima:

- (a)...
- (b)...
- (v)....

[Navedi bilo kakvo ograničenje obima revizije, na primer, nedostatak prateće dokumentacije, slučajeve u pravnom postupku i procenu u odeljku "Kvalifikovano mišljenje", iznose troškova i doprinosa Unije na koje deluje uticaj ograničenja obima na revizorsko mišljenje. Dalja objašnjenja u vezi sa tim će biti data u godišnjem izveštaju o revizorskim aktivnostima, prema potrebi.]

MIŠLJENJE

Ili

(Mišljenje bez kvalifikacije)

Prema mom mišljenju i na osnovu obavljene revizije:

- Godišnji finansijski izveštaji ili izjave/godišnji računi pružaju istinitu i poštenu sliku,
- Troškovi prijavljeni Komisiji su u skladu sa zakonom i redovni
- Uspostavljeni sistemi upravljanja i kontrole pravilno funkcionišu.

Obavljeni rad revizije ne dovodi u sumnju tvrdnje date u izjavi o upravljanju.

Ili

(Mišljenje sa kvalifikacijom)

Prema mom mišljenju i na osnovu obavljene revizije:

- Godišnji finansijski izveštaji ili izjave/godišnji računi pružaju istinitu i poštenu sliku [tamo gde se kvalifikacija primenjuje na godišnje finansijske izveštaje ili izjave/godišnje račune, dodaje se sledeći tekst] osim u pogledu sledećih aspekata:

Uticaj kvalifikacije je ograničen [ili značajan] i odgovara [iznos u EUR i %] ukupnih troškova uključenih u godišnje finansijske izveštaje ili izjave/godišnje račune. Na taj način je doprinos Zajednice ugrožen za [iznos u EUR].

- troškovi prijavljeni Komisiji su zakoniti i regularni [gde se kvalifikacija odnosi na zakonitost i pravilnost, dodaje se sledeći tekst] osim sledećih aspekata:

Uticaj kvalifikacije je ograničen [ili značajan] i odgovara [iznos u EUR i %] od ukupno prijavljenih troškova. Doprinos Zajednice je na taj način ugrožen za [iznos u EUR].

- uspostavljeni sistemi upravljanja i kontrole funkcionišu ispravno [tamo gde se kvalifikacija primenjuje na sisteme upravljanja i kontrole, dodaje se sledeći tekst] osim sledećih aspekata²

Uticaj kvalifikacije je ograničen [ili značajan] i odgovara [iznos u EUR i %] od ukupno prijavljenih troškova. Doprinos Zajednice je na taj način ugrožen za [iznos u EUR].

Obavljena revizija ne dovodi/dovodi [brisati po potrebi] u sumnju tvrdnje iznete u izjavi o upravljanju.

[Tamo gde obavljena revizija dovodi u sumnju tvrdnje iznesene u izjavi o upravljanju, Revizorski organ će obelodaniti u ovom stavu aspekte koji vode ovom zaključku.]

Ili

(Negativno mišljenje)

Prema mom mišljenju i na osnovu obavljene revizije:

- godišnji finansijski izveštaji ili izjave/godišnji računi daju/ne daju [izbrisati po potrebi] istinit i pošten prikaz; i/ili
- troškovi prijavljeni Komisiji jesu/nisu [brisati po potrebi] zakoniti i regularni; i/ili
- sistemi upravljanja i kontrole koji su postavljeni funkcionišu/ne funkcionišu [brisati po potrebi] kako treba.

Ovo negativno mišljenje se zasniva na sledećim aspektima:

- u vezi sa materijalnim pitanjima koja se odnose na godišnje finansijske izveštaje ili izjave/godišnje račune:

odnosno [brisati po potrebi]

- u vezi sa materijalnim pitanjima koja se odnose na zakonitost i regularnost troškova prijavljenih Komisiji:

odnosno [brisati po potrebi]

- u vezi sa materijalnim pitanjima koja se odnose na sisteme upravljanja i kontrole ³:

Obavljeni rad revizije dovodi u sumnju tvrdnje date u izjavi o upravljanju za sledeće aspekte:

[Revizorski organ takođe može da uključi isticanje nekog pitanja, bez uticaja na njegovo mišljenje, kako je utvrđeno međunarodno prihvaćenim standardima revizije. Odricanje od mišljenja može se predvideti u izuzetnim slučajevima⁴.]

Datum:

Potpis:

² U slučaju da su ugroženi sistem upravljanja i kontrole, telo ili tela i aspekt(i) njihovih sistema koji nisu bili u skladu sa zahtevima i/ili nisu pravilno funkcionisali biće identifikovani u mišljenju, osim kada su ove informacije već jasne. Obelodanjeno u godišnjem izveštaju o revizijskim aktivnostima, a stav mišljenja se odnosi na posebne odeljke ovog izveštaja gde su takve informacije obelodanjene.

³ U slučaju da su ugroženi sistem upravljanja i kontrole, telo ili tela i aspekt(i) njihovih sistema koji nisu bili u skladu sa zahtevima i/ili nisu pravilno funkcionisali biće identifikovani u mišljenju, osim kada su ove informacije već jasne. Obelodanjeno u godišnjem izveštaju o revizijskim aktivnostima, a stav mišljenja se odnosi na posebne odeljke ovog izveštaja gde su takve informacije obelodanjene.

⁴ Ovi izuzetni slučajevi treba da se odnose na nepredvidive, spoljne faktore koji su van nadležnosti Revizorski organ

Aneks D MODEL MIŠLJENJA REVIZIJE O ZAVRŠNOM IZVEŠTAJU O TROŠKOVIMA¹

Upućeno

- Evropskoj komisiji

-
- Vladi Republike Srbije
 - kopija Nacionalnom IPA koordinatorskom (NIPAK) Republike Srbije i
 - kopija Nacionalnom službeniku za odobravanje (NAO) Republike Srbije

¹ *Shodno članu 63. stav 4. Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu*

UVOD

Ja, dolepotpisano lice, šef Revizorskog organa Republike Srbije, funkcionalno nezavisno u smislu člana 9. stav 1. Aneksa A Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu, izvršio sam reviziju završnog izveštaja o troškovima za program (referenca/naslov), koji je sastavljen pod odgovornošću NAO u skladu sa članom 61. stav 4. Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu, radi davanja revizorskog mišljenja u skladu sa članom 63. stav 4. Sporazuma.

Revizija je obavljena u skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima revizije

[navesti standarde koji su korišćeni].

i verujem da obavljena revizija pruža razumnu osnovu za moje mišljenje.

OBIM REVIZIJE

Revizija u vezi sa programom je obavljena u skladu sa strategijom revizije i prikazana je u priloženom konačnom izveštaju o revizorskim aktivnostima prema članu 63. stav 5. Sporazuma.

Ili

Nije bilo nikakvog ograničenja u obimu revizije.

Ili

Obim revizije je bio ograničen sledećim faktorima:

- (a)...
- (b)...
- (v)...

[Navedi bilo kakvo ograničenje obima revizije, na primer nedostatak prateće dokumentacije, slučajeve u pravnom postupku i procenu u odeljku "Kvalifikovano mišljenje", iznose troškova i doprinosa Unije na koje utiče i uticaj ograničenja obima na revizorsko mišljenje. Dalja objašnjenja u vezi sa tim će se dati u konačnom izveštaju o revizorskoj aktivnosti, prema potrebi].

MIŠLJENJE

Ili

(Mišljenje bez kvalifikacije)

Prema mom mišljenju i na osnovu obavljene revizije:

- Troškovi uključeni u završnom izveštaju o troškovima i u konačnom zahtevu za isplatu su zakoniti i regularni,
- konačni zahtev za isplatu je validan,
- prikazane finansijske informacije su tačne.

Ili

(Mišljenje sa kvalifikacijom)

Prema mom mišljenju i na osnovu obavljene revizije:

- troškovi uključeni u završnom izveštaju o troškovima i u konačnom zahtevu za isplatu su zakoniti i regularni,
- konačni zahtev za isplatu je validan,
- prikazane finansijske informacije su tačne osim kada se radi o sledećim aspektima ²:

Uticaj kvalifikacije je ograničen [ili značajan] i odgovara [iznos u EUR i %] ukupnih troškova uključenih u završni izveštaj o troškovima i konačni zahtev za plaćanje. Doprinos Zajednice je na taj način ugrožen za[Iznos u EUR].

Ili

(Negativno mišljenje)

Prema mom mišljenju i na osnovu obavljene revizije:

- troškovi uključeni u završni izveštaj o troškovima i u konačnom zahtevu za isplatu nisu zakoniti i regularni, i/ili
- konačni zahtev za isplatu nije validan, i/ili
- predstavljene finansijske informacije nisu tačne.

Ovo negativno mišljenje se zasniva na sledećim aspektima ³:

[Revizorski organ takođe može da uključi pitanja na koja treba staviti akcenat, bez uticaja na njegovo mišljenje, kako je utvrđeno međunarodno prihvaćenim standardima revizije. Odricanje od mišljenja može se predvideti u izuzetnim slučajevima⁴.]

Datum:

Potpis:

² U slučaju da su ugroženi sistemi upravljanja i kontrole, telo ili tela i aspekt(i) njihovih sistema koji nisu bili u skladu sa zahtevima i/ili nisu funkcionisali kako treba, biće identifikovani u mišljenju, osim kada su ove informacije već jasno obelodanjene u završnom izveštaju o revizorskoj aktivnosti, a stav mišljenja se odnosi na poseban(e) odeljak(e) ovog izveštaja gde su takve informacije obelodanjene.

³ U slučaju da su ugroženi sistem upravljanja i kontrole, telo ili tela i aspekt(i) njihovih sistema koji nisu bili u skladu sa zahtevima i/ili nisu pravilno funkcionisali biće identifikovani u mišljenju, osim kada su ove informacije već jasno obelodanjene u godišnjem izveštaju o revizorskoj aktivnosti, a stav mišljenja se odnosi na posebne odeljke ovog izveštaja gde su takve informacije obelodanjene.

⁴ Ovi izuzetni slučajevi treba da se odnose na nepredvidive, spoljne faktore koji su van nadležnosti Revizorski organ

Aneks E

MODEL STRATEGIJE ZA REVIZIJU¹

1. UVOD

1.1 Identifikacija jednog ili više programa² (referenca/naslov) i perioda obuhvaćenog strategijom revizije.

1.2 Identifikacija Revizorskog organa odgovornog za izradu, praćenje i ažuriranje strategije revizije i svih drugih organa koja su dali doprinos ovom dokumentu.

1.3 Pozivanje na status Revizorskog organa i tela u kome se on nalazi.

1.4 Pozivanje na izjavu o misiji, povelju o reviziji ili nacionalno zakonodavstvo (gde je primenjivo) koje utvrđuje funkcije i odgovornosti Revizorskog organa i drugih organa koji vrše revizije u okviru njihove odgovornosti.

1.5 Potvrda Revizorskog organa da organi koji vrše revizije imaju potrebnu funkcionalnu i organizacionu nezavisnost.

¹ Shodno članu 9. stav 4. Aneksa A Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu

² Navesti programe obuhvaćene zajedničkim upravljanjem i sistemom kontrole u slučaju da se jedna strategija revizije priprema za nekoliko programa.

2. PROCENA RIZIKA

2.1 Objašnjenje metoda procene rizika koji je korišćen, uključujući;

- navođenje faktora rizika uzetih u obzir uključujući one za tematske oblasti navedene u odeljku 3.2.2,
- korišćeno bodovanje rizika,
- stepen do kojeg su rezultati prethodnih Revizorskih organa i sistema uzeti u obzir.

2.2 Interne procedure za ažuriranje procene rizika.

2.3 Identifikacija kontrola na tri nivoa:

- prvi nivo kontrola koje vrše IPA administrativne strukture,
- drugi nivo kontrola s jedne strane, kroz sistem interne kontrole i s druge strane, kroz funkciju interne revizije,
- visok nivo praćenja, koji se sprovodi kroz funkciju uveravanja od strane NAO.

3. METODOLOGIJA

3.1 Pregled

3.1.1 Upućivanje na međunarodno prihvaćene standarde revizije koje će Revizorski organ primenjivati za svoje obavljanje revizije.

3.1.2 Informacije o tome kako će Revizorski organ dobiti uveravanje u vezi sa programom (programima) (opis glavnih blokova - vrste revizija i njihov obim).

3.1.3 Indikacija postojećih procedura za sastavljanje godišnjeg izveštaja o revizorskim aktivnostima i revizorskog mišljenja koji se dostavljaju Komisiji u skladu sa članom 63. st. 1. i 2. Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu.

3.1.4 Upućivanje na revizorske priručnike ili procedure i kratak opis glavnih koraka u revizorskim poslovima, kao što su:

- planiranje revizija,
- obavljanje revizija i prikupljanje dokaza,
- ocena dokaza i formiranje zaključaka, uključujući klasifikacijski tretman otkrivenih grešaka,
- izveštavanje (uključujući kontradiktornu proceduru sa subjektom revizije),
- procesi praćenja,
- aranžmani za kontrolu kvaliteta za rad Revizorskog organa.

3.2 Revizije sistema:

3.2.1 Identifikacija tela/strukture koje će biti predmet revizije, kao i relevantnih ključnih kontrolnih elemenata u kontekstu revizija sistema.

3.2.2 Gde je primenjivo, upućivanje na organ revizije na koji se organ revizije oslanja za vršenje ovih revizija.

3.2.3 Indikacija bilo kakvih revizija sistema usmerenih na specifične tematske oblasti ili organe, kao što su:

- kvalitet selekcije projekata i verifikacije upravljanja,
- kvalitet i kvantitet administrativnih i rukovodstvenih verifikacija na licu mesta u pogledu važećih zakona kao što su pravila o javnim nabavkama, pravila o državnoj pomoći, jednake šanse ili zahtevi za životnu sredinu,

- uspostavljanje i sprovođenje finansijskih instrumenata na nivou organa koji implementiraju finansijske instrumente (gde je primenjivo),
- funkcionisanje i bezbednost elektronskih sistema i njihova povezanost sa IT sistemom(ima) Komisije,
- pouzdanost podataka koji se odnose na pokazatelje, prekretnice i napredak programa u postizanju njegovih ciljeva,
- prijavljivanje povlačenja i povraćaja,
- sprovođenje delotvornih i proporcionalnih mera za borbu protiv prevara koje su potkrepljene procenom rizika od prevare.

3.3 Revizije operacija:

3.3.1 Kratak opis (sa upućivanjem na specifikaciju internog dokumenta) metodologije uzorkovanja koja će se koristiti.

3.3.2 Tamo gde je primenjivo, opis pristupa nestatističkog uzorkovanja koji omogućava Revizorskom organu da sačini validno revizorsko mišljenje.

3.3.3 Opis drugih specifičnih procedura koje postoje za revizije operacija, naime, u vezi sa klasifikacijom i tretmanom otkrivenih grešaka, uključujući sumnju na prevare (sa upućivanjem na priručnike za reviziju ili procedure u kojima je ovo pitanje navedeno).

3.3.4 Specifični aspekti u vezi sa revizijom finansijskih instrumenata, ako je primenjivo.

3.4 Revizije godišnjih finansijskih izveštaja ili izjava/godišnjih računa:

Opis pristupa revizije za reviziju godišnjih finansijskih izveštaja ili izjava/godišnjih računa.

3.5 Verifikacija izjave o upravljanju.

Opis procedura revizije uključenih u verifikaciju tvrdnji sadržanih u izjavi o upravljanju, za potrebe mišljenja revizora.

4. PLANIRAN RAD REVIZIJE

4.1 Opis i pravdanje revizorskih prioriteta i ciljeva u odnosu na sledeću finansijsku godinu i još dve naredne finansijske godine, zajedno sa objašnjenjem povezanosti rezultata procene rizika sa planiranim radom revizije.

4.2 Indikativni raspored revizija sistema, uključujući revizije usmerene na specifične tematske oblasti i praćenje nalaza prethodnih revizija, u odnosu na sledeću finansijsku godinu i još dve naredne finansijske godine, kako sledi:

Organi/tela ili posebne tematske oblasti koje treba revidirati	Program (referenca/naslov)	Rezultat upravljanja rizikom	Cilj i obim revizije 20xx	Cilj i obim revizije 20xx	Cilj i obim revizije 20xx

5. SREDSTVA

5.1 Organizaciona šema Revizorskog organa.

5.2 Indikacija planiranih sredstava koja će se dodeliti u odnosu na sledeću godinu i još dve naredne finansijske godine (uključujući informacije o bilo kakvom predviđenom spoljnom izvoru (sredstava) i njihovom obimu, gde je prikladno).

Indikacija kvalifikacija i iskustva potrebnih za osoblje koje obavlja revizije, kao i zahteva za obuku.

Aneks Ž IZVEŠTAVANJE O NEPRAVILNOSTIMA UKLJUČUJUĆI PREVARE U VEZI SA INSTRUMENTOM ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ (IPA III)

Član 1

Definicije

Za potrebe prijavljivanja nepravilnosti, uključujući prevare, primenjuju se definicije iz člana 51. Sporazuma koji se tiču zaštite finansijskih interesa Unije.

Član 2

Izveštavanje o nepravilnostima

(1) Korisnik IPA III će svaku sumnju na prevare i druge nepravilnosti, uključujući prevare, koje su bile predmet primarnog administrativnog ili sudskog nalaza, bez odlaganja prijaviti Komisiji i obaveštavati je o toku upravnog i pravnog postupka koristeći, kada je potrebno, namenski sistem upravljanja nepravilnostima (IMS).

Nepravilnosti u iznosu manjem od 300 evra u doprinosu EU i nepravilnosti koje je otkrio i ispravio korisnik IPA III pre uključivanja u zahtev za plaćanje podnet Komisiji, neće se prijavljivati. Ova odredba se ne primenjuje na nepravilnosti koje dovode do pokretanja upravnog ili sudskog postupka na nacionalnom nivou radi utvrđivanja prisustva prevare ili drugih krivičnih dela.

U tom izveštaju, korisnik IPA III će u svim slučajevima dati detalje koji se odnose na sledeće:

- (a) naziv i broj predmetnog programa/akcije;
- (b) identitet uključenih fizičkih i pravnih lica ili bilo kog drugog učesnika i njihova uloga;
- (v) identifikacija regiona ili područja gde je operacija sprovedena korišćenjem odgovarajućih informacija kao što je NUTS ⁴⁸ nivo;
- (g) propis(e) koji je prekršen(i);
- (d) datum i izvor prve informacije koja je dovela do sumnje da je učinjena nepravilnost;

-
- (d) aktivnosti koje su realizovane u činjenju nepravilnosti;
- (e) gde je prikladno, da li te aktivnosti izazivaju sumnju u postojanje prevare;
- (ž) način na koji je nepravilnost otkrivena;
- (z) gde je prikladno, korisnik IPA III i uključene države članice, odnosno treće zemlje;
- (i) period u kome je nepravilnost izvršena ili trenutak u kome je izvršena;
- (j) datum kada je utvrđen primarni upravni ili sudski nalaz o nepravilnosti;
- (k) ukupan iznos prihvatljivih troškova određen doprinosom Unije, doprinosom korisnika IPA III i privatnim doprinosom;
- (l) troškove na koje utiče nepravilnost definisana doprinosom Unije i doprinosom korisnika IPA III;
- (lj) iznos koji bi bio neopravdano plaćen da nepravilnost nije identifikovana prema doprinosu Unije i doprinosu korisnika IPA III;
- (m) prirodu neregularnih troškova;
- (n) obustavu plaćanja, gde je primenljivo, i mogućnost povraćaja;
- (nj) gde je primenljivo, razloge za bilo kakvo odustajanje od postupaka povraćaja;
- (o) gde je primenljivo, kompletan broj predmeta OLAF-a.
- (2) Korisnik IPA III, prilikom izveštavanja Komisije, dodatno će obavestiti države članice ili druge zainteresovane korisnike IPA III o svim otkrivenim ili pretpostavljenim nepravilnostima za koje postoji bojazan da bi mogle imati posledice van njegove teritorije,
- (3) tamo gde neke od informacija iz stava 1. ovog člana, a posebno informacije koje se odnose na postupke korišćene u činjenju nepravilnosti i način na koji je ona otkrivena, nisu dostupne ili ih treba ispraviti, korisnik IPA III će dostaviti Komisiji bez odlaganja nedostajuće ili ispravne podatke.
- (4) Ako odredbe korisnika IPA III predviđaju poverljivost istrage, prenošenje informacija podleže ovlašćenju nadležnog tribunala (suda posebne nadležnosti) ili suda.

⁴⁸ *Nomenklatura teritorijalnih jedinica za statistiku*

Član 3

Informacije o kaznama

(1) Korisnik IPA III će bez odlaganja dostaviti Komisiji, uz pozivanje na svaki prethodni izveštaj sačinjen u skladu sa tačkom 2. ovog člana, detalje o pokretanju, okončanju ili odustajanju od bilo kojih procedura za izricanje administrativnih ili krivičnih kazni u vezi sa prijavljenim nepravilnostima, kao i o ishodu ovih procedura.

U vezi sa nepravilnostima za koje su izrečene kazne, korisnik IPA III će navesti i sledeće:

- (a) da li su kazne administrativne ili krivične prirode;
- (b) da li kazne proizilaze iz kršenja zakona Unije ili korisnika IPA III;
- (v) odredbe u kojima su propisane kazne;
- (g) da li je utvrđena prevara.
- (2) Na pisani zahtev Komisije, korisnik IPA III daje dodatne informacije u vezi sa određenom nepravilnošću ili grupom nepravilnosti.

Član 4

Elektronsko prijavljivanje preko sistema za upravljanje nepravilnostima (IMS)

Informacije navedene u članu 2. i članu 3. ovog Aneksa slaće se na engleskom jeziku, elektronskim sredstvima, korišćenjem Sistema za upravljanje nelegularnošću (IMS) koji uspostavlja Komisija za ovu svrhu.

Član 5

Korišćenje informacija

Komisija može koristiti bilo koju informaciju opšte ili operativne prirode koju saopšte korisnici IPA III u skladu sa ovim odredbama za obavljanje analize rizika i može, na osnovu dobijenih informacija, da sastavlja izveštaje i razvija sisteme koji služe za efikasnije identifikovanje rizika.

Član 6

Korišćenje valute evro

Evro će se koristiti kao valuta za prijavljivanje nepravilnosti. Korisnik IPA III konvertuje iznose troškova nastalih u njegovoj valuti u evre, te iznose konvertuje u evre po mesečnom obračunskom kursu Komisije u mesecu u kome je trošak evidentiran na računima Računovodstvenog tela, Posredničkih tela za finansijsko upravljanje i IPARD Agencije predmetnih programa. Komisija će elektronskim putem objavljivati kurs svakog meseca.

Kada se iznosi odnose na troškove evidentirane na računima tela korisnika IPA III tokom perioda dužeg od jednog meseca, može se koristiti kurs u mesecu u kome je trošak poslednji put registrovan. Ako trošak nije evidentiran u računima organa korisnika IPA III, koristiće se najnoviji obračunski kurs koji je Komisija elektronski objavila.

Član 7

Zaštita ličnih podataka

(1) Korisnici IPA III i Komisija će preduzeti sve neophodne mere da spreče bilo kakvo neovlašćeno obelodanjivanje ili pristup informacijama iz člana 2. i člana 3. ovog Aneksa.

(2) Informacije iz člana 2. i člana 3. ovog Aneksa ne mogu se slati licima koja nisu lica u korisniku IPA III ili u institucijama, agencijama, službama i telima Unije čije dužnosti zahtevaju da imaju pristup, osim ako korisnik IPA III koji dostavlja takve informacije nije izričito pristao na to.

(3) Svi lični podaci uključeni u informacije iz čl. 2. i 3. ovog Aneksa će se obrađivati samo u svrhe navedene u tim odredbama.

ČLAN 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije - Međunarodni ugovori".

Tip dokumenta:	Propis
Naslov:	ZAKON O POTVRĐIVANJU OKVIRNOG SPORAZUMA O FINANSIJSKOM PARTNERSTVU IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE KOJU ZASTUPA VLADA REPUBLIKE SRBIJE I EVROPSKE KOMISIJE O PRAVILIMA ZA SPROVOĐENJE FINANSIJSKE POMOĆI EVROPSKE UNIJE REPUBLICI SRBIJI U OKVIRU INSTRUMENTA ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ (IPA III) ("Sl. glasnik RS - Međunarodni ugovori", br. 6/2022)
Rubrika:	XXI-2 - Međunarodni ugovori i ostali međunarodni odnosi/Međunarodni bilateralni ugovori/Evropska unija (Evropska zajednica)
Nivo dokumenta:	Republike Srbije
Glasilo:	Službeni glasnik RS - Međunarodni ugovori, broj 6/2022 od 12/12/2022
Vrsta propisa:	Zakoni
Propis na snazi:	20/12/2022 -
Verzija na snazi:	20/12/2022 -
Ukaz:	Na osnovu člana 112. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srbije, donosim UKAZ O PROGLAŠENJU ZAKONA O POTVRĐIVANJU OKVIRNOG SPORAZUMA O FINANSIJSKOM PARTNERSTVU IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE KOJU ZASTUPA VLADA REPUBLIKE SRBIJE I EVROPSKE KOMISIJE O PRAVILIMA ZA SPROVOĐENJE FINANSIJSKE POMOĆI EVROPSKE UNIJE REPUBLICI SRBIJI U OKVIRU INSTRUMENTA ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ (IPA III) Proglašava se Zakon o potvrđivanju Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu između Republike Srbije koju zastupa Vlada Republike Srbije i Evropske komisije o pravilima za sprovođenje finansijske pomoći Evropske unije Republici Srbiji u okviru instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA III), koji je donela Narodna skupština Republike Srbije na Trećoj sednici Drugog redovnog zasjedanja u 2022. godini, 9. decembra 2022. godine. PR broj 36 U Beogradu, 10. decembra 2022. godine Predsednik Republike, Aleksandar Vučić, s.r.
Donosilac:	Narodna skupština Republike Srbije
Uneto u bazu:	15/12/2022
Komentar urednika:	Okvirni sporazum je potpisan, za i u ime Vlade Republike Srbije, u Beogradu dana 18. novembra 2022. godine i potpisan, za i u ime Komisije, u Briselu dana 20. aprila 2022. godine, potvrđen je od strane nadležnog organa RS 10. decembra 2022. godine, a stupio je na snagu 20. decembra 2022 godine, u skladu sa Obaveštenjem o datumu stupanja na snagu Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu između Republike Srbije, koju zastupa Vlada Republike Srbije i Evropske komisije o pravilima za sprovođenje finansijske pomoći Evropske unije Republici Srbiji u okviru instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA III), koje je objavljeno u "Sl. glasniku RS - Međunarodni ugovori", br. 1/2023 od 13. februara 2023. godine.
Radi dobijanja potpunijih informacija o svim verzijama ovog propisa, aktivirajte tab "lična karta propisa".	
Komentar korisnika:	-

[Menjanje komentara korisnika](#)